

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

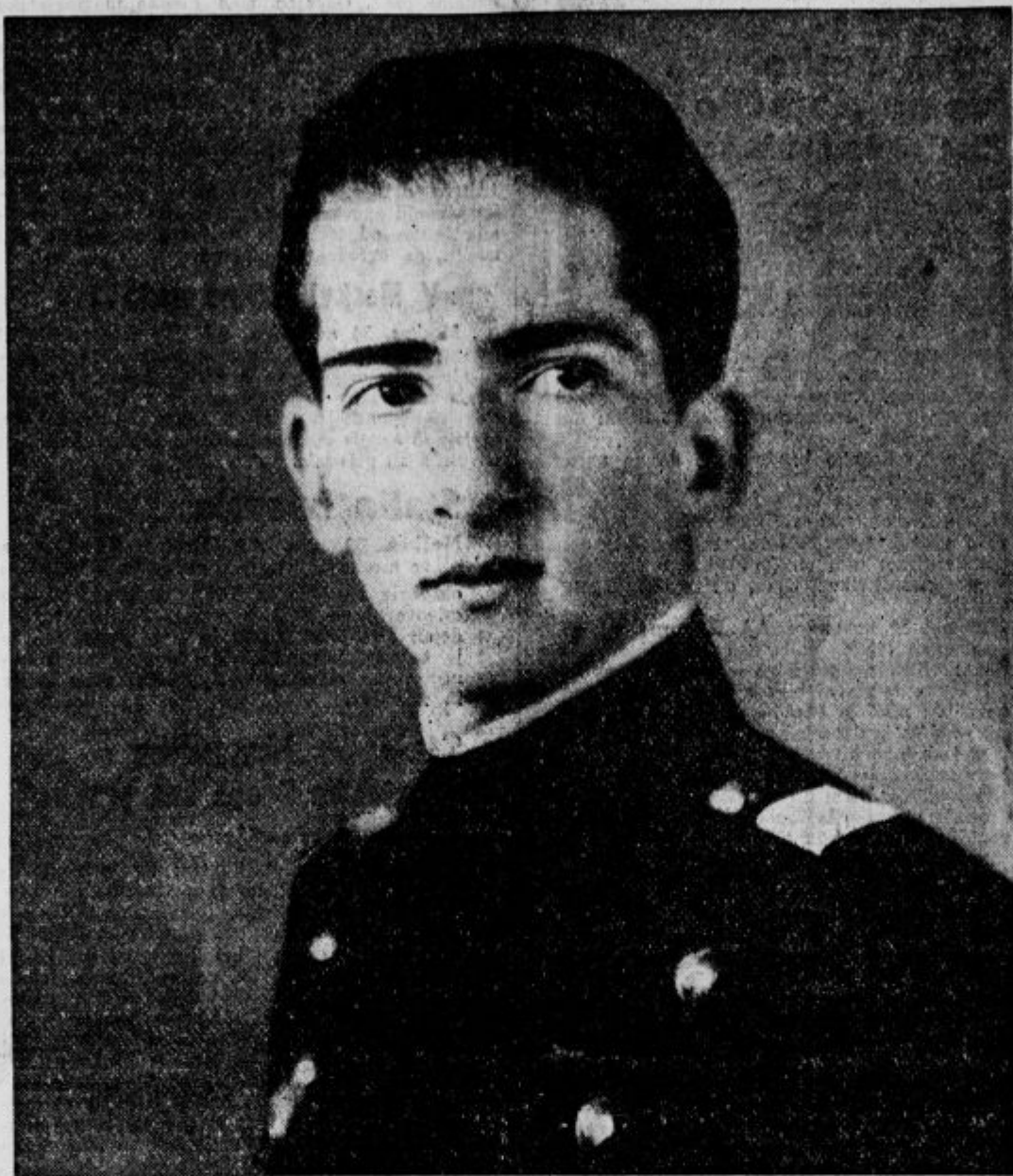
Cekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Enoindvajseta obletnica Jugoslavije

Danes pred eno in dvajsetimi leti so se zbrali zastopniki Slovencev, Hrvatov in Srbov okoli prestola narodne dinastije Karadjordjevičev ter v polnem medsebojnem soglasju po svobodni samoodločitvi slovesno izpričali svojo voljo, da po velikem pretresu svetovne vojne, osvobojeni tuje nadvlade, zgrade skupni dom v jugoslovanski državi. V tem zgodovinskem trenutku vekovnega pomena so ti sorodni narodi v slutnji še večjih in važnejših dogodkov na naši celini, ki se še dolgo ne bo do kraja ustalila in končno pomirila, sklenili, da ostanejo za vse čase skupaj, premagajo vse ovire in težave ter si svojo državo po pameti prav urede, da bo mogla kljubovati vsem viharjem bodočnosti. Tistega znamenitega 1. decembra se ni pokazala samo moč našega narodnega čustvovanja in izporočila, ki ga niso mogle nikoli potlačiti nobene nasprotne in sovražne sile, marveč se je razodela tudi naša politična zrelost, da smo izbrali usodo, ki je ni narekovalo samo srce, vzplamtelo v navdušenju, ampak tudi zdrav razum. Čeprav si tudi v najvišjem zavalovanju naših čustev nismo prikrivali, da bo treba dosti časa, preden bo stavba skupne države na vse strani trdno zgrajena, ne Srbi ne Hrvati in Slovenci niti en hip niso zdvajali, katera pot je prava in katera edino jamči gotov obstoj in bodočnost, dostojno jugoslovanskega življenja, ki ga odlikuje visoka srčna omika, zdrava ljudska nrvnost in naroden idealizem, ki je bil v zgodovini preizkušen po žrtvah brez primere.

Eno in dvajseto leto po tem velikem dogodku, ki nam je postavil častno, odgovornosti polno in vse kaj drugega nego lahko nalogo, da se naše želje, prizadevanja in stremljenja uresničijo iz lepega narodnega sna v živo resnico, moremo biti zadovoljni s tem, kar smo dosegli v dobi, ko je vsa Evropa nemirno vrela dalje v več ali manj dalekosežnih izpremembah, ki rišejo v njen zemljevid vedno nove črte in preobračajo tudi njen socialni ustroj, politično miselnost in tisočletno omiko. Kljub različnim interesom, stališčem in nazorom, ki so nas delili ter privedli večkrat do hudih sporov, nam je uspelo, da so sklepi prvega decembra 1918 preživeli

vsa naša notranja trenja, da je trdna življenjska potreba in volja ljudstva prestala vse preizkušnje, katerim je bila izpostavljena, in da je zmagala ideja vzajemnosti in sloge, ki v narodnem sreju nikoli ni bila

ugasnila. In prav ob današnji obletnici, ki se bo z odkritosrečno radostjo praznovala v vseh treh prestolicah naše skupne domovine, bo slovesno potrjeno v vsakem sreju dejstvo, da so se jugoslovanski narodi

države resnično in trajno sporazumeli, da so si dejansko enakopravni in da je njihova sloga podprta na najtrdnjšem temelju, ki je pravičnost: iustitia fundamentum regnorum. Delo še ni dovršeno, toda prava podlaga je postavljena, ki ni samo čustvo, nrvstvena zahteva in iskrena volja, marveč realno politično dejstvo, ki se ne da uničiti, ampak vse brez razlike kliče k nadaljnjemu delu.

Ves ta čas, ko si je zdravi razum ljudstva utiral pot skozi razne predsodke, programe, strasti, interese in račune, je bila naša vladarska rodbina, ki je okoli sebe zbirala vse ustvarjajoče sile v državi ter, oprta na neomejeno udanost in zvestobo treh jugoslovanskih narodov, po svojem simboličnem pomenu, po svoji preteklosti v nepretrgani borbi za svobodo in neodvisnost jugoslovanstva in po svojem dejanskem trudu za utrditev države kazala pot iz vsakodnevnih malenkosti na višjo raven državljanske vzajemnosti, bratskega sporazuma in medsebojnega spoštovanja ter sodelovanja. Vsi tudi vemo, da je zasluga naše dinastije, da uživa danes Jugoslavija mir, medtem ko buči po velikem delu Evrope krvavi vihar najneusmiljenejše vojske, in da se bo njeni modri in previdni politiki treba zahvaliti, če ta orkan tudi v bodočnosti ne bo zajel nas. V vsej negotovosti pa je gotovo eno, da bomo Srbi, Hrvati in Slovenci premagali tudi najhujšo stisko, če ostanemo složni, pa naj nas stane še tolike žrtve. Brez narodne svobode in državne neodvisnosti je vse ničevno, kar komu obeta danes katerakoli ideologija, katerikoli izem, katerekole obljube, ki jih svetovni državniki kar sipljejo iz rokava, ko obetajo »ustvariti nov svet.« Mi na vse to nič ne damo in bomo svojo narodno svobodo branili do zadnjega diha, če bo treba.

Vemo pa, da bo ta ideja svobode naroda, ki je tega vredna, zmagovito izšla iz tega viharja. Zato danes ob spominu na ustanovno listino naše države, tesno združeni okoli prestola našega mladega kralja in ob vodstvu kneza-namestnika bodro ponavljamo sveto obljubo in trden sklep našega naroda, ki ga je storil v popolni slogi s Srbi in Hrvati.

Sovjetska vojska je vdrla na Finsko

Brez vojne napovedi bombni napadi na Helsinki, Viborg in druga obmejna naselja - Finski polotok Ribačji zaseden in Finska odrezana od Ledenega morja

Silen vtis sovjetskega nasilja nad malim finskim narodom po vsem kulturnem svetu

Zemljevid k dogodkom na Finskem.

Razvoj dogodkov na finsko-sovjetski meji je hiter in gre v smer, ki smo jo nakazali. V petek je Sovjetija odpovedala nenapadalno pogodbo s Finsko. V četrtek ponoči ob 11 je Molotov objavil po radiu, da je Sovjetija prekinila odnose s Finsko (kakor smo poročali v nočni izdaji »Slovenec«).

Včeraj ob 9.30 dopoldne pa so sovjetske čete brez vojne napovedi že prekorale finsko mejo in sovjetsko letalstvo je bombardiralo finska mesta.

V sredo zvečer je Roosevelt oznanil, da je pripravljen posredovati med obema državama, včeraj je ameriški poslanik v Moskvi ponudil posredništvo Amerike, toda takrat so na vsej finski meji že grmeli topovi.

Finsko poglavje so začeli reševati. Zdaj velja to, kar je zapisal švedski list: »Skrbi nas vse skandinavske narode, ker ne vemo, kje se bodo našteti Sovjetske Rusije nehali, in kje jih bo nadaljevala Nemčija...«

Napad s treh strani

Suhozemske, letalske in pomorske sile napadajo

Helsinki, 30. nov. t. Havas: Davi ob devetih so sovjetske čete na treh krajih začele sovražnosti proti Finski.

Glavni sunek je na meji med Ladoškim jezerom in Finskim zalivom, kjer je prehod pehote čez mejo pripravljalo topništvo. Drugi napad je bil na severni konici Ladoškega jezera pri mestu Suojärvi, kjer je bil srdit topniški ogenj, ki mu je sledil naval pehote na finsko ozemlje. Tretji napad je bil na severnem polotoku Ri-

bačji, katerega so sovjetske čete že tekom dopoldneva zasedle.

Istočasno, ko je suhozemska rdeča vojska na imenovanih treh krajih začela vojne sovražnosti proti Finski, so sovjetska letala priletela nad številna finska mesta. Ob 10 dopoldne je bil napad na glavno mesto Helsinki, kjer so sovjetski bombniki metali zažigalne bombe, ki so zadele letališče in povzročile požare. Nekaj časa nato so rdeči bombniki napadli utrjeno me-

sto Sveburg ter neutrjeno mesto Viborg, na katera oba so metali zažigalne bombe. Sovjetski bombniki so obmetavali z bombami tudi številna mala naselja ob meji.

Sovjetsko brodovje se je v jutranjih urah pojavilo pred pristaniščem glavnega mesta Helsinki kakor tudi pred luko Hangö. Toda bojev ni začelo. Pač pa so trdnjavski topovi pomorske trdnjave Kronštad posegli v boj in obstreljevali finsko ozemlje severno od Leningrada in v okolici Viborga.

Fince sovjetski napad ni presenetil. Finska vlada je napad pričakovala. Včeraj je poslala svoj odgovor sovjetski vladi na njeno odpoved nenapadalnega pakta. V odgovoru je poudarila, da ne razume, čemu Sovjetska Rusija to pogodbo odpoveduje, ko Finska ni ničesar kriva in ko je dokazano, da novice o obmejnih sporih niso resnične. Dodala je, da bo svoje čete umaknila, toda na meji ostanejo čete, ki odgovarjajo mirnemu stanju.

V sredo zvečer se je po prestolnici širila novica, da je sovjetska vlada poslala Fincem ultimatum. Toda ko so proti polnoči radio-postaje povedale, da je imel sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov govor, v katerem je pre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Hladnejše. Zemunska vremenska napoved: Topleje, povečini oblačno v vsej državi, ponekod rahel dež. V dolinah in kotlinah megla.

Politični zapiski

SDS v Sloveniji

Mariborski Ribnikarjev »Večernik« z debelimi črkami poroča, da je bil v Mariboru ustanovljen slovenski akcijski odbor SDS kot začetek ustanovitve slovenskega dela Samostojne demokratične stranke. Zanimivo razlaga omenjeni list ta dogodek, ko pravi: »Mariborski akcijski odbor SDS je prvi začetek snovanja slovenske SDS. Naloga nove politične formacije je, da postane poleg Slovenske kmetiško-delavske stranke krepka podlaga za koncentracijo vseh demokratičnih sil v Sloveniji. — »Večernik« je doslej pisal dolge članke za »koncentracijo vseh naprednih sil v Sloveniji«. Zato se ne motimo, če trdimo, da bo te stranke glavni namen prav to. Zanimivo je tudi, da bo SDS v Sloveniji koncentrirala napredno misel skupaj in »poleg Slovenske kmetiško-delavske stranke«, ki je bila ustanovljena v Zagrebu kot nekakša slovenska podružnica HSS. Mi to dejstvo za zdaj le ugotavljamo ter dostavljamo še: Življenjska opravilnost SDS, ki je njen načelnik sedanjí minister za socialno politiko dr. Budisavljevič, sorodnik rajnega Svetozarja Pribečevića, je na Hrvaškem bila dana s tem, da je kot zaveznica HSS, ki je zastopnica hrvaškega naroda, na Hrvaškem skušala zbirati Srbe, ki žive na Hrvaškem. Kako pa bo poslej svojo življenjsko opravilnost dokazala na Slovenskem, kjer ni Srbov in kjer že deluje druga podružnica HSS, to bo pokazala prihodnost. — Ker gre torej pri vseh teh akcijah le za zbiranje naprednih elementov, bomo zdaj poleg socialistov, ki so tudi napredni, in poleg JNS, ki je izrazito napredna, imeli še dve drugi napredni stranki — vse pa v znamenju koncentracije. Da gre res le za poskus zbiranja naprednih ljudi v tretji ali četrti napredni tabor, dokazujejo imena odborov akcijskega odbora, ki so: dr. Makso Šnuderl, odvetnik; mag. pharm. Ciril Maver, lekarnar; Jože Berlić, tekstilni tehnik; Jakob Perhacev, trgovec; dr. Krsto Cazafer, kemik; Rudolf Verdonik, krojaški mojster; Nikola Jurković, posestnik; Stanko Detela, ravnatelj; Drago Humeč, meščanskošolski ravnatelj v p. i. Fran Borčić, poslovodja; Radivoj Rehar, novinar; Mišo Brečko, odvetniški pripravnik; Josip Keluc, veterinar.

JNS v Sloveniji se razkraja

Slovenski del JNS je v razkroju. En del nekdanjih pristavev se še drži dr. Kramera, medtem ko se je drugi del, ki je bil sestavljen iz nekdanjih samostojnežev, že preselil v Lončarjevo Slovensko kmetiško stranko. Zdjaj pa se začnejo seliti tudi meščansko-liberalni deli JNS, in sicer v najbolj sorodno stranko SDS. To je Ribnikarjeva struja. V kulturnem oziru med JNS in SDS itak ni načelnih razlik. Doslej je sicer še večina jugoslovanske masonarije združena v JNS, vendar je velik del že tudi v SDS. — Če upoštevamo še, da je tudi v novi komunistični zvezi delavnega ljudstva precej bivših pristavev JNS, med njimi celo bivši kandidat, je jasno, kako veliko razsulo vlada zdaj v naprednem političnem taboru, katerega je zastopala doslej JNS.

Zagrebski Judje o svojem položaju

Glasilo zagrebških Judov »Židov« prinaša obširno poročilo o seji občinskega predstojništva zagrebške judovske verske občine. Odbor ima 45 zaupnikov, 11 pa se jih ne udeležuje sej, kar pripadajo drugim skupinam. Proračun je razlagal Leopold Steiner, ki je povedal, da je lani izstopilo iz judovske verske skupnosti v 10 do 12 tednih 430 ljudi, med njimi 169 davkoplačevalcev, ki bi morali plačati skupaj 267.940 dinarjev verskega davka. Zato je bilo treba zmanjšati izdatke. Judovski dijaki na judovski osnovni šoli je letos bilo 279 ter je število le malo padlo. Pač pa je znatno padlo število Judov sploh zaradi večje umrljivosti, ki je bila večja kakor pa število rojstev. V vseh judovskih šolah je manj dijakov. Za leto 1939 je bilo naloženega davka za 2.726.370 dinarjev, porabljena pa 2.152.217 dinarjev, kar pomeni 78,94%. Za begunce so šle velike vsote denarja, k čemur so mnogo pripomogli judovski meščani posebej. Nabiralna akcija lepo uspeva. Za prihodnje leto kaže potreba 3.193.100 dinarjev. Leopold Steiner je svoje poročilo končal s temi besedami: »Danes je v Evropi vojno stanje. Naša država, v kateri moramo mi Hebrejci mirno opravljati svoje javne in zasebne opravke, je ostala nevtralna. In upamo ter s svojim toplim judovskim srcem molimo, da bi še za naprej ostala zunaj vrtnice vojnih dogodkov. Zaupajoč v Previdnost smo sestavili predloženi vam proračun za leto 1940 v dobri veri, da ga bomo mogli tudi uresničiti. Kaj nam prinese prihodnost, tega danes ne vemo. Morda bomo morali svoje napore podvojiti, da obdržimo ravnotežje, morda bomo morali doprinesiti še večje žrtve za begunce iz drugih držav. Vendar, naj pride, kar pride! Ostanimo čvrsti in glejmo s polnim zaupanjem v prihodnost. Genij in žilava življenjska sila hebrejskega naroda bo zmagała ter prebrodila vse težave ter morda danes še nevidne ovire, kakor je to bilo v trpi preteklosti naših prednikov, tako bo gotovo tudi v boljši in sijajni prihodnosti.«

Struje med jugoslovanskimi Nemci

Pred kratkim smo poročali o raznih strujah med Nemci v Jugoslaviji. Zdi se, da danes imajo glavno besedo pristajati tako imenovanega obnovitvenega gibanja med Nemci, ki jih vodi doktor Avender. Ta je bil te dni izvoljen s svojimi pristajci tudi v vodstvo največje nemške gospodarske organizacije »Agrarije«. Kakor pa kaže, niso vsi jugoslovanski Nemci Awenderjevi pristajali. Značilno stališče do tega gibanja zavzema vsekakor glasilo katoliških Nemcev »Die Donau«, ki v zadnji številki o obnavljanju med Nemci takole piše: »Pregledali smo njihov program, ki je objavljen v brošurah ter v njihovih »gleichschaltanih« listih, pa smo se docela prepirali, da je to gibanje, ki ima cilj v našem narodu krščanstvo popolnoma iztrebiti. Resni del tukajšnjih Nemcev je zaradi tega vselej odločno odklanjal to gibanje. Večkrat smo gledali pristaje tega gibanja ter smo dobili informacije skoraj iz vseh občin, kjer prebivajo Nemci, zato moremo pri najboljši volji ugotoviti le to, da so njihovi pravi agitatorji ali docela ali le na pol propadli študentje ali drugačni polizobraženci. To so tisti elementi, ki raje marširajo, kličejo »Heil«, klevetajo poštene nemške ljudi ter na nje mečejo blato, namesto da bi resno opravljali svoje poklice. V notranjosti svojega srca pa nosijo častihlepno željo, da bi stasoma postali mali »Führerčki«, Gauleiterji, Kreisleiterji, potujoči učitelji ter potujoči igralci. To jim je kajpada mnogo lažje kakor pa da bi se posvetili mirnemu, vestnemu delu, ki množi pravo čast Nemcev. — Na drugi strani pa glasilo Nemcev na Hrvaškem »Slawonscher Volksbote« naglašja, da je treba v njihovih vrstah začeti čistiti, kar pomeni, da so očisti lista »Die Donau« res precej resnični.

Vojna med Finsko in Sovjetijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

kinil diplomatske odnose s Finsko, je bilo vsakomur jasno, da ne bo ultimata, da ne bo nobene vojne napovedi, marveč da hodo sovjetske čete začele takoj z napadom. Nekaj tudi zaradi tega, ker Finski zaliv že zmrzuje in bi bilo vsako oklevanje od strani Sovjetov za njih usodno do spomladi.

Vlada je ponoči izdala vse potrebne ukrepe glede obrambe države.

Takoj po sovjetskem napadu na Finsko ozemlje je izdal predsednik države Kallio proglas na narod, v katerem proglašja za vse območje finske države vojno stanje, »da bi bila domovina v stanju, da brani svojo neodvisnost.«

»Obrambne sile republike poziva, da branijo državo, ker se republika nahaja v vojnem stanju s Sovjetsko Rusijo.«

Prvo finsko vojno poročilo

Dva rdeča bombnika sestreljena

Helsinki, 30. nov. b. Finska je v zvezi z ostalim svetom le še s svojo radijsko postajo v finski prestolnici. Ob 14 je radijska postaja sporočila, da so sovjetske čete na Arktiku zavzele polotok, od katerega se nahaja le še del v finski posesti. To je polotok v bližini mesta Kirkenesa. Zadnja poročila iz Helsinkij zatrjujejo, da sta bila dva sovjetska bombnika sestreljena in sta zgorela. To je prvo vojno poročilo Finske, ki ga je podpisal minister za narodno obrambo. V Finskem zaključku je sovjetska mornarica zelo delavna. Sovjetska letala pa bombardirajo posamezna mesta ob finski obali. Skoda je znatna.

Sovjetsko baltsko brodogradništvo je danes napadlo otok Hogland ter druge otoke, ki jih je Sovjetska Rusija za časa pogajanj s Finsko zahtevala. Finska letala so bombardirala mesto Erkov ter hotela dvigniti v zrak tvornico celuloze. Sovjetska letala so bombardirala tudi mesto Kotka. V Helsinkij je bil dan danes štirikrat znak, da se bližajo sovjetska letala.

Helsinki, 30. novembra. AA. Reuter: Ob 11.15 so štiri sovjetska letala letela nad helsinkskim pristaniščem. Protiletalsko topništvo je stopilo takoj v akcijo. Niti eno letalo ni bilo zadeto. Mesto Vamelsu na karelijski ozini je bilo bombardirano od moreke strani, verjetno iz Kronstadta. Okrog Kiveneva v Kareliji se vodi topniški dvoboj. Pri Suojärvi se je sovjetskim četam posrečilo zasedsti košček finskega ozemlja. Na letališče Malm pri Helsinku so sovjetska letala metala vnetljive bombe. Iz Viborga poročajo, da so vnetljive bombe povzročile več požarov v vzhodnih predmestjih mesta. Na Seaborgom je letelo 10 sovjetskih bombnikov.

Helsinki gori na več krajih

Helsinki, 30. nov. t. Reuter: Sovjetski bombniki so danes popoldne spet bombardirali finsko prestolnico. Prišlo jih je 10, v skupinah po dva in tri skupaj. Metali so bombe vse vprke, ne glede na to, kam padajo. Na več krajih mesta so izbruhli požari. Bombe so padle na poslopja okrog železniške postaje, ki pa ni bila zadeta. Požari po so izbruhili v predelih Fredericksgratan in Kalebagatan, kjer je bila porušena tehnična fakulteta. V središču mesta je padlo okrog 12 bomb. Tudi v severnih predmestjih Helsinkija so bombe povzročile požare. Iznad finske prestolnice se valijo črni dimi.

Poleg bomb tudi letaki

Helsinki, 30. nov. t. Sovjetska letala so metala na prestolnico in na mnoga večja naselja južne Finske letake, napisane v finščini, kjer pravijo, da Sovjeti nimajo namena škodovati finski državi in kršiti njene neodvisnosti. Sovjeti želijo samo to, da se odstrani sedanja vlada, predvsem zunanji minister Erkkö, ki je s svojim trdovratnim odporom preprečil, da bi bil že zdavnaj sklenjen sporazum med obema državama. Prav tako mora biti odstranjen tudi vrhovni poveljnik finske vojske maršal Mannerheim. Kajti vse to so ljudje, ki so se pustili nahujskati od Anglije, da so bili naporu sovjetske vlade za sporazum s Finsko zama. Finska vlada je ljudstvu pustila, da je pobralo te letake in jih bralo. Položaj je tako jasen, da nobena sovjetska propaganda ne bo Fincem zameglila nevarnosti, ki preti njihovi neodvisnosti.

Sovjetija je prelomila prei kakor je prebrala spravljivi odgovor Finske

Helsinki, 30. nov. AA. Havas: Finski poslanik Kocinen, ki je enoči izročil sovjetskemu komisarju za zunanje zadeve odgovor finske vlade na noto, s katero je sovjetska vlada odpovedala nenapadalni pakt med Sovjetsko Rusijo in Finsko. Se preden je prebral finsko noto, je sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov odredil, da

se poslaniku Kocinenu izroči nota, ki pravi, da vlada Sovjetske zveze misli, da je sedanji položaj nevdržan in da zato odpoklicuje sovjetskega poslanika in sovjetskega trgovskega zastopnika v Helsinkiju ugotavlja, da je s tem nastopila prekinitve diplomatskega razmerja med obema državama. Nota naglašja, da je sovjetski vojski in mornarici zapovedana najstrožja pripravljenost. Obenem pravi nota, da sovjetska vlada ne želi nobenega zla finkemu narodu in da je vojna obnoviti redno prijateljsko razmerje, vendar nikakor ne s posredovanjem sedanje finske vlade.

Finski odgovor, ki je bil enoči predan Molotovu, pravi v glavnem tole: Po mnenju finske vlade sedanji dogodki nikakor ne morejo opravilovati sklepa sovjetske vlade, da odpove nenapadalni pakt, sklenjen med Finsko in Sovjetsko zvezo. Zaradi tega predlaga finska vlada sovjetski vladi, da se postopa po čl. 5 finsko-sovjetske nenapadalne pogodbe, ki predvideva način pomiritve, ali ako bi to želela sovjetska vlada, da se zaprosi za arbitražo kakšne tretje države, ki ni prizadeta pri sedanjem sporu. Da bi finska vlada ponovno dokazala svojo neomajno voljo sporazumeti se s Sovjetsko zvezo ter s tem zavrniti vse trditve o ogrožanju Leningrada, predlaga Sovjetski uniji sporazum, da bi se finske čete umaknile toliko od meje, da ne bi bilo mogoče niti misliti, da ogrožajo Leningrad.

»V Moskvi nič ne vedo...«

Moskva, 30. novembra. AA. DNB: O vesteh, ki so se razširile v tujini, da so sovjetske čete že prestopile finsko mejo, in da so sovjetska letala bombardirala letališča v Helsinkiju, pravijo v tukajšnjih pristojnih krogih, da jim se ni nič znanega. V merodajnih sovjetskih krogih odklanjajo, da bi dajali kakršnakoli obvestila ali pojasnila.

Stalin izjavlja

Moskva, 30. nov. AA. Reuter: Stalin je dal izjavo moskovskemu listu »Pravda«. V tej izjavi obtožuje Francijo in Veliko Britanijo, da sta odgovorni za sedanjo vojno. Stalin je dalje dejal: Sovjetska Rusija je bila prepričana in je še zdaj prepričana, da bi čimprejšnji konec vojne silno zboljšal položaj vseh držav in narodov.

Stališče Nemčije

»Sovjetska Rusija ima pravico in potrebo...«

Helsinki, 30. nov. t. Reuter: Nasprotno trditvam nemških službenih mest, da Nemčija v finko-sovjetski spor ni posegala, izjavljajo na vladnih mestih finske prestolnice, da je nemška diplomacija sadnje dni razvila silno delavnost pri finski vladi, da bi je pregovorila, naj sprejme sovjetske zahteve. V finskih vladnih krogih so bili presenečeni in mislijo, da obstoja med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo popolno medsebojno soglasje tudi glede tega, da pride Finska pod sovjetsko politično območje.

Tudi zastopniki malih baltičskih držav so zadnje dni skušali vplivati na finsko vlado, naj vendar sprejme sovjetske zahteve, da se izogne bodočim težavam, ki da bi bile usodne.

Berlin, 30. nov. AA. DNB: V nasprotju z vestmi, razširjenimi v tujini, izjavljajo v uradnih nemških krogih, da ni Nemčija ne uradno ne neuradno zavzela nobenega stališča do sovjetsko-finskega spora. Nemški politični krogi izjavljajo samo to, da se Nemčija ne more odreči stališču opazovalca. Opozarjajo na to, da so severne države in države evropskega vzhoda zmerom izjavljale, da ne žele nemške intervencije v problemih, ki se tičejo samo njih.

Nemški politični krogi izjavljajo dalje, da ima Sovjetska Rusija pravico in potrebo zagotoviti si svoboden izhod na Baltičsko morje. To zahtevo so poudarjali vsi sovjetski državniki že od Petra Ve-

Chamberlain o Finski

»Globoko obžalujem ta napad velike na male države, ki bo rodil trpljenje nedolžnega naroda«

London, 30. nov. t. Reuter. Danes popoldne je ministriški predsednik Chamberlain v odgovor na vprašanje, ki mu ga je postavil major Attlee, imel daljši govor o stališču angleške vlade v sovjetsko-finskem sporu.

Predsednik vlade je najprej popisal potek sovjetsko-finske krize, ki da je nastala iz vojaških zahtev Sovjetske Rusije napram Finski. Chamberlain je slišal, da se sovjetska vlada ne more spoprijazniti z dejstvom, da je finska meja približno Leningrada in da je zaradi tega od Fincev zahtevala nekatere popravke te meje. Sovjetska Rusija je zahtevala nadalje predajo nekaterih finskih otokov v finskem zalivu in nekatera pomorska oporišča v finskih pristaniščih, da bi mogla na ta način zavarovati svoj svobodni vhod in izhod iz Leningrada. Nekatere druge sovjetske zahteve se

likega dalje, kajti izhod na Baltik je življenjskega pomena za Rusijo. V zvezi s temi interesi Rusije je treba pripomniti, da je Velika Britanija takoj po svetovni vojni večkrat poudarila svoje zanimanje za otoke v Baltiku. Vojska oporišča, ki jih Sovjetska Rusija zahteva in zaradi katerih je nastal spor med Sovjeti in Finsko, so življenjskega pomena za Sovjetsko Rusijo, ne pa tudi za neodvisnost Finske.

Italijanski prostovoljci za Finsko

Kopenhagen, 30. nov. b. Berlinski dopisnik lista »Berlinske Tidende« poroča iz dobro poučenega nemškega vira, da je Italija pred kratkim poslala orožje in letala na Finsko. V Rimu se že delajo priprave za nabiranje mladih italijanskih prostovoljcev, ki bi bili pripravljeni oditi v Finsko, da se borijo proti sovjetski invaziji.

»Prvi korak Sovjetov na poti proti Norveški«

London, 30. nov. b. Vojni sotrudnik »Yorkshire Post« (glasilo ministra Edena) poroča, da je sovjetski pritisk na Finsko le en člen verige za cilj Kremija. Finska bo postala za Rusijo le oporišče za nadaljnje prodiranje proti Skandinaviji. Finska je obenem tudi prvi korak Sovjetov za njihovo prodiranje na sever proti Švedski in Norveški. Stalin hoče Sovjetski Rusiji za vsako ceno zagotoviti nadoblasti v severnih vodah vse do Severnega tečaja. Finska je namreč doslej zapirala pot sovjetski nadoblasti nad severnimi državami. Končni cilj Stalina je, da zgradi politično-vojaško črto, ki bo šla od Črnega morja preko Balkana, Poljske, Baltika in Finske ter se bo razširila do severne Norveške, torej črto, ki bi dejansko šla od Sredozemskega morja do Severnega morja. S te črte bo komunizem lahko prišel svoj križarski pohod.

Svedi čaka

Curih, 30. nov. b. Iz Stockholma poročajo, da je Švedska zavzela stališče čakanja. Splošna mobilizacija za sedaj sploh ne pride v poštev. Zaradi poslabšanja položaja pa je švedski vojni minister storil gotove vojne ukrepe, ki se predvsem raztezajo na severno obmejno področje.

V Parizu še ne računajo z resno vojno

Pariz, 30. nov. t. Reuter: V Parizu z ogorčenjem pišejo o sovjetskem napadu na Finsko. V ostalem pa ne verjamejo, da bo Sovjetska Rusija hotela sprožiti vojno, z namenom, da Finsko zasede, ampak da se hoče zadovoljiti samo z zasedbo nekaterih vojaško važnih postojank, to je tistih, ki jih je prej skušala doseči s pomočjo pogajanj.

Nov pomočnik Vorošilova

Berlin, 30. nov. AA. DNB poroča iz Moskve: Po poročilu agencije Tase je evel ljudskih komisarjev postavil armijskega generala 2. razr. Loktinova za pomočnika ljudskega komisarja za državno obrambo ter ga obenem razrešil dolžnosti upravno intendantnega poveljnika vojnega letalstva.

Današnji nakladi »Slovenca« smo priložili položnice. Vljudno prosimo vse cenjene naročnike, da bi se jih poslužili!

Uprava »Slovenca«

Posredovanje Amerike odbito

Ciničen odgovor komisarja Potjomkina

Moskva, 30. nov. t. Reuter. Davi je ameriški odpravnik poslov v Moskvi Walter Thurston po nalogu svoje vlade obiskal zunanji komisarjat, kjer ga je sprejel namestnik zunanjega komisarja Potjomkin.

Ameriški diplomat je sporočil sovjetski vladi, »da ameriška vlada« — kot se je izrazil državní tajnik Združenih držav Cordell Hull — »zaskrbljenostjo zasleduje spor med Sovjetsko Rusijo in Finsko, ker bi ogroževala, da se je vojna razširila še na druga ozemlja in da so se mednarodni odnosi« se poslabšali. Ne da bi se hotela vmešavati v evropske politične spore, pa je ameriška vlada kljub temu pripravljena, da ponudi svoje posredništvo za to, da bi se spor rešil s mirnimi sredstvi. Ta pripravljenost za mirovna posredovanja spada v obseg splošnih načel ameriške zunanje politike.

Ameriški diplomat je izjavil Potjomkinu, da njegova vlada posredovalne ponudbe ne bo po-

sebej javljala obema državama, ampak da želi, javo Cordell Hullu.

Potjomkin je amerškemu diplomatu odgovoril, da sovjetska vlada čeni miroljubne namene Združenih držav Severne Amerike. toda dogodki so se zdaj razvili že dalje, kar pa na sovjetsko vlado ne more vreti nobene odgovornosti, ker ameriške ponudbe za posredovanje ni sprejela in se je tudi ni mogla poslužiti pravočasno.

Ker je tudi sovjetski komisar za zunanje zadeve v svojem snemnem govoru v ostrih besedah odbil vsako tuje vmešavanje v sovjetsko-finski spor — misleč pri tem Ameriko — je skoraj gotovo, da bo sovjetska vlada tudi uradno odklonilno odgovorila na ameriško ponudbo.

Moskva, 30. nov. b. Sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov je tudi danes ostro napadel vmešavanje Amerike v sovjetsko-finski spor. V Moskvi so prepričani, da Sovjeti ne bodo sprejeli ponudbe Zedinjenih držav za posredovanje.

Angleška vlada sledi tem razvojem z veliko pozornostjo in tudi z veliko zaskrbljenostjo. Le težko more verjeti, da bi bili potrebni tako obsežni vojaški ukrepi za obrambo sovjetske države proti tako majhen državi kakor je Finska. Sovjetski zunanji komisar je sicer v sredo zvečer v svojem govoru zanikal namen, da bi Sovjetska Rusija hotela uničiti samostojnost Finske. V razgovoru z zastopniki inozemskega tiska je Molotov celo izjavil, da Sovjetska Rusija Finske sploh ne bo napadla. Toda nekaj ur pozneje so sovjetske čete udrele na finsko ozemlje in na mnoge finskih naselbin metale zažigalne bombe. Bombardiranje je ponekod povzročilo tudi smrt civilnega prebivalstva.

Angleška vlada je z velikim veseljem pozdravila posredovalno ponudbo ameriškega državnega tajnika, tem bolj, ker je prepričan, da sporna vprašanja med Finsko in Sovjetsko Rusijo nikakor ne opravčujejo izbruha vojnih dejanj med obema državama. Zato angleška vlada tudi globoko obžaluje ta novi napad velike države na majhen in neodvisen narod, napad, ki mu bo sledilo mnogo trpljenja nedolžnega naroda.

Predsednik francoske vlade o poteku vojne in o vojnih ciljih

Senzacionalna priznalna izjava o politiki Italije

Pariz, 30. nov. t. Havas. Danes se je sestal francoski parlament. Med drugim so mu bili predloženi tudi zakonski osnutki za izključitev nekaterih poslancev, ki delujejo zoper državne koristi. S tem so mišljeni komunistični poslanci, ki bodo najprej izgubili ugodnost sodne nedotakljivosti, nakar bodo predani sodiščem na nadaljni postopek.

Takoj v začetku se je imel nagovor na poslanke ministrski predsednik Daladier. Govor je bil miren, a vsebinsko skrajno odločen in jasen. Francoski predsednik vlade je med drugim dejal:

Ze skoro trije meseci so potekali odkar se francoski vojaki, polni trdne odločnosti odzivajo klicu domovine na bojišču. Vojska francoske republike, ki se bori na naših mejah, daje vsem drugim najzvišnejši zgled. Ti ljudje vedo, zakaj se bore, ker vsak od njih brani tisto, kar mu je najdražje, brani čustvo svobode, čustvo človeškega dostojanstva in ljubezni ter pravice. V govoru, ki ga je nekoč imel eden največjih vojskovodij naše zgodovine, je dejal: Kaj pomeni junak brez čuta za človečanstvo? Naši vojaki pa so branitelji vsega onega, kar je človeško in človekavredno in obenem najčistejši izraz naše Francije, ki se bori za svoje življenje.

Cilji sedanje vojne

Očividno in proti vsem pričakovanjem vojaške operacije ob koncu tretjega meseca vojne še niso razvele onega silnega razmaha, kakor smo mislili, da ga bodo zavzele na vseh bojiščih. Ni naša stvar, da prevzamemo pobudo v tej smeri. Sedanja vojna pomeni za nas vojno za varnost in za našo svobodo. Vsiljena nam je in to ne samo s nemškimi napadom na Poljsko, do katerega je prišlo po drugih podobnih napadih, pač pa tudi zaradi trdnjave in neprestane težnje narodno socialistične vlade, da si utre pot skozi razvaline in suženjstvo maj v imenu načel narodnostnih načel, zdaj pa tudi preko teh načel, ki jih brezobzirno tepta. Po tej poti želi priti do nadvlade v Evropi. Kdo bi si upal trditi, da obljube dane Franciji s te strani, veljajo in pomenijo več kot pa obljube, ki se bile dane svojčas narodom, katere so danes že mušeni.

Odkar se je začela vojna, je bila naša obrambna črta znatno razširjena tudi v globino. Ko govorimo o svoji obrambni črti, ne mislimo samo na Maginotovo črto, pa tudi ne na obrambne sisteme, ki se nadaljujejo do Severnega morja na eni in do Jure na drugi strani. Pod francosko obrambno črto danes razumemo mnogo večji neopretrgani sistem ovir za tanke, betoniranih utrdb in drugih utrjenih del, ki branijo francosko zemljo. To obrambo izpolnjuje naše letalstvo, čigar številna sila stalno raste. Za svojimi utrdbami smo zbrali vojno silo, namenjeno vojnim operacijam.

Zakaj tako počasi

Potrebno je, da vsa država razume prav tako, kakor so razumeli naši vojaki, da sedanji nepričakovani videz sedanje vojne niti najmanj ni neugoden za nas. Treba je, da vsak Francoz brez razlike ve, kaj to pomeni, če uradno poročilo vrhovnega poveljstva pravi, da na bojišču ni pomembnejših dogodkov. To pomeni vselej da je ta dan potekel v znamenju zavestnega, razumnega in vztrajnega dela, po katerem smo vsak dan bližje zmagi, dela, ki pomagata, da nas bo ta zmaga stala čim manj človeških življenj.

Vidite zdaj, zakaj se držimo temeljne načela, da je treba prihraniti čim več krvi in čim več trpljenja. Osvajalec, ki gre v pustolovstvo, če hoče, lahko pošlje stotine tisočev ljudi v brezumno ofenzivo. Tisti pa, kdor varuje svojo zemljo in svojo svobodo, si prizadeva, da bi prihranil čim več človeških žrtev. To je načelo, ki se ga drži naša vlada in vrhovni poveljniki naših armad. Toda kolikor varujemo s francosko krvjo, v toliko večji meri neutrudljivo in brez pristanka kopičimo vsa možna sredstva, ki nam nudijo jamstvo, da bomo mogli zlomiti vsak sovražni naskok, in ki nam obenem nudijo gotovost, da bomo v danem trenutku mogli preiti v napad z najmanjšimi izgubami in s zanesljivimi izgledi v uspeh.

Seveda je treba vedeti, da o izidu vojne ne odločujejo samo vsakodnevnne vojaške operacije. Na končni izid vojne vpliva tudi razvoj mednarodne politike, vplivajo tudi odnosi med posameznimi državami, vpliva dalje delovanje moralnih činiteljev.

„Nesrečni poljski narod“

Odkar sem 2. septembra zadnjikrat imel čast obrniti se na to zbornico, se je odigrala cela vrsta dogodkov. Šest mesecev po pohodu na Prago, je Nemčija navalila na Poljsko. Poljska vojska, ki je bila številčno in po materialu slabša kot sovražna vojska, se je

ravnokar začela zbirati za nov odpor, ko je 16. septembra napad Sovjetske Rusije onemogočil vsako nadaljnjo poljsko upiranje. Ze 28. septembra sta si Nemčija in Sovjetska Rusija razdelili poljsko ozemlje. Pri tej priliki je Nemčija pograbila veliko večino prebivalstva poljske narodnosti. Nesrečni poljski narod je za nekaj časa postal suženj. Nanj se je zill strašen val umorov in usmrtilcev. Toda na našem ozemlju se je sestavila nova poljska vlada in poljska vojska, ki se pripravlja, da se bori do skupne zmage ramo ob rami z bojevniki Francije in Velike Britanije.

Francosko - angleški blok

Vezi, ki nas vežejo z Veliko Britanijo, niso bile nikdar tako tesne, kot so danes. Te vezi danes več ne slone samo na skupnih idealih in na enakih interesih. Danes smo že v tem skupnem boju za isto stvar popolnoma združeni in spojili vse viro moralne, gmojne, vojaške in gospodarske sile obeh držav. V še nepolnih 3 mesecih od začetka vojne, smo dosegli v okviru te zveze v pravem pomenu besede uspehe, do kakršnih smo v pretekli vojni prišli šele po nekaj letih. Tokrat je bilo doseženo soglasje glede vrhovnega poveljstva že pred začetkom vojne same in sicer na način, ki zagotavlja najpopolnejše izkoriščanje moči obeh narodov. Ni niti najmanjše razpoke v trdnem francosko-angleškem bloku, ki ga navdaja nezlomljiva volja za zmago. Zaman so vse nade v možnost nekih nesoglasij med Francijo in njeno zvesto zavaznico. Zalostni so poskusi gotove smešne propagande, ki gre za tem, da bi nas razdvojili.

Turčija

V tem enakem duhu popolnega zaupanja, medsebojnega prijateljstva vodita Francija in Velika Britanija tudi svoje diplomatsko delovanje. 19. oktobra sta podpisali ti dve velesili v Ankari pogodbo, ki je združila turški narod z zahodnimi evropskimi demokratičnimi državami. S tem da so turški državniki podpisali z nami te sporazume, so pokazali od svoje strani daljnovidnost in zaslužijo naše najiskrenejše priznanje, da ob sodelovanju z nami prispevajo k ohranitvi miru v balkanskem delu Evrope.

Amerika

Zdaj bi rad omenil tudi plemenita prizadevanja, ki jih je v kritičnih dneh meseca avgusta storil predsednik velike republike Združenih ameriških držav, da bi pomagal pravično rešiti spore med Poljsko in Nemčijo in da bi prihranil Evropi strašno razžejanje nove vojne. Nemški napad je onemogočil sadove njegovih prizadevanj.

Izredno priznanje na naslov Italije

Politika, ki jo vodi Italija od 1. septembra sem, odgovarja, kakor je rekel Mussolini, nacionalnim koristim Italije, njenim političnim sporazumom in želji vseh narodov, da se prepreči nadaljnje razširjenje vojne. Ta politika, ki temelji na splošnih koristih Italije je v teku teh treh mesecev mnogo pripomogla k ohranitvi miru na Sredozemskem morju. Imamo zaupanje v te pomembne pobude, s katerimi je navdahnjena ta politika.

Vedno skrbimo za spoštovanje dostojanstva Italije in njenih interesov.

Naši odnosi s Španijo so se zboljšali in so v znamenju čustev medsebojnega razumevanja. V ostalem to zboljšanje ustreza dobro pojmovanim interesom obeh držav.

Zdaj delamo na to, da se vzpostavijo normalni gospodarski odnosi s Španijo.

»Nemčija osamljena«

Čeprav sem namenoma podal le kratek pregled mednarodnega položaja Francije, vendar že ta elika lahko pokaže, v koliki meri je Nemčija osamljena. Vlada nemškega rajha seje nasilje in žanje nezaupanje in sovraštvo. Francija in Velika Britanija sta se odločili za silo le zato, da bi naredili konec zlorabi sile, čeprav sta si tako ekbrno prizadevali, da ne bi bili zapleteni v spopad. Ogromna večina ostalih narodov lahko razume, da Francija in Velika Britanija skupno branita tudi njihovo stvar. To dejstvo je tudi eden virov zaveziške moči.

Francija bo potlenila meč v nožnico šele tedaj, ko se bo mogla pogovarjati z vlado, ki je podpis ne veže. Francija se bo pogajala šele tedaj, ko bo mogla popraviti krivice, etorične šibkim narodom in ko se bo moglo vzpostaviti trajna varnost. Ni še prišel čas, ko bi bilo javno mogoče govoriti o vojnih ciljih in pogojih za mir. Za zdaj je ta mir mogoče opisati šele v splošnih obrieh. Toda, da pridemo do tega mira, je treba najprej dobiti vojno. To je torej edini cilj, proti

kateremu morajo biti usmerjene vse naše sile. Ali mar mi Francozi res moremo pozabiti, da so med nami stari ljudje, ki so v svojem življenju že tretjič doživeli, da vidijo našo domovino opustošeno ali ogroženo po Nemcih. Trdno smo odločeni, da to enkrat za vselej onemogočimo.

Nemčija je mislila, da si bo s svojo nezanesljivo propagando pridobila novih zvez in nove pomoči po širnem svetu. Toda vsi narodi elišali, kako pokajo v Pragi puške, vsi narodi so elišali krik grozote iz ust moških, ženek in otrok v Varšavi, žrtve najodvratnejšega nasilja. Vsi narodi vedo, da bi zmaga narodnega socializma pomenila začetek njihovega suženjstva. Vera v narodno socialistično Nemčijo se je toliko omajala, da se ta Nemčija danes niti več ne more pred svetom eklicevati na tolikšna plemenita dela, s katerimi je nemški um v teku zgodovine obožatil civilizacijo človeškega rodu. Narodi lahko pošlušajo Beethovnova dela in berejo dela Göttheja, toda pri poslušanju in branju teh del ti narodi več ne morejo reči: »Glejte, kaj je dala Nemčija«, pač pa morejo reči: »Čemu se Nemčija danes vsemu temu odreka?« Mi Francozi pa moremo še dalje pogledati v oči vsemu svetu s svojim narodnim genijem, z veličastno vrtlo svojih elavnih del, s svojimi velikimi pesniki in s svojim učenjaki.

»S komunisti bomo obračunali«

Nemčija je računala na delavnost neke stranke in reda, ki ju ona zastopa. Računala je na stranko, ki ji danes oznanja izdajstvo pred sovražnikom. Ali je mar potrebno, da bi vas epominjal na vse tisto, kar so govorili komunistični voditelji pred nekaj leti, pa tudi pred nekaj meseci, preden je Nemčija izzvala to vojno. In kako govorje danes. Takrat so govorili proti Hitlerju in za Poljsko ter za svobodo francoske domo-

Za popolno izvedbo najširših samouprav v državi

Sklepi banovinskega odbora JRZ v Novem Sadu ob navzočnosti Dragiše Cvetkoviča in dr. Antona Korošca

Novi Sad, 30. nov. AA. Danes dopoldne je bila v dvorani trgovskega doma seja banovinskega odbora JRZ za donavsko banovino. Na seji so bili tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, predsednik senata dr. Anton Korošec, predsednik banovinskega odbora JRZ za donavsko banovino prometni minister inž. Nikola Beslić. Navzočni so navdušeno pozdravili predsednika vlade, Dragiša Cvetkoviča in predsednika senata dr. Antona Korošca, ko sta stopila v dvorano.

Sejo je ob 11 začel predsednik banovinskega odbora JRZ za donavsko banovino minister Beslić. Razen njega so govorili tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković, predsednik senata dr. Korošec in nekaj uglednih zastopnikov JRZ iz donavske banovine.

Ob koncu seje je bila sprejeta tale resolucija: Banovinski odbor JRZ za donavsko banovino pozdravlja predsednika stranke ministrskega predsednika Dragiša Cvetkoviča, kakor tudi prvega podpredsednika naše stranke, predsednika senata dr. Korošca. Njuno navzočnost na naši današnji konferenci smatramo kot pomemben političen dogodek, ki nam bo dal pobude za še intenzivnejše delo v donavski banovini. Nato resolucija daje priznanje predsedniku vlade zaradi sporazuma, nakar

Čajanka pri banu ob priliki narodnega praznika

Ljubljana, 30. novembra. V proslavo praznika našega zedinjenja sta g. ban dr. Marko Natlačen in njegova soproga priredila nocoj ob 17 v reprezentančnih prostorih banske palače čajanko.

V salonih banske palače se je ob 17 zbrala odlična družba, ki se je odzvala vabilu g. bana in njegove soproge. Prišli so med drugimi: divizijski general Stefanovič z generali Dodičem, Gliščičem in Janežem, ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman, mestni župan dr. Jure Adlešič s soprogo, rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Matija Slavič, prorektor dr. Rado Kušec z vsenčiliškimi profesorji, predsednik apelacije dr. Golia, francoski generalni konzul Remeraud, italijanski generalni konzul Maraldi in nemški konzul dr. Brosch. Med drugimi smo opazili tudi ministra senatorja dr. Fr. Kuloveca, bivšega ministra Frana Novaka, vse načelnike banske uprave, predsednika Narodne galerije dr. Windischerja in bivše poslance gg. dr. Lavriča, dr. Golio, Mašiča, Miloša Stareta in Smersuja. Prosvetno zvezo je zastopal njen predsednik prelat prof. dr. Lukman. Slovensko katoliško akademsko starešinstvo pa je zastopal predsednik prof. Bogos Remec. Navzoč je bil tudi predsednik Jugoslov. novinarskega združenja Stanko Virant, Jugosl. tiskarno pa je zastopal generalni tajnik Jože Kosiček. Prišlo je tudi več zastopnikov našega kulturnega, gospodarskega in človeškega življenja.

Josip Mozetič

finančni ravnatelj v Ljubljani

Belgrad, 30. nov. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je na predlog finančnega ministra postavljen pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani za finančnega ravnatelja 3/2 Josip Mozetič, višji finančni svetnik v 4/1.

Belgrajske novice

Belgrad, 30. nov. AA. Z odlokom poštnega ministra je dovoljena uvedba splošnega telefonskega prometa med Jugoslavijo in Letonsko.

Belgrad, 30. nov. AA. Poštni minister je izdal odlok o razširitvi telefonske službe v Bolgarijo. Belgrad, 30. nov. m. Prosvetno društvo bo v soboto, 2. decembra priredilo ob pol delevih v veliki dvorani Ruskega doma v Ulici kraljice Natalije ob priliki 90 letnice smrti največjega sloven-

vine. A danes odhajajo v nasprotni tabor. To odvratno izdajstvo ni prineslo sadov, ki se jih je Nemčija nadejala. Te izdajalce pa bomo preganjali do konca in brez milosti. Odpravili bomo to izdajstvo s silo zakona in v zavesti, da s tem izpolnjujemo svojo dolžnost do tistih, ki se bore in trpe. Tisti, ki pomagajo sovražniku, izdajalci, pa naj se skrivajo pod kakršno koli krinko, ni-ma-joo pravice državljanstva med nami.

Duh bratstva

V trenutkih nevarnosti in resnih odločitvah mora to bratstvo postati temeljno pravilo in najvišji zakon Francije. Ta duh zahteva da vsak izpolni svojo nalogo in da vsak pristane na žrtve, ki se od njega zahteva. Ta duh ne trpi nobene izjeme, ne trpi nobenih nizkotnih sebičnih namenov, pač pa zahteva, da je vsak na svojem mestu in da služi po svojih močeh. Zahteva, da vsi brez razlike prevzamejo vse omejitve, vse odpovedi, ves trud in vse nevarnosti, da bi bilo breme vsakega posameznika lažje.

Večina od vas se dobro epomni, kakšne so bile preokupcije, ki smo jih morali pretrpeti pred 20 leti. Spominjate se duha, ki je tedaj vladal. Danes boste apet občutili izraz tega duha tudi v najbolj zakonitih vaseh. Takšna moralna ekupnost daje možnost tudi za največja dejanja. Ne dopuštimo, da bi zginila med nami, ne dajmo iz rok tako učinkovitega orožja. Vojskujemo se s trdnimi sklepi in odločnostjo. Mislimo samo na cilj, za katerim težimo, cilj, ki ne more biti nič drugega kot zmaga, in sicer zmaga, izvojevana s čim manjšimi žrtvami in trpljenjem.

»Mogoče pa je...«

Mogoče pa je, da bo Nemčija, preden bi dovolila, da se porodi pravičina in osvobodjena Evropa, dala duška vsem svojim razdiralnim silam. Sinovi verdunskih junakov, ki so znali zlomiti germanek napad na odprtem polju bodo to znali storiti tudi na postojankah, na katerih so zdaj. Znali bodo zlomiti tudi vsak nov naskok. Na vsak napad bomo odvrnili z enakim. Če se bo razdiralna sila vrgla na naša mesta in na naše vase, bomo mi prav tako neizproeno udarili nanj. Tokrat ne bo samo naša zemlja pozorišče pustošenja in bede, ki jo prinaša vojna. Po hrabrosti in odločnosti vojakov se moramo ravnati tudi mi, vse to za rešitev Francije in za rešitev svobode.

nadaljuje: »Kar se tiče nadaljnega dela vlade narodnega sporazuma v tej smeri, stoji banovinski odbor na stališču, da se mora spoštovati razpoloženje ljudstva in zainteresiranih upravnih enot. Kakor je tudi sporazum sam prišel kot posledica ljudskih teženj, tako je tudi treba, da je njegovo izvajanje v popolnem skladu z željami ljudskih množic. Razen teh velikih reform pri preurejanju države, ki izhajajo iz sporazuma s Hrvači, je treba pritegniti k delu naše stranke in izvesti druge reforme na področju upravnega in gospodarskega življenja naše države. V prvi vrsti je treba izvesti program naše stranke o širokih ljudskih samoupravah, za kar se je borila desetletja tudi radikalna stranka sama, katere naslednik v našem političnem življenju je JRZ. Da bi stranka imela čim več uspeha, je treba delati na izvedbo njenega celotnega programa. Obenem z uresničenjem političnega programa je treba upoštevati tudi gospodarske in socialne reforme, ki jih vsebuje. Te reforme so danes potrebnejše kot kdajkoli prej. Če se bo delo naše stranke razvijalo v vseh teh smereh, moramo doseči vodilno vlogo v našem političnem življenju in tudi ob bodočem sodelovanju z drugimi pozitivnimi političnimi organizacijami, ki po svojem programu niso daleč od naše stranke.

skega pesnika Prešerna proslavo. Na akademiji bo govoril o Prešernu pesnik dr. Tine Debeljak.

Belgrad, 30. nov. m. V Belgrad je prispel zastopnik angleške vlade Nicholson, ki stopi v stike z našo vlado zaradi ureditve in izboljšanja trgovinskih odnosov med Jugoslavijo in Anglijo. Nocoj je g. Nicholson sprejet pri trgovinskem ministru dr. Andrusu.

Belgrad, 30. nov. m. Za jutrišnji državni praznik so že danes vsa državna in samoupravna poslopja in tudi zasebniki razobesili državne zastave na hišah. Po mestu se opazi tudi več srbskih nacionalnih zastav. Jutri bodo v vseh cerkvah in molitnicah zahtevalne službe božje, katerih se bodo udeležili člani diplomatskega zbora, ministri in generaliteta. Pred saborno cerkvijo bo postavljena častna četa kr. garde z godbo in zastavo.

Belgrad, 30. nov. m. Trgovinski minister je povečal osebni kredit za 20 učiteljc na strok. in obrtnih solah.

Belgrad, 30. nov. m. Osrednje tajništvo Delavskih zbornic je te dni razposlalo vsem članom odbora tega tajništva v odobritev člansko pragmatiko za razširitev te ustanove. Prav tako je osrednje tajništvo razposlalo predsedništvom posameznih Delavskih zbornic osnutek pragmatike za ustanovitev posameznih Delavskih zbornic.

Poročila z bojišč

Rim, 30. nov. List »Noticias Graficas« piše, da je čilska vlada prosila za sodelovanje argentinske vlade, da se odkrije nemško tajno letalsko oporišče v bližini rtiča Horn. Rtič Horn je najjužnejša točka Južne Amerike in komaj 350 milj oddaljena od angleških Falklandskih otokov.

Šibenik, 30. nov. b. Semkaj je prispelo poročilo, da je ladjo Zetske plovitbe »Lovčenc« ustavila angleška torpedovka in jo odpeljala na Malto. Mornarji iz Šibenika in okolice, ki so na tej ladji zaposleni, so sporočili domov, da so v luki Valeta in da se jim dobro godi. Ni znano, kakšno blago je ladja prevažala.

Zadnja poročila s Finske

Helsinki, 30. nov. t. Stefani: Sovjetske čete hitro prodirajo proti finski »Maginotovi črti«, ki leži kakih 30 km severno od finsko-sovjetske meje med Ladoškim jezerom in Finskim zalivom. Sovjetska letala so popolnoma porušila bolnišnico v Enso. Sovjetsko brodarje je popoldne bombardiralo mesto Helsinki. Finci se prodiranju sovjetskih čet upirajo in so takoj streljali tudi na sovjetske vojne ladje, ko so te odptle ogenj na prestolnico.

Finska: Dežela - Ljudje - Obrambna moč

Finska je po obsegu še celo nekoliko večja kot Poljska in meri 388.000 kv. kilometrov, toda prebivalstva nima niti štiri milijone. Ozemlje je večinoma poraščeno z gozdovi, deloma pa tudi pokrito z jezeri. Jezer je okrog 35.000 s površino okrog 45.000 kv. kilometrov. Večja mesta so Helsinki (250.000 prebivalcev), Turku ali Abo (70.000), Tampere (60.000), Viipuri ali Viborg (60.000), Vasa (30.000), Oulu ali Uleaborg (30.000), Kuopio (30.000). Prebivalstvo se večinoma živi ob ribištva, živinoreje in gozdarstva. Finci največ uživajo žito, kovinske predmete, volno, vozila in pektrolej. Izvažajo pa lesne izdelke, papir, celulozo in maslo. Njihova trgovska mornarica šteje okrog 5400 ladij s 600.000 tonaže. Železnice imajo samo 6000 km, cest 30.000 km. Po veri je prebivalstvo v pretežni večini protestantske veroizpovedi. Katoličanov je komaj 2000.

Finska ima veliko preteklost. Za svojo neodvisnost se je borila mnogo stoletij, jo velikokrat izgubila, pa zopet osvobodila. Ljudstvo je inteligentno, delovno in miroljubno. Toda v borbi za neodvisnost svoje zemlje so Finci poznali kot izredno hrabri vojaki. V spominu je njihova ju-niška borba proti sovjetskim četam pred 22 leti,

ko jih je vodil izredno nadarjeni general Mannerheim, prav isti, ki tudi še sedaj stoji na čelu finske vojske.

Mannerheim je v zadnjih letih zelo smotno vžehal in izpopolnjeval finsko armado. Precej pomembno je finsko letalstvo, ki se je v zadnjih letih moderniziralo. Del finskih letal je domačega izvora.

Pomorske sile so seveda majhne. Finci imajo dve mali obalni križarki, štiri podmornice in 24 manjših enot. Vendar pa bi tudi ta mornarica zaradi členovite obali, ki predstavlja izvrstno kritje, mogla prihajati v poštev, seveda samo za obrambo.

Finska ima splošno vojaško dolžnost. Službena doba traja eno leto. Prvi rezerva obsega moštvo do 40. leta, drugo rezerva do 60. leta. Finska vojna industrija more sama kriti velik del vojnih potrebščin, seveda le za orožje, ki ga rabi pehota. Topništvo mora uvažati iz inozemstva. Moštvo finskih vojske je predvsem izvežebano za vojno pozimi. Izvrstno so Finci izvežebani v smučanju. V primeru vojne more Finska poklicati pod orožje do 400.000 dobro izvežebanih moč.

Gospodarstvo

Dr. Dermastia Marjan:

Zavarovanje v vojnem času

S pričetkom vojne in prvih sovražnosti se je pojavilo vprašanje, ki je velike važnosti za poedinca, posebno pa za narodno premoženje — zavarovanje zgradb — industrijskih in stanovanjskih — ter njih inventarja proti poškodbam zaradi vojnih dogodkov, kratko — vprašanje zavarovanja vojnega rizika. Nevarnost takih škod je z modernim načinom vojskovanja, ki nam je prineslo bombne napade in dalekometne topove največjih kalibrov, neverjetno narasla. Povečal se je krog interesentov za to zavarovanje, kajti nihče ni varen pred njimi.

Oblast je takoj spoznala pretečo nevarnost in se trudi, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi zaščiti civilno prebivalstvo, a vprašanje zavarovanja narodnega imetja se je popolnoma zanemarilo.

Običajno požarno zavarovanje, ki ga ima z rednimi izjemami v Sloveniji vsakdo, ne pokriva vojnega rizika, kar je jasno in nedvoumno povedano v splošnih zavarovalnih pogojih za požarna zavarovanja: »Zavarovalec ne jamči za škodo pri požaru in razpoku, ki nastanejo v dobi vojnih dogodkov vsake vrste...«. Nehote se nam pri tem veili misli, da naj zavarovalnice poleg zavarovanja proti požaru prevzamejo tudi dozavarovanje vojnega rizika. Toda stvar ni tako enostavna. Zavarovalnice, ki hočejo solidno in varno poslovanje, sklepajo zavarovanja na temelju matematično točno izračunanih premijskih stavkov, katerih podlaga so izkustva o dosežanih in verjetnostni razloži o bodočih škodah. Zaradi tega pri zavarovanju vojnega rizika nimamo. Angleški vladni načrt za to zavarovanje ugotavlja: »... nismo v stanju, da vsaj približno ugotovimo višino škode, ki bi jo povzročile bombe v skupni teži 1000 kg, niti koliko bombardiranj bo izvršenih, a še manj, kako dolgo bo trajala vojna...«. Nimamo torej nobene podlage za izračunavanje premijskih stavkov, in angleški vladni načrt, ki hoče zaščititi solidno poslovanje zavarovalnic in preprečiti vsako spekulacijo na račun zavarovancev, prepoveduje prevzemanje vojnega rizika, ker ga smatra za špekulacijo. Potrebno je torej, da se poišče način, ki bo zadovoljil interese in jim nudi polno garancijo, da jim bo povzročena škoda v njihovo zadovoljstvo likvidirana. V večini zainteresiranih držav so bili izdelani potrebni zakonski načrti, ki se med seboj zelo razlikujejo, vendar pa pri vseh nastopa država s svojo avtoriteto kot garant, pozavarovalec ali pa direktni plačnik škod.

Angleški načrt

Angleški vladni načrt ugotavlja v začetku, da je za vse škode, ki bi državljanom nastale zaradi vojnih dogodkov, odgovorna država, ne da bi privatniki, kakor pri običajnem požarnem zavarovanju s premijami k temu kaj prispevali. Tak načrt bi lastniki zgradb z veseljem sprejeli, če bi se škode takoj poravnale, toda po načrtu se bodo poravnale samo škode, povzročene na objektih: »... ki so nujno potrebni za nadaljevanje vojne...«. Vse ostale škode pa se bodo poravnale po vojni: »... v kolikor bo dopuščala narodna plačilna sposobnost...«, dasiravno v začetku načelno priznava pravico vsakogar na polno odškodnino. Z obojestrano likvidacijo škode do konca vojne bi bili težko prizadeti mali posestniki, ker bi ostali ves čas do konca vojne brez dohodkov, a poleg njih tudi hranilnice in banke kot hipotekarni upniki. Jasno je, da tak način rešitve tako važnega problema ni zadosten in je naletel pri interesentih na velik odpor, tako da se vlada sedaj bavi s preureditvijo načrta. Izpremenjeni predlog britanskih trgovskih zbornic je sprejemljivejši. Po njihovem predlogu naj bi se oškodovancem izdali certifikati v obliki vrednostnih papirjev, ki se obrestujejo po 3%, tako da bi bili v stanju takoj popraviti nastalo škodo, a amortizacija teh vrednostnih papirjev bi se izvršila po končani vojni e procentualno oddajo premoženja vseh lastnikov. Procent oddaje premoženja bi se izračunal po končani vojni, ko se bo natančno ocenila celokupna povzročena škoda. Rekli smo, da je načrt britanskih trgovskih zbornic sprejemljivejši, vendar pa ne najboljši, kajti vrednostni papirji so odvisni od situacije na borzi ter se bo lahko zgodilo, da bodo izgubili pri veliki ponudbi precej na svoji vrednosti na škodo oškodovancev.

Francoski načrt

V Franciji se je zavarovanje vojnega rizika izvršilo na drugi bazi in je fakultativno. Vse zavarovalnice, domače in tuje, sprejemajo zavarovanja po vnaprej določenih premijskih stavkih, a riziko se razdeljuje po »POOL-sistemu«. Kot glavni pozavarovalec nastopa država, ki prejema tudi največji del premij. Z drugimi besedami zavarovalnice vrše administrativni posel, t. j. pridobivajo zavarovanja, izpostavljajo police, cenijo škode, riziko sam pa nosi država. Deficit, ki bo pri takem načinu zavarovanja, kjer se bodo zavarovali samo oni, ki so nevarnosti najbolj izpostavljeni, gotovo nastal, bo kriilo ministrstvo za poljedelstvo iz posebnih v to svrhu določenih kreditov.

V nevtralnih državah.

Z ozirom na naš nevtralni položaj nas v prvi vrsti interesirajo odredbe nevtralnih držav za zavarovanje vojnega rizika. Predvsem pridejo v poštev napredne nordijske države. Na Danskem je sprejet zakon, s katerim se uvaja obligatorno zavarovanje za vojni rizik za vsa posojila glavnega mesta Kopenhagen, v drugi posojila manjših mest, v tretje posamezne kmetije in četrti kmetiča naselja. Bazo za to zavarovanje tvori vsota, za katero je poslopie zavarovano proti požaru. Zavarovanje krije vse škode, ki so posledica požara, eksplozije ali rušenja zaradi vojnih dogodkov, prekrškovi nevtralnosti ali obrambe v takih primerih, kakor tudi državljske vojne. Vsak lastnik jamči s 5% od celokupne proti požaru zavarovane vsote ter je dolžan, da svoj prispevek plača pri svojem zavarovalnem zavodu po končani vojni v polletnih obrokih

s ¼% celokupnega jamstvenega prispevka, tako da je vsa vsota plačana najkasneje v 10 letih. Ker se bodo škode, po likvidacijskih predpisih zavarovalnic za požarne škode, likvidirale šele po končani vojni, se oškodovancem priznajo 5% obresti vsega odškodninskega zneska, kot nadomestilo za izgubo dohodka za ves čas čakanja. Prispevki poedincev za kritje škod imajo zakonito prvenstveno zastavno pravico. Na tak način je dano jamstvo, da bodo vse škode poravnane, ker imajo ti zahtevki prvenstvo pred vsemi hipotekarnimi upniki.

Približno enaka eta zakonska predloga za ureditve tega vprašanja, ki bosta te dni predložena švedskemu in norveškemu parlamentu.

Zavarovanje industrije je prepuščeno interesentom samim, ki so n. pr. na Finskem po izkustvih iz svetovne vojne na vzajemni podlagi ustanovili konzorcij za kritje vojnega rizika. Zavarovano je pri manj-

Poziv kmetom — dolžnikom

Finančno ministrstvo je izdalo poziv kmetom-dolžnikom, na katere se nanaša uredba o likvidaciji kmetičkih dolgov, da takoj dospeli znesek dolga plačajo, ker so davčne uprave dobile navodilo, da morajo z vso strogostjo izvesti ukrepe, ki so določeni v ta namen v uredbi o likvidaciji kmetičkih dolgov.

Kot znano morajo kmetje-dolžniki plačati svoj obrok vsako leto do 1. novembra Priv. agrarni banki; letos pa je bilo plačilo kmetičkih anuitet zelo slabo in zaradi tega tudi upniki, denarni zavodi ne bodo dobili v redu izplačanih svojih anuitet. Značilno je, pravi finančno ministrstvo, da so letos cene kmetijskih pridelkov visoko in je še vedno mnogo dolžnikov, ki ne plačujejo svojih obrokov.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3, 1/6, 1/9. ter jutri ob 8. uri

Štiri hčere prof. Lempa

Reprezentativno delo ameriške filmske umetnosti po motivih Schubertovega hrepenenja s sestrami Lane v glav. vlogah.

Sinfonija barv, lepote in duha, nepozabna

Snegulčica

Poslednjič v Ljubljani. Pripeljite malčke!

POZOR! Ob 1/3 dva filma - snižane cene!

Dobava bombažne preje iz Italije

Zadnje čase so se pojavile razne težave pri uvozu tekstilnega prediva iz Italije. Posebno so bile znatne težave radi tega, ker so Italijanske predilnice bile pripravljene izvršiti stare zaključke v bombažnem predivu samo po znatno višjih cenah. Zahtevano povišanje je znašalo 40 odstotkov med prvotno dogovorjeno ceno in novo ceno, ki velja za nove zaključke.

Da bi se odstranile težave, ki so nastale, je pretekli četrti odstopala posebna delegacija naše tekstilne industrije, v kateri je bilo tudi več vodilnih osebnosti tekstilne industrije v Sloveniji, v Milano in so se tam začela pogajanja z Istituto cottoniere. Naši delegaciji je bil dodeljen tudi zastopnik ministrstva trgovine in industrije.

Predvsem so na pogajanjih ugotovili, da znaša kontingent za izvoz bombažnega prediva 17,6 milij. Toda od tega kontingenta je odpadlo 85% na predivo za nadrobno prodajo v paketih, le 15% pa na industrijsko predivo. To je bilo zelo neugodno za našo tekstilno industrijo, ni pa moglo priti do izboljšanja, ker je bil navedeni kontingent že razdeljen na predilnice, ki imajo blago že pripravljeno za odpremo.

Zaradi tega je naša delegacija zahtevala še dodatni kontingent v vrednosti 20 milij. lir. Italijanska tekstilna industrija je bila pripravljena to izposlovati in se je zato podala mešana delegacija naše in italijanske tekstilne industrije v Rim, kjer je uspelo doseči od pristojnega ministrstva kontingent 10 milij. lir. Ta kontingent gre zaenkrat na račun skupnega kontingenta za leto 1939. Razdelitev tega dodatnega kontingenta je ugodnejša, ker odpade 85% na industrijsko prejo, ostalih 15% pa na trgovsko prejo.

Pri pogajanjih v Milanu je prišlo tudi do sporazuma o cenah. Italijani so prodrli s svojo zahtevno, da se na dogovorjene cene plača doatek 40% razlike med dogovorjeno ceno in novo ceno, ki znaša po ugotovitvah bombažnega instituta 15 lir za 1 kg preje št. 20. Da so Italijani prodrli s svojo zahtevno, je pripisovati dejstvu, da znaša italijanska notranja cena za prejo, mešano z fiocco 24 lir, za čisto bombažno prejo pa 32 lir. Tudi je treba upoštevati, da je za Romunijo bila določena izvozna cena 20 lir.

S tem je zaenkrat položaj urejen. Italijani so nam nadalje zagotovili, da bodo zopet preselili vprašanje povišanja kontingenta, če bo to dopuščalo stanje kliringov. Končno so Italijanci obljubili, da se bodo v bližnjih dneh že izdale licence za izvoz bombažne preje v Jugoslavijo ter smemo pričakovati, da se bo dobava pričela v najkrajšem času.

Zanimiv oglas

Zanimiv oglas. V zagrebškem »Jutarnjem listu« je izšel zanimiv oglas Prve hrvatske tvornice olja v Zagrebu z ozirom na glasove o pomanjkanju jedilnega olja. Oglas pravi, da zagrebška

tvornica krije 65% normalne potrebe jedilnega olja v naši državi, ni bila pa v stanju preskrbeti se s potrebnimi surovinami do nove žetve oljnatih rastlin. Vendar pravi tvornica, da je posvetila prvo skrb preskrbi banovine Hrvatske z jedilnim oljem in da je popolnoma zajamčila normalno potrebo jedilnega olja na Hrvatskem. Nadalje navaja tvornica cene, po katerih prodaja trgovcem v Zagrebu, in pravi da so te cene stabilizirane. Olje Crna zvezda v sodih 200 kg stane 12,50 din, v sodih 100 kg 12,65, v sodih 50 kg 12,90 in v belih kantah 12,50. Diamant olje stanje v kantah 25 kg 16, v malih po 5 litrov 80 din. Tem cenam se doda 5% za prometni davek in 1 dinar banovinske trošarine za kg. Cene so za konzumenta 15 din za steklenico 1 liter znamke Crna zvezda (kavčija znaša za steklenico 4 din, ki se v celoti vrne).

Slisali smo že, da naši veletrgovci ne morejo dobiti pri zagrebški tvornici olja, ta oglaš nam pa sedaj potrjuje, da je zagrebška tvornica namenila svojo proizvodnjo samo za Hrvatsko. Da bodo naši čitatelji vedeli, kdo vodi to tvornico navajamo imena upravnih svetnikov: pet z imenom Aleksander (od teh predsednik Samuel Aleksander), dr. Siegfried Kauter in Maurice Roubeix. Ravnatelj je Maurice Roubeix, prokuristi pa Evgen Jakoby, Božena Gretič, Pavel Darvas in Mijo Aschner.

Kako urediti pri nas?

V Sloveniji bi se zavarovanje vojnega rizika po zgledu Danske z lahkoto izpeljalo, kajti skoro vse zgradbe in njih inventar so zavarovani proti požaru. Na tak način bi se dobili potrebni garancijski fond, ki bi za naše današnje prilike popolnoma odgovarjali. S skupnimi silami bi preprečili gospodarski propad poedincev, ki jih je doletela nesreča brez njihove krivde, a istodobno tudi škodo, ki bi jo utrpelo narodno premoženje s propadom njihove imovine.

Posojilo Poštne hranilnice hrvatskemu združenstvu. Iz Belgrada poročajo, da je Poštna hranilnica odobrila Osrednji zvezi hrvatskih kmetijskih združenj v Zagrebu posojilo v znesku 24 milij. din. Za posojilo je osrednja zveza zastavila obligacije za likvidacijo agrarne reforme v severnih krajih, katere ima, nadalje pa še obveznice za likvidacijo kmetijskih dolgov. Posojilo se bo odplačevalo z amortizacijo izžrebanih obveznic, torej kot pri ostalih združenjih posojilih.

Nadaljevanje pogajanj z Romunijo. Iz Belgrada poročajo, da so v sredo ponovno odstopovali naši delegati na trgovinska in plačilna pogajanja z Romunijo. Kot znano so bila pogajanja prekinjena zaradi krize romunske vlade, nadaljevanje pa je potrebno zaradi našega uvoza nafte in njenih derivatov.

Jugoslovanski Lloyd sklicuje izredni občni zbor delničarjev za 18. december v Zagrebu. Na dnevnem redu je razprava o zvišanju delniške glavnice. — Sedanja delniška glavnica znaša 60 milij. din, čisti dobiček 1938 27 milij. din, dividenda 26% netto.

Mariborski Fantovski odseki In Dekliški krožki

pridijo danes ob 11. uri dopoldne v dvorani na Aleksandrovi cesti 6

svečano proslavo

21 letnice kraljevine Jugoslavije Vstopnine ni

Kuret VI.: Obnova in oskrba vinogradov. Po učni spisi Kmetijske zbornice, zv. 1. Izdala in založila Kmetijska zbornica v Ljubljani, 1939. Str. 54, cena 5 din. Kmetijska zbornica je pravkar izdala poljudno strokovno knjižico »Obnova in oskrba vinogradov«. Knjižica je bila nujno potrebna, ker je že začela obnova opešanih vinogradov, katerih je še 75% površine naših vinogradov. Namen knjižice je, da bi se ta obnova vršila pravilno in da so ne bi ponavljale napake, ki so bile napravljene pri obnovi pred štiridesetimi leti in katere napake so bile vzrok marsikateremu neuspehu, slabi rodovitnosti in slabi kvaliteti vin. V knjižici so podani vsi nasveti, kako naj se obnova izvrši, da bodo novi vinogradi dali glede kakovosti in količine mnogo večji hasek kakor doslej. Razen tega so v knjižici nasveti glede pravilne oskrbe vinogradov, t. j. o obdelovanju, o pravilnem zatiranju boleznih in škodljivcev, o gnojenju, da se z novo obnovo doseženi hasek trajno vzdrži.

To lepo knjižico bi moral imeti vsak vinogradnik, vsak viničar, vsi učenci viničarskih šol in kmetijsko-nadaljevalnih šol v vinorodnih krajih. Knjižica je pisana tako poljudno, da jo bo z velikim pridom lahko uporabljal prav vsak, tudi najpreprostejši vinogradnik, zlasti ker mu je z izredno nizko ceno nabava res tudi omogočena.

NOVINARSKI KONCERT

DREVI OB 8. URI NA TABORU

SODELUJEJO:

VOJASKI ORKESTER
AKADEMSKI PEVSKI ZBOR
SOLISTI:
SONJA IVANČIĆ
IVAN FRANCL
VEKOSLAV JANKO
VIOLINIST LEO PFEIFER

PO KONCERTU — DRUŽABNI VEČER
VOJASKA GODBA

OKUSNA OKREPCILA PO ZMERNI CENI

Borze

Dne 30. novembra 1939.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.30

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 2.783.435 din, na belgrajski 6 milij. din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 304.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	172.40—175.60
Pariz 100 frankov	97.85—99.65
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.—
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.—
Amsterdam 100 goldinarjev	2348.00—2386.—
Bruselj 100 belg.	781.50—743.50

Ljubljana — Svoobodno tržišče:

London 1 funt	212.97—216.17
Pariz 100 frankov	120.31—122.61
Newyork 100 dolarjev	5180.00—5520.—
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 goldinarjev	2899.93—2387.93
Bruselj 100 belg.	908.47—915.47

Ljubljana — Zasebni kliring

Berlin 1 marka 14.30 blago

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem 36.15—36.85

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 drahem 85.70—86.40

Curih, Belgrad 10.—, Pariz 9.85, London 17.40, Newyork 446.—, Bruselj 73.75, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.10, Sofija 540 pon., Budimpešta 80.— pon., Atene 3.40 pon., Carigrad 3.50 pon., Bukarešta 3.40 pon., Helsingfors 8.925, Buenos Aires 103.—.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 434—436

v Zagrebu —

v Belgradu 435—436

Ljubljana, Drž. papirji: 7% inv. pos. 97—99, agrarji 52—54, voj. šk. pr. 434—436, begl. obveznice 87.25—80, dalm. agr. 72.50—74.50, 8% Bler. pos. 94—96, 7% Bler. pos. 89—91, 7% pos. Drž. hip. banke 98—100, 7% stabil. pos. 98—99. — Delnice: Na. banka 7.200—7.800, Trboveljska 220—230.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 96—98, agrarji 53 denar, begl. obv. 74—76 (74), dalm. agr. 74 blago, 6% šumske obv. 70—74, 8% Bler. pos. 95—96, 7% Bler. pos. 90—91, 7% pos. Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. pos. 91—95. — Delnice: Na. banka 7.100 denar, Priv. agr. banka 200 denar, Trboveljska 230 denar, Gutmann 48 do 53, Sladk. tov. Osijek 110 denar, Osj. livarna 150 denar.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. 99 denar, voj. šk. pr. 435—436 (435), begl. obv. 78.50—79.25 (79.50, 79), dalm. agr. 72—78, 4% sev. agr. 52 denar, 6% šum. obv. 72.50—73.25, 8% Bler. pos. 94 denar, 7% Bler. pos. 89.50 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 99 denar. — Delnice: Narodna

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. — Tendence mirna. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 27. novembra. Dagon: 50 volov, 28 krav, 3 teleta, 2 junca, 90 ovac, 100 svinj in 69 prašičev. Prodanih je bilo: 41 volov, 20 krav, 3 teleta, 2 junca, 78 svinj in 56 prašičev. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 6.50, II. vrste 6.25, III. vrste 5.50, telce I. vrste 6.50, II. vrste 6.25, III. vrste 5.50, krave I. vrste 4.50, II. vrste 5.—, III. vrste 4.50, teleta I. vrste 8.50, II. vrste 7.50, prašiči špeharji 12.50, pršutarji 9—10.50 din za 1 kg žive teže. Mladil pujski 7—8 tednov stari 140 do 260 din za glavo. Goveje meso I. vrste 14, II. vrste 12, III. vrste 10, svinjina 16—18, slanina suha 24—26, svinjska mast 20—21, čisti med 24 do 26, neoprana volna 24—26, oprana volna 34 do 36, goveje surove kože 14—15, telečje kože 15, svinjske kože 9 din za 1 kg. Pšenica 250 din, ječmen 225, rž 200, oves 200, koruza 180, fižol 500 do 600, krompir 150, seno 100, slama 75, jabolka I. vrste 500, II. vrste 400, III. vrste 350, bruška I. vrste 600, II. vrste 500, III. vrste 400, pšenična moka 350—400, koruzni zdrob 375, koruzna moka 250, ržena moka 400, ajdova moka 400—600 din za 100 kg. Drva 100—110 din za kub. meter, jarka 1.50 din za komad, mleko 2—2.25 din za liter, surovo maslo 34—36 din za kg.

Izpremembe v trgovinskem registru. Vpisana je bila javna trgovska družba Peter Primožič in sin, usnjarski obrt v Cirkulanah. — Pri delniški pivovarni Union je postal član uprave g. Babnik Anton, pri Splošni stavbni družbi pa ing. Škof Rudolf.

Famo še danes ob 10.30 (po znanih cenah) ter ob 15. 17. 19. in 21. uri večnolepa Leharjeva opera, poznana po vsem svetu

lodij in ljubkega šarma za sleherno oko in uho — Jutri premiera velikega francoskega filma iz najtistvene dežele tisočerih senzacij:

Vesela vdova

Vihar nad Azijo

V prvovrstni zasodbi briljantna JEANETTE MAC DONALD in MAURICE CHEVALIER. — Film bajnega razkošja in lepote, divnih mešanih Valton, Sesane Hayakawa. Kino Sloga. Miki Tanaka in Roger Duchesnejem. Telefon 27-30.

KINO MATICA 21-24

Ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

V tej opereti je toliko humorja, komike, edinstvene godbe in petja, da je film po vsem svetu dosegel največje uspehe

Največji ruski film vseh časov

PASTIR KOSTJA

Nova edicija. — Leonid Utjesov, L. P. Orlova

Pred spremembo vrhovnega invalid. sodstva

Naše invalidsko sodstvo doživlja pogosto spremembo. Po invalidskem zakonu iz 1925. leta so odločali o pridobitvi invalidnine in dodatkov, kakor tudi o izgubi invalidnine in ostalih podpor v prvi stopnji okrajni sodniki, v pokrajinah pa, kjer tedaj okrajnih sodišč še niso poznali, sodniki poedinici pri prvostopnih (okrožnih) sodiščih. V drugi in poslednji stopnji pa so odločala v teh predmetih višja invalidska sodišča. Višja invalidska sodišča so bila tedaj ustanovljena v Belgradu za Srbijo, Crno goro in Vojvodino; v Zagrebu za Hrvatsko, Slavonijo in Slovenijo in v Sarajevu za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Vsako višje sodišče je bilo sestavljeno iz petih članov, ki jih je postavil minister za socialno politiko iz vrst kasacijskih, apelacijskih in okrožnih sodnikov ter predstavnikov ministra za socialno politiko, vojnih invalidov in finančnega ministra.

Invalidski zakon iz 1929. leta pa je tudi za reševanje invalidnin v prvi stopnji ustanovil posebno invalidska sodišča, in to na sedežih divizijskih poveljstev. Prvostopno invalidsko sodišče je bilo sestavljeno iz treh članov in enega zapisničarja. En član je moral biti aktiven sodnik okrožnega sodišča, drugi član aktiven sodni častnik, tretji član pa aktiven rezervni ali upokojeni sodni častnik, ali aktiven ali upokojen sodnik. Zapisničar je bil nižji rezervni sodni častnik ali diplomiran pravnik, prvenstveno vojni invalid in uradni sodišča. Višje invalidsko sodišče pa je bilo po tem zakonu za vso državo eno, ter je imelo sedež pri ministrstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje. Sestavljeno je bilo iz šestih članov in zapisničarja. Člani so bili imenovani iz vrst kasacijskih ali apelacijskih sodnikov v Belgradu, okrožnih sodnikov v Zagrebu in višjih vojaško-sodnih častnikov, dalje je bil član tega sodišča tudi predstavnik ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje. Vse to osebe je moral biti imenovan iz kraja sedeža višjega invalidskega sodišča, torej iz Belgrada. Vsa imenovanja je izvršil minister za socialno politiko in ljudsko zdravje v soglasnosti z resornimi ministri.

Z uredbo o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah, ki je bila izdana 1. decembra 1938. leta, je bilo invalidsko sodstvo v prvi stopnji zopet izročeno rednim sodiščem, in to okrožnim sodiščem, pri katerih odločajo o invalidskih vprašanih sodniki poedinici. Kot druga in poslednja stopnja pa je bilo zopet ustanovljeno za vso državo eno vrhovno invalidsko sodišče pri ministrstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje v Belgradu. Vrhovno invalidsko sodišče je bilo sprva sestavljeno iz treh, po spremembah navedene uredbe z dne 12. aprila 1939 pa sestoji iz petih članov, ki morajo biti belgrajski sodniki, eden pa predstavnik ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje — diplomiran pravnik. Uredba izrecno predpisuje, da morajo biti vsi člani tega sodišča, ki jih imenuje minister za socialno politiko in ljudsko zdravje in to sporazumno z ministrom za pravosodje, v kolikor gre za sodnike rednih sodišč, iz kraja, kjer ima vrhovno sodišče svoj sedež, torej iz Belgrada. Sprva je bil imenovan samo en senat, kmalu pa sta bila imenovana še dva senata, tako da poslujejo sedaj trije senati, ki pa tudi ne zmorejo dela in slišimo, da se bosta ustanovila še dva senata, seveda iz samih belgrajskih sodnikov, odnosno uradnikov.

Sodniki vrhovnega invalidskega sodišča pa svoje posle pri tem sodišču opravljajo poleg svoje redne službe samo v prostem času kot »postransko« opravilo. Zato je razumljivo, da en senat in tudi trije senati ne zmorejo velikega dela, ki se je že nakopičilo pri tem sodišču, ki je do sedaj prejelo že nad 27.000 invalidskih predmetov v rešitev.

Zaradi sestave navedenega sodišča, ki je pridržano izključno Belgrajčanom, se je kmalu pojavilo, zlasti pri Hrvatih, precejšnje nezadovoljstvo. Doči imamo Slovenci v tem sodišču le slučajno enega ljubljanskega apelacijskega sodnika, ki je začasno dodeljen državnemu sodišču za zaščito države in je tudi invalid, ter poleg njega še enega uradnika ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje, Hrvat v vrhovnem invalidskem sodišču niso dobili nobenega zastopnika. Zato je prišlo iz interesiranih krogov do predlogov, da se vrhovno invalidsko sodstvo decentralizira tako, da se vrhovno invalidsko sodišče v Belgradu ukine ter se invalidsko sodstvo v drugi in zadnji stopnji prenese na apelacijska sodišča.

Sedaj se je pa oglasil osrednji odbor združenja iz Belgrada, ki je v posebnih deputacijah predložil posameznim ministrom svojo spomenico, v kateri zahteva, da ostane vrhovno invalidsko sodstvo še dalje centralizirano v belgrajskem vrhovnem invalidskem sodišču. V svoji spomenici ta odbor posebno poudarja, da mora invalidsko sodstvo ostati centralizirano že zaradi tega, ker splošna invalidska vprašanja ostanejo v delokrogu centralne vlade. Svojo zahtevo, da invalidsko sodstvo ostane centralizirano, utemeljuje odbor tudi s tem, da je postopek invalidskih sodišč drugačen, kakor je postopek rednih sodišč in da bo le pri enotnem vrhovnem invalidskem sodišču mogel postopek ostati enoten, dalje da mora vrhovno invalidsko sodišče predvsem upoštevati principe socialne zaščite in materialne resnice in da je zato tudi zastopnik ministrstva socialne politike in ljudskega zdravja član tega sodišča. Tako organizacija invalidskega sodstva po mnenju odbora iz Belgrada najbolj odgovarja državnim političnim zahtevam in enakemu postopanju z vsemi invalidi v državi. Zato da tudi uredba o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah zaradi enotne uporabe zakonitih predpisov predvideva skupne seje sodnikov vseh oddelkov vrhovnega invalidskega sodišča. Osrednji invalidski odbor v spomenici naglašja, da se boji, da bo v primeru ukinitve vrhovnega invalidskega sodišča sodna praksa postala različna, ker se apelacijski sodniki, ki bi

jim bilo po novem načrtu sodstvo v invalidskih zadevah izročeno, ne bi mogli shajati in se dogovarjati glede enotnega postopanja in ker pri apelacijskih sodiščih ne bo mogoče zastopstvo ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje. Ukinitve invalidskega sodišča bo po mnenju odbora izzvala neenakost pri uporabi invalidskega zakonodavstva, kar da bo imelo daljnosežne posledice in bo povzročilo nezadovoljstvo in razdor v vrstah vojnih invalidov. Zato osrednji odbor zahteva, da ostane vrhovno sodišče za invalidske zadeve enotno in za vso državo eno.

Razlogi, s katerimi osrednji odbor združenja invalidov zagovarja svojo zahtevo, da ostane vrhovno invalidsko sodstvo centralizirano v sedanjih obliki, niso prepričevalni. Predvsem je treba poudariti, da centralizacija invalidskega sodstva ne samo ne odgovarja državo političnim zahtevam, kakor to trdi osrednji odbor, ampak jim nasprotuje. Ta odborova trditve bi bila pravilna, če bi bila zmagala teza o enem jugoslovanskem narodu. Cim pa je naziranje o enem narodu pri večini Slovencev, Hrvatov in tudi Srbov padlo in je zmagovalo naziranje o treh narodih, kar dokazuje sporazum med Srbi in Hrvati in nameravana daljna preureditev države, bo moral tudi osrednji odbor invalidskega združenja računati s temi dejstvi ter Slovencev in Hrvatov tudi pri vrhovnem invalidskem sodišču priznati enakopravnost in to ne samo v teoriji, ampak tudi v praksi.

Sedaj, ko imamo Srbi, Hrvate in Slovence vsa redna sodišča in tudi najvišje sodišče doma, ko se je ideja o enotni kasaciji za vso državo tako odmaknila in bo z budočo preureditvijo države najbrž za stalno pokopana, ni nobenega razloga, da bi se za nekatere vrste sodstva ohranjal centralistični sistem in s tem vzbujalo nezadovoljstvo pri Slovencih in Hrvatih, ki jim je vstop v to sodstvo zelo otežkočen, če ne naravnost onemogočen.

Koristi invalidov gotovo zahtevajo, da odločajo o njihovih življenjskih vprašanih tako v prvi, kakor v poslednji stopnji ljudje, ki poznajo njihove gospodarske in socialne razmere in ki so zmogni njihovega jezika. Res je, da je vrhovno invalidsko sodišče sedaj tako sestavljeno, da sodniki n. pr. lahko rešujejo tudi slovenske akte v slovenskem jeziku, ker je član tega sodišča slučajno tudi Slovenec, ki začasno biva v Belgradu. Toda čim bo ta član sodišča poklican nazaj v Slovenijo na svoje redno službovanje, tudi Slovenci lahko izgubimo zastopstvo v tem sodišču, ker uredba izrecno zahteva, da morajo biti vsi člani invalidskega sodišča iz Belgrada in to prvenstveno invalidi. Slovenskih in hrvatskih sodnikov pa v Belgradu skoraj ni najti in posebno ne takih, ki so invalidi. Se teže jih bo najti po končni preureditvi države. Tako se prav kmalu lahko dogodi, da poleg Hrvatov tudi Slovenci ne bomo imeli svojega sodnika v vrhovnem invalidskem sodišču.

Bojazen, ki jo izraža osrednji odbor invalidskega združenja glede neenotnosti postopka, do

katere bi moglo priti v primeru decentralizacije vrhovnega invalidskega sodstva, je popolnoma odveč. Sodniki apelacijskih in drugih sodišč, ki imajo sedež izven Belgrada, prav tako dobro poznajo invalidske predpise in postopek v invalidskih zadevah, kakor belgrajski sodniki. Tudi so že dolgo navajeni pri sojenju iskati materialno resnico; zlasti velja to za Slovenijo in Dalmacijo, kjer je že od leta 1898. v veljavi civilno pravdni postopek, ki je uveden na čelo materialne resnice v civilnih pravnih. Res je, da utegne praksa glede tega ali onega vprašanja pri poedinah sodiščih v primeru decentralizacije vrhovnega invalidskega sodstva postati različna. Temu se pa lahko odpora z izdajanjem potrebnih novih zakonitih predpisov, pravilnikov in natančnejših določb za izvrševanje uredbe o vojnih invalidih in ostalih vojnih žrtvah, kar že itak predvideva § 130. cit. uredbe. Sicer pa različnost prakse pri izvajanju invalidskega zakona ne bi škodovala invalidom v posameznih pokrajinah. Socialna in gospodarska struktura naše države je tako različna, da se centralistična ureditev ni obnesla. Zato se tudi invalidska vprašanja ne morejo reševati samo z belgrajskega vidika, ampak morajo tisti, ki ta vprašanja v zadnji stopnji rešujejo, dobro poznati razmere, v katerih živijo prizadeti invalidi, kar bo mogoče le tedaj, če se tudi vrhovno invalidsko sodstvo decentralizira.

Namesto zastopnika ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje lahko sodelujejo v invalidskem sodstvu zastopniki banknih uprav, ki gotovo ne bodo slabši strokovnjaki v socialnih vprašanih kakor je uradni ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje. Tudi invalidom bi se lahko dopustilo sodelovanje pri takem sodišču, kakor je to n. pr. pri trgovskih in obrtnih sodiščih, kjer poleg sodnikov-juristov sodelujejo tudi zastopniki dotičnega stanu kot sodniki-laiki.

Če bi pa res državni interesi zahtevali, da mora biti vrhovno invalidsko sodstvo centralizirano, naj se vrhovno invalidsko sodišče sestavi tako, da bodo v njem vse pokrajine države sorazmerno zastopane. Delegirajo naj se vanj sodniki vseh apelacijskih sodišč, ki naj se oproste svojih rednih dolžnosti, da se morejo popolnoma posvetiti invalidskemu sodstvu, ki gotovo ni manj važno kakor druge vrste sodstva, in ki se ne sme smatrati samo za »postransko«, posebej nagrajeno opravilo, ki je pridržano le Belgrajčanom. S tem bo omogočeno, da se bodo invalidski predmeti hitreje reševali in bodo rešitve tudi v kvalitativnem pogledu na višini. Odpadla bo potreba po ustanavljanju novih senatov, ki povzročajo vedno večje režijske stroške, odstranjena bo s tem tudi nezdružba tekma in intervencije reflektantov za mesta pri tem sodišču in očitki protekcionizma, ki so se slišali tudi na letošnjem občnem zboru združenja sodnikov v Belgradu in ki so se nanašali na zasedbo mest pri ustanovah, ki so sestavljene iz članov, ki opravljajo delo v njih poleg svojih rednih dolžnosti le kot postransko opravilo.

Marija Zalar:

Prošnja k Bogu za kralja in domovino

Topovi grmè in ves svet je v skrbeh,
kaj se zgodilo v prihodnjih bo dneh,
kaj nam prineslo še staro bo leto
in če nam novo bo v sreči spočetó?
Vse k peči se stiska, v strahoti drhti,
vse misli na vojno, kjer smrt kruh deli —
molitev zdaj vsakdo pošilja k Očetu,
da milostno vodil nas v novem bi letu!

O, ne plašimo se, v strumne vrsté,
ko plát zvona bije, na vojno svet gre —
presrečna v tej zmedi je nam domovina —
do danes niklela v vojsko še sina.
Vsi k Bogu povzdignimo svoje roké:

»Ti varuj nas, Oče, Ti kraljev Vladar!
pomiri ob mejah bučeti vihar,
da bomo vsi varni, in s kraljem veselí
»Te Deum laudamus!« hvaležno zapelí!»

Stalna izseljenska poročevalska služba

Ko sem hodil pri zadnjem obisku Amerike po slovenskih naselbinah, sem opazil troje:

Naši ljudje na tujem so zelo slabo poučeni o naših razmerah tu doma. Prav nič ne vedo, ali so pa napačno poučeni o vsem. In to je čisto naravno. Naše izmuzemsko slovensko časopisje res poroča o domovini zelo redno in veliko. Toda premajhno je, da bi moglo poročati kaj več, kakor samo razne dogodke, vesele in žalostne, iz osebnega življenja po naših vaseh in mestih; kdo je umrl, nesreče, zločine, kaj je novega itd. Sem pa tja res prinese kak članek tudi o našem narodnem in političnem življenju, toda samo kak poročilo iz katerega bi naš človek na tujem mogel slediti razvoju dogodkov v domovini. In tega tudi ne more. Deloma sami uredniki niso dovolj poučeni, deloma pa ni prostora. Časopisi, ki izhajajo kot glasila raznih podpornih organizacij, morajo porabiti velik del svojega prostora za zadeve

organizacije, jednote, katere glasilo so. Zato ga članstvo plačuje. Neodvisni dnevniki, katere izdajajo ali posamezni lastniki ali tiskovne družbe, pa se bore z velikimi finančnimi težavami. Stari izseljenci vedno bolj umirajo, mladina pa čita le tuje časopise, ki je veliko in sijajno urejevano in prinaša obilo novic. Po 30—60 strani imajo veliki dnevniki vsak dan, katere dobe za 2 ali 3 cente.

Da uredniki vzdržujejo te liste, morajo prinašati ogromne žrtve in opravljati delo, za katero zaslužijo vse občudovanje. Sami morajo ves list napisati, sami opravljati korekture, list urejevati. Sami ga morajo širiti in iti od hiše do hiše pobirati naročnine. Sami morajo pobirati oglase in jih urejevati. Nekateri ga morajo sami tudi, vsaj deloma, staviti kot stavec. Kako naj pri tem ogromnem delu proučujejo še razmere tu doma, da bi jih točno poznali, in potem o razmerah pisati članke, je naravnost nemogoče. Zato urednikov teh slovenskih listov ne zadene prav nobena krivda. Krivda je torej samo na nas tu doma, na naši državi, ki teh časopisov ne podpira tako, da bi bili vsaj finančne skrbi rešeni, in nas, ker ne skrbimo za to, da bi tem listom iz domovine stalno pošiljali skrbno sestavljena poročila o razvoju razmor, katere bi uredniki s hvaležnostjo sprejemali in priobčevali.

»Kako je doma?« vprašujejo izseljenci

Drugo, kar sem našel, pa je silna želja naših izseljencev, kaj več izvedeti, kako je doma. »Kako je doma?« to je bilo povsod, kjerkoli sem bil, prvo in glavno vprašanje, katero so mi stavili. In ko sem jim v svojih predavanjih pripovedoval, kako je doma, so moje besede kar požirali. Moja predavanja so bila dolga od poldruge ure do dveh ur, kolikor sem največ zmozel. Pa so poslušali, da bi se pri napolnjenih dvoranah slišala šivanka, ako bi padla na tla. In ko sem končal, so bili kar žalostni, ker bi bili radi še več slišali. Naš človek

Gradbeni minister dr. Miha Krek si v družbi časnikarjem ogleduje novo palačo državne tiskarne v Belgradu.

na tujem ljubi svojo domovino in svoj narod, ljubi svojo državo Jugoslavijo in vseh še danes z vsako mišico svojega srca na njej. Zato, naravno, kar hrepeni po novicah iz domovine. Tudi ameriška izseljenska mladina je taka. Ne zna več dobro slovenščine. Toda kri ni voda. Kri se ne da zatajiti, tudi če je pobarvana s tujo govorico. Tudi ona želi vedeti, kako se godi doma državi in narodu, odkoder so njihovi starši, in katerega kri je.

Ker pa ta želja naših izseljencev ni nasičena, zato so pa naravno ugodno in rodovitno polje raznih sovražnikov našega naroda in naše države. In ti se marljivo okoriščajo s temi nezdružimi razmerami imajo tam polno svojih agentov, gotovo dobro plačanih, da sejejo med naš narod plevel sovražstva zlasti do države. Vsako neugodno stvar pridno in spretno porabijo, da dosega svoje namene. Pridno se poslužujejo tudi ameriškega življenja, katero polnijo velikokrat z lažljivimi ali vsaj pretiranimi poročili, da tako zastrupljajo ameriško javnost in naše izseljence proti nam.

Tiskovni odsek Rafaelove družbe

Družba sv. Rafaela pozna vse te razmere že od prej. Zato je pred let ustanovila svoj TORD, t. j. Tiskovni odsek Rafaelove družbe, s katerim je hotela odpravi tej pereči potrebi naših izseljencev. Toda finančna revščina družbe ga je zavrla.

Imamo v državi bogat izseljenski fond, katerega so zložili skupaj sami izseljenci zase, za svojo zaščito in svoje potrebe. Danes ga je že 26 milijonov za vso državo, za Slovence, Srbe in Hrvate. Vsak naš človek, ki gre na tuje, ali je to pravi stalni izseljenec ali samo sezonski, mora po § 33 izseljenskega zakona plačati tako zvane »glavarine« 100 din. Kakor določa ta paragraf, mora to plačati zato, da bi država zanj na tujem vse poskrbela, kar potrebuje za svojo zaščito in varstvo. Slovenskega izseljenstva je vsaj 35 odstotkov ako ne več. Tako bi bili slovenski izseljenci upravičeni vsaj do 35 odstotkov tega fonda.

Toda podpora Družbi sv. Rafaela, edini slovenski izseljenski organizaciji, je bila vsa leta tako sramotno majhna, da poleg mnogih drugega tudi svojega TORD-a ni mogla izvesti, kakor ga je imela v načrtu, in bi ga bili izseljenci potrebni. Sedaj se bo prenesla tudi kompetenca izseljenske službe iz Belgrada v Ljubljano. Ena izmed glavnih nalog banovinske izseljenske službe bo, da bo posvetila vso svojo pozornost potrebi našega izseljenstva in tu storila svojo dolžnost v polni meri.

Socialno ministrstvo pa že sedaj javno prosimo, da da za sedaj Družbi sv. Rafaela takoj toliko finančnih sredstev na razpolago, da bo svoj TORD krepko obnovila in ga uredila tako, kakor ga potrebuje naših izseljencev in državne in narodne koristi zahtevajo. Slovenski izseljenec je sam plačal vse to, zato ima popolno pravico do tega denarja.

O. K. Z.

Franjo Neubauer:

Naš svetli žar

Vihar zabesnel je po svetu,
vsem divjim strastem je udan,
le sila njegovo je geslo
podira kar stavi se v bran.

Vsem željam po miru in sreči
le roga njegov se udar,
nobena ni solza mu sveta,
nedolžnih ni žrtve mu mar.

Potresajo gore se naše,
nemir se v dolinah budi,
in beli se naši domovi
boje razdivjanj strasti.

A vnela je bratska ljubezen
in trden je naš sporazum,
od skalnate stene zvestobe
ves hrup se odbija in žum.

Ne dviga pohlep se nam v srcu,
neznana po tujem je strast,
a sveta in nedotakljiva
pre draga nam naša je last.

Ob mladem se zbiramo kralju,
zvonovi miru nam pojo
naj kmalu vihar se poleže,
molitve rote nam nebo.

Prisegajo trije rodovi,
da svet jim spomin bo na dan,
ko juga je širne ravnine
naš gorski objel velikani.

Naj sloge mogočene nikoli
vihar ne podere besneč,
kar združila bratska zavest je,
sovražstvo ne loči naj več!

Zedinjenja dan naj v teminah
svetelnih naš svetli bo žar,
naj v zarji še lepši zasije,
ko strašni utihne vihar!

Jegličev akademski dom

bo spomenik slovenskemu vladiki.
Vsi zavedni Slovenci darujte v ta namen!

Žalostna slika iz Haloz

Poseledice vojne se seveda čutijo tudi že pri nas, cene živilom, obleki in obutju se dvigajo in tega ali onega že primanjkuje ali bo začelo primanjkovati. Treba bo zvišati plače delavcem in uradnikom, kaj pa naš mali kmet, poljski delavec in vinčar? Prihranjenega nima nihče ničesar, ker komaj zasluži iz dneva v dan, nuje življenjske potrebe se dražijo, od javne dobrodelnosti ljudje tudi ne morejo živeti, kako se bo tedaj preživel ta naš revni etan? Tisto malo eadija in eliv, kar je imel naš mali človek ali aploh ni mogel prodati ali pa so bile cene tako nizke, da ni bilo plačano niti delo. Za 300 litrov eliv se ponujali 35 do 40 din, če je kdo dobil 50, se je štel srečnega. Jabolka so šakala in zgnila, namizna je še ta ali oni plačal po

90 par kilogram, v najboljšem slučaju po 1.10 din. Šrumb pa naš batar in vinčar nima. Je torej že za kruh premalo in vti se sprašujemo, kako bo naš mali človek preživel zimo in kaj bo spomlad? Kaj drugega, ko lakota po naših kočah, otroci pa goli in bovi. Ali naj se čudimo, če se taki siromaki obnašajo sovražno nasproti vsem, o katerih mislijo, da ne trpijo lakote kakor oni? V vseh Halozah ne srečam niti enega človeka v praznični obleki in se ne čudim njihovem mišljenju. Vsi, delamo med tem ljudstvom in mu sami ne moremo kaj prida pomagati, se sprašujemo a trahom, kaj bo spomlad? Treba bo za te ljudi storiti nekaj, kar bo res izdalo.

Drole nove

Kolodar

Petek, 1. decembra: Zedinjenje. Edmund in tovariši; Natal.
Sobota, 2. decembra: Bibijana, devica, mučenica; Pavlina, mučenica.
Nedelja, 3. decembra: Prva adventna, izseljenška nedelja. Frančišek Ksaverij, spoznavalec. — Zadnji krajec ob 21.40. Herschel napoveduje dež in sneg.

Novi grobovi

+ P. Akvin Ottavi

Dne 20. novembra ob 7 zvečer je v frančiškanskem samostanu v Nazarjih od srčne kapi zadet umrl g. p. Akvin Ottavi, dolgoletni učitelj na ljudski šoli v Nazarjih. Pokojni se je rodil v Ljubljani 16. maja 1885, mašnika je bil posvečen 12. julija 1909. Pogreb bo v soboto 2. decembra ob 10 dopoldne v Nazarjih. Pokojnika priporočamo duhovnim sobratom v memento, kot učitelja pa njegovim stanovskim tovarišem in učencem v pobožno molitve za pokoj njegovi duši. Naj v miru počiva!

+ V Ojstriški vasi pri Sv. Juriju ob Taboru je v visoki starosti mirno v gospodu zaspal gospod Andrej Urankar. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljenim naše sožalje!
+ V Spodnji Polskavi je umrl tamkajšnji župan gospod Matija Kotnik. Pogreb bo v soboto ob 10 dopoldne. Naj v miru počiva!

Osebnosti

Praktični učiteljski ispiti so bili pred drž. izpitnim odborom od 23. do 29. novembra na drž. učiteljski v Ljubljani. Izpit so napravili naslednji učitelji (ce) pripravniki (ce): Cita Stern, Pavel Segula, Antonija Šmitek, Brigita Avguštin, Frančiška Debeljak, Vera Erker, Boleslav Petrovič, Angela Rozman, Dušan Spindler, Jožeta Toroš, Olga Koščič, Ana Studen, Marija Šušteršič in Zofija Vivod.

Poročil se je v Razboru krojač Ivan Jeler s Frančiško Brinac. Zenin je dolga leta deloval pri katoliških društvih in posebno se pri fantovskem odseku. Tudi nevesta je pomagala pri društvenem življenju v Razboru. Poročal je ženinov brat, šostanski kaplan g. Karel Jeler. — Da bi srečna bila!

Iz vojaške službe. Upokojen je peh. stotnik I. razr. Franjo Truhar; prevedeni so rez. peh. stotnik I. razr. dr. Bogomir Kambič v sanitetno stroko in dr. Janko Kavčič za inženir-častnika topniško tehnične stroke, topniški poročnik dr. Jožef Kovač v sanitetno stroko in topniški podporočnik Josip Legac v veterinarsko stroko; razrešeni so službe rezervnega častnika peh. podporočnik Bruno Mozer, Valter Boiger, Ivan Birg, Franc-Sándor Vajzer in Zoltan Tangl in imenovana je za uradnico v IX. pol. skupini zaščitna sestra Ljubinka Florjančič, doslej uradniška pripravnica.

ZA MIKLAVŽA

udiva v bogati izbiri in najcenejši: juvele, ure, prstane zapesnice, budilke in vsa druga praktična darila
Brata LOGAR, Ljubljana
Pred Škofijo 15 Telefon 44-32

Nova palača državne tiskarne v Belgradu. V sredo je gradbeni minister dr. Krek sprejel častnike in jih popeljal na novo zgradbo državne tiskarne v Belgradu. Palača stoji na bulevaru vojvode Mišića in je v glavnem že dograjena. Stavba je visoka 40 metrov in ima še velik stolp, ki je visok 60 in pol metra. To je najvišja stavba v Belgradu. Po obsegu in velikosti kot tiskarsko podjetje je nova državna tiskarna četrta v Evropi. Največja je tiskarna »Daily Mail« v Londonu, sledi ji tiskarna bivšega Ullsteina v Berlinu, nato pa tiskarna »L'Illustration« v Parizu. Delavnice v novi tiskarni so velike, svetle in zračne, pisarne so krasno nameštene, v kleti so kopališča, garderobe itd. Glavni del zgradbe ima deset nadstropij, stolp pa ima še dve nadaljni nadstropiji. Lepi in snažni so prostori delavske in uradniške kantine. Na strehi stavbe je urejeno lepo sprehajališče, po katerem se bodo lahko delavci v času odmora sprehajali. Zgradba bo imela centralno kurjavo in lastno električno centralo. Stavba kurilnice in električne centrale bo imela 75 metrov visok dimnik in bo stala brez strojev deset milijonov dinarjev. Mnogožna stekla, ki so ga porabili na novi stavbi, znaša 36.000 kvadratnih metrov, to je približno polovico letne porabe stekla v Belgradu. Ako bi finančne razmere dopuščale nabavo prvovrstnih strojev, bi bila po mnenju strokovnjakov nova državna tiskarna največje tovrstno podjetje v Evropi. Stavnice so tako velike, da lahko v njih dela naenkrat 1200 stavev, kapaciteta tiskarskih strojev, ki bi jih lahko namestili v za nje namenjenih prostorih, pa še ni ugotovljena. Zaenkrat je rotacijska strojnica, kjer so urejeni temelji za šest velikih rotacijskih strojev. — Proračun za novo stavbo je izdelal profesor ljubljanske univerze dr. Kasal.

Opozorilo in vabilo sorodnikom bivših borcev, ki so v letih 1918—1920 na Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju padli ali so že pomrli. Pravilnik k uroku kraljevih namestnikov, s katerim je bila ustanovljena spominska kolajna na boje ob severni meji pred 20 leti, določa, da se te kolajne priznajo tudi tedaj padlim in drugim medtem že pomrlim borcev, izročajo pa se na pismeno prijavo njihovim sorodnikom. Zato prosimo, naj sorodniki pošljejo nekolikove prijave, po možnosti z navedbo znanih jim podatkov (kakor n. pr. rojstnega datuma ali vsaj rojstne letnice, rojstnega kraja in domovinske občine, tedanje njegove vojaške ednice, vojaškega čina, dneva in kraja smrti, kje je pokopan, imena predpostavljanih starih, nekaterih tovarišev itd.) vsaj do konca leta 1939 glavnemu odboru Legije koroških borcev v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7, I. nadst. Iz prijave mora biti razviden natančen naslov in sorodstveni odnos (n. pr.: oče, mati, brat, sestra, stric, sestrinca itd.) dotičnika, ki vlaga prijavo. Gornje po-

datke potrebujemo tudi za seznam padlih borcev, ki bo objavljen na čelu nameravane »Spominske knjige o bojih na severni meji«, posvečene njihovemu spominu. Če je pokojnik zapustil iz tedanje dobe kake vojaške fotografije ali vojaške beležke ali celo dnevnik, izvolite to poslati semkaj v pregled proti vrnitvi. Eventualne originalne tedanje vojaške dokumente pokojnika preprišite doslovno in prepis priložite prijavi, originalno listino pa dobro shranite. — Glavni odbor L. K. B.

Prosvetna zveza je založila za božič krasne razglednice, ki predstavljajo jaslice znamenitega slikarja Groharja, druge pa Lajerjeve sv. Tri kralje. Namen, ki ga pri tem zasleduje Prosvetna zveza, je naravnost idealen: ona skuša, da pridejo znamenita dela naših umetnikov na ta način med široke plasti naroda. Da jih narod spozna, vzljubi in ceni, in da se na ta način vzgaja tudi umetniški okus našega ljudstva. Prepričani smo: kakor je lansko leto gmanjkalo razglednic, ki so predstavljale šubičeve Tri kralje, da bo letos naše občinstvo segalo izključno po teh umetniško dovršenih razglednicah, in da ne bo kupovalo tuje navlake. Naročajo se pri Prosvetni zvezi, Ljubljana, Miklošičeva 7.

Podpisano Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani razpisuje eno mesto

hišnega zdravnika

v sanatoriju „Slajmerjev dom“

Prošnje je vložiti do 12. decembra 1939. Pogoji so interesentom na razpolago pri TBPD, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 5 (palača banke »Slavije«) z uradnimi urami. — Ljubljana, dne 30. nov. 1939. Predsednik: E. Gombal l. r. Tajnik: Ljeto Šitar l. r.

Mešani zbor Glasbene Matice ljubljanske bo koncertiral jutri v soboto zvečer v Pančevu. Začetek ob pol 9 zvečer v Svetosavski dvorani; v nedeljo, dne 3. decembra pa v Belgradu v dvorani Kolarčeve univerze, in sicer ob 11 dopoldne. Na sporedu vokalnega koncerta so dela skladateljev: Lajevca, Foersterja, Adamića, Tomca, Gotovca, Slavenskoga, Milojevića in Mokranjca. Zbor bo nastopil polno in šteje 104 člane. Vodstvo koncerta bo imel v rokah dirigent pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske, ravnatelj Mirko Polić. Predprodaja vstopnic na blagajni Kolarčeve zadužbine.

Po državi

Odkupovanje tobaka se je pričelo. V ponedeljek, 21. novembra se je pričelo na vsem področju izpostave banske oblasti v Splitu odkupovanje tobaka. Letošnji odkupne cene so višje od lanskih za okroglo 20 odstotkov. Dalmatinski in hercegovski tobak odkupujejo po 2-a in 2-b kategoriji. Po vestih, ki prihajajo s poudarjenih tobačnih postaj, je ljudstvo tako s čehami kakor z načinom odkupovanja zelo zadovoljno in še nikjer ni prišlo do nasprotovanj med odkupovalci in sadilci tobaka. Pričakujejo, da bo prihodnje leto dovoljena saditev tobaka tudi v onih dalmatinskih krajih, kjer so to pred leti že opustili. Letošnja tobačna letina v Dalmaciji in Hercegovini je prav dobra.

Zagrebski mestni uslužbenci bodo dobili božičnico. Zagrebski občinski svet je sklenil, da bodo dobili vsi zagrebski mestni uslužbeni, katerih plača je manjša kakor 2000 din, božičnico v znesku 500 din. Mestni uslužbeni so se tega seveda zelo razveselili.

Kolesar našel smrt pod avtomobilom. V nedeljo jutraj na vse zgodaj se je na cesti Svetovne Dubrava pri Zagrebu pripetila usodna prometna nesreča. 18 letni Andrija Pučko iz Marije Bistrice se je po levi strani ceste peljal s kolesom. Nasproti mu je privozil avto, ki ga je podrl in mu zdrobil glavo, tako da je bil na mestu mrtve. Sodna komisija, ki je v dopoldanskih urah pogledala kraj nesreče, je ugotovila, da je kolesar našel smrt po lastni krivdi, ker je vozil po levi strani ceste.

Epilog okrutnega umora pred petimi leti. V vasi Popovcu v bjelovarskem okraju je bil pred petimi leti izvršen nad posestnico Julijo Kiš okruten umor. Josip Trkač, njegova žena Marija in njen brat Stjepan Sokol so sredi noči vdrli v spalnico Kišev in jo zadušili na ta način, da so ji vlivali vodo v usta tako dolgo, da je prenehala dihati. Dotim so oba moška kmalu po zločinu prišli. Je Trkačeva pobegnila v Francijo. Josip Trkač je bil obsojen na dosmrtno ječo, pa mu je bila pozneje kazni znižana na 20 let ječe. Stjepan Sokol pa je dobil 10 let. Trkačeva pa so na prošnjo naših oblasti prijele francoske oblasti šele letos in jo preko Italije poslale domov. Te dni je bila v Bjelovaru razprava še proti njej in Trkačeva je bila obsojena na 20 let ječe.

Harakiri kmetice. Po več brezuspešnih samomorilnih poskusih si je 60letna kmetica Magda Škrjlec iz Graberja pri Petrinji končala življenje na strašen način. Že nekaj let je bolehal na neki neozdravljivi bolezn, ker jo je tako potro, da se je že narkrat poskušala obesiti, enkrat zastrupiti, pa so jo ljudje zmerom pravčasno rešili. Pred nekaj dnevi je spet popila večjo količino octove kisline, toda tudi to pot so jo rešili. Predvčerajšnjim pa je Škrjčeva vzela velik kuhinjski nož in odšla v gozd. Tam si je prerežala trebuh v vsej širini. V strašnih mukah je izdihnila kmalu potem, ko so jo našli.

Trgovina H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

pridei danes v svojih trgovskih prostorih Miklavžovo in božično razstavo (spec. razstavo jasic). Cenj. občinstvo vabimo na ogled

Ženi sta zamenjala. V vasi Baziku blizu Bosanskega Samca sta dva kmeta medsebojno zamenjala ženi, s katerimi sta bila že 10 let poročena. Eden od njiju je pri tej zamenjavi profital še tačto, ki pa jo je pozneje zamenjal za kobilo. Tomo Aleksič je s svojo ženo Marjo živl vseh deset let v prepriju, kajti Mara ga sploh ni imela rada in se je omožila z njim le na prigrizanje svoje matere. Glavni vzrok v hiši je bila tačta. Poprej pa je imela rada kmeta Mata Savčiča, ki je tudi zdaj že deset let ož-

Nesreča pri streljanju. Svoči je 25 letni Alojzij Sečnik, mizarški pomočnik z Betajevce 43 v občini št. Jošt nad Vrhniko, s prijatelji streljal iz mošnarja. Nesreča je hotela, da se je možnar razstrelil in so drobci železa odleteli Sečniku v glavo in ga močno ranili. Sečnika so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Pri zaprtju motnjah v prebavi, vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Frans-Josef« grenčice.

LASJE KAKOR SVILA

Še jih umivate in negujete s Slavexom. Zabeležite brezplačno brošuro ali za Din 7— v znamkah 1 originalno stekleničko za 3-kratno umivanje. L'Oreal 24. Zagreb 1. poš. pret. 3.

Otroka je povozil. Triletno Bregarjevo Lidico iz Šmartnega pri Litiji je povozil biciklist. Mala Lidija je dobila močne poškodbe po rokah in nogah in se zdravi v ljubljanski bolnišnici.

Poleg krasnih resnih tudi dovtipna darila — nova izbira — v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Kurja očesa in otiščanci se ne tvorijo ako uporabljate za nego nog »SANOPED«. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana Krekov trg.

Hrastnik

Pri Logarju v Hrastniku je priredila tvrdka »Radio«, d. z. o. z. v Ljubljani, razstavo najmodernejših radijskih aparatov. Razstavljeni so aparati znamke »Radionec«, »Telefunken«, »Orion« in »Balupunkt«. Razstavo vodi zastopnik tvrdke Ivan Guček, Zidani most. Razstava bo trajala od 1. do 10. dec. Vstop je prost!

Trbovlje

V restavraciji »Fortec« v Trbovljah je priredila »Radio«, d. z. o. z. v Ljubljani, razstavo najmodernejših radijskih aparatov. Razstavljeni so aparati znamke »Radionec«, »Telefunken«, »Orion« in »Balupunkt«. Razstavo vodi zastopnik tvrdke Ivan Guček, Zidani most. Razstava bo trajala od 1. do 10. dec. Vstop je prost!

Ježica

Katoliško prosvetno društvo vabi vse prijatelje naše organizacije na svoje sledeče prireditve: V nedeljo popoldne ob 3 izseljeneka proslava z zelo zanimivim sporedom in govorom V terek pride v naš dom sv. Miklavž. Obdaril bo prav vse in sicer popoldne ob 5 otroke zvečer ob 8 pa odrasle. Darila sprejema že od 2 popoldne dalje. — Na praznik 8. decembra bo društvena akademija, na kateri sodelujejo vse društvene edince. Na sporedu so razne pevske točke, deklamacije, telovadne in sim-bolične vaje. Pridite!

njen. Letos je bil Aleksič pozvan na orožne vaje, kar je Mara izkoristila in navezala spet stike s Savčičem. Prišlo je tako daleč, da je Savčič svojo ženo Mando pogljal od hiše in vzal k sebi Maro in njeno mater. Ko se je Aleksič vrnil od vojakov, je zvedel, kaj se je medtem zgodilo. Toda mož se zaradi tega ni preveč razburjal in je kar ponudil roko Savčičevi ženi Mandi. Ta je pristala in tako je bila izvršena zamenjava žene. Toda v tem se ni bilo vse pri kraju. Marina tačta se tudi z novim zetom, Savčičem ni mogla sprijazniti. Ta bi se jo rad odkril in tu mu je prišla kakor nalašč prošnja nekega 50-letnega kmeta, ki bi se rad poročil s to tačto. Obljubil je Savčiču kobilo, ako posreduje zanj pri tači. Savčiču se je posrečilo, da je v tači vzbudil še ne povsem ugasle želje po zakonskem pristanu in ženska se je odločila za možitev. Tako se je Savčič odkril tači in dobil še kobilo k hiši.

Cirkuški ljudje odpeljali deklico. O bin-kostih je iz Subotice brez sledu izginila trinajstletna deklica. Vsa poizvedovanja po njej so ostala brezuspešna. Pred nekaj dnevi pa se je pojavila deklica, strašno shujšana in zavita v cunj pri policiji v Batajnici. Kakor pripoveduje Matilda Berzan, tako se piše deklica, so jo odpeljali potujoči cirkuški ljudje. Dobila je več udarcev kakor pa kruha, dokler se ni priučiela nekaterih umetnosti, ki je morala kazati v mali areni potujočega cirksa. Zadnji čas je šlo cirkuškim ljudem tako slabo, da so poslali malo Matoldo beačiti v Zemuno, je deklica cirkuškim ljudem ušla. Peš se je podala v Batajnico, kjer se je zgledala na policiji. Policija je poskrbela, da se je uboga deklica zopet vrnila k svojim staršem v Subotico.

Polijski uradnik v Belgradu umorjen. V noči od tora na sredo je postal policijski uradnik Miodrag Janković, predstojnik XI. kvarta v Belgradu, žrtev umora. Janković je prišel v kavarno »Zlatni Orao«, kjer je odredil aretacijo lastnice kavarne Desanke Rističeve in njene prilježnika, brezposelnega natakarja Jakša Petkovića. Ženo so spravili v voz nekega izvoška, ki naj bi jo peljal na policijo. Janković je sledil izvošču v svojem avtomobilu. Nenadoma se je pred vozom pojavil Petković in zahteval, naj izpuste Desanko. Janković je stopil iz avtomobila in šel k Petkoviću. V tem hipu pa je Petković potegnil iz žepa samokres in trikrat ustrelil na Jankovića. Morilec je po zločinu pobegnil, pa so ga v bližini kolodvorov dohiteli in prišli. Pri zaslišanju je izjavil, da ga je aretacija njegove življenjske družice tako razburila, da se je hotel maščevati nad Jankovičem.

Nova žrtev ciganske tolpe. Iz Petrovgrada poročajo: V začetku letošnjega leta je bil v občini Hetin izvršen trojni umor, ki je razburil ves Banat. Neke noči so vdrli cigani v hišo kmeta Gjura Bukorja in na zverinski način umorili ženo, mater in staro mater. Cigani so Bukorju prisegli maščevanje, ker je konj, ki so ga od njega kupili, čez nekaj dni poginil in Bukor ni hotel vrniti kupnine. Morilec so kmalu prišli in so bili pred petrovgradskim okrožnim sodiščem obsojeni. Sedaj se pa oblasti pečajo s slučajem, ki je gotovo v zvezi s strojnim umorom. Gjuro Bukor se je 6. novembra podal v Vučevo in od takrat je izginil. Sumijo, da so se nad njim maščevali tovariši ciganov, ki so zaprti zaradi tornega umora.

Žrtvi je odgnanil še uho. Žepni tat Zivojin Zunič iz Stare Pazove je te dni poskusil svojo arečo v poslopju davčne uprave. Nekemu kmetu je potegnil iz žepa listnico, toda kmet je tatvino opazil in je tata krepko zgrabil. Zaman se je Zunič akual iztrgati iz železnega obema močnega kmeta. Slednjič te v obupu odgriznil kmetu uho Od silne bolečine je kmet s svojim prijemom popustil, nakar se mu je Zunič izmaknil in zbežal na cesto. Toda tam so ga prav hitro prišli. Hudo poskodovanega kmeta so prepeljali v bolnišnico.

Anekdota

Chopin je jako nerad igral klavir, če je bil kje v kaki družbi. Nekdo je odgovoril neki gospe, ki ga je povabila na kosilo in ga koj po jedi prosila, da bi kaj zaigral: »Ali mora biti? Saj sem še tako malo jedel«

Ljubljana, 1. decembra

Gledališče

Drama. Petek, 1. decembra ob 15: »Emil in detektiv«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene. Sobota, 2.: »Kozarec vode«. Izven. Znižane cene. Nedelja, 3. ob 15: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava. Nastop sv. Miklavža in njegovega spremstva. Izven. Ob 20: »Hudičev učencec«. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 4.: Zaprti. Torek, 5. ob 15: »Snegulčica«. Drugi nastop svetlega Miklavža in obdarovanje otrok. Znižane cene.

Opera. Petek, 1. decembra: Zaprti. Sobota, 2.: »Gorenjski slavček«. Izven. Nedelja, 3. ob 15: »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Ero z onega sveta«. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 4.: Zaprti.

Radio Ljubljana

Petek, 1. dec.: 9 Napovedi, poročila — 9.15 šol. ura: Proslava narod. praznika, izvaja ljud. šola Moste (govor, petje, recitacije) — 10 Prenos iz ljublj. stolnice — 11 Koncert jugoslov. glasbe (Radij. orkester) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Bežigradske pivski zbor — 14 Po naših gorah in dolinah (plošče) — 17 Medved: Viljem Ostrovhar, zgodov. igra (izvajajo člani Radij. igral. družine) — 19 Napovedi, poročila — 20.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Mlakarjevi zbrani spisi (dr. Jos. Wester) — 20 Rezervirano za prenos — 22 Napovedi — 22.15 A. Dvorak: Slovan. plesi (plošče).

Sobota, 2. dec.: 7 Jutranji pozdrav — 7.03 Napovedi — 7.08 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Veselo naj plošče v venčku donijo, za lep in zabaven spored poskrbijo — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Veselo naj plošče v venčku donijo, za lep in zabaven spored poskrbijo — 14 Poročila — 17 Otroška ura: a) dr. Magajna: Rucko in Lija. 9. branje. Bere avtor sam. b) Pavliha, lutkovna igra (člani Rad. igral. družine) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 O zunanji politiki (dr. Al. Kuhar) — 20.30 Vesel živalski krog. Strelec, pisan večer. Izvajajo člani Rad. igral. družine. Sodelujeta Jožek in Ježek — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec igra Radijski orkester.

Drugi programi

Petek, 1. decembra: Belgrad-Zagreb: 20 Filh. konc. — Bratislava: 20 Pisan konc. — 21.15 Dvo-fakov klavirski kvintet. — Sofija: 19.50 Wagnerjeva opera »Tannhäuser«. — Ankara: 20 Jazz. — Beromünster: 20.45 Dvo-fakova opera »Rusalka«. Budimpešta: 19.30 Opera — 23.30 Cig. ork. — Bukarešta: Valčki — 19.35 Opera. — Stockholm-Hörby: 19.50 Vojaška godba. — Trst-Milani: 17.15 Pl. gl. — 21.10 Simf. konc. — Rim-Bar: 21.10 Ope-retna gl. — Florence: 21 Pisan konc. — London: 20.20 BBC orkester. — Oslo: 19.30 Klasična gl. 20.30 Zbor. — 22.15 Norveška komorna gl. — Reykjavik: 21.15 Ilandski večer. — Sottens: 20.30 Nar. gl. — 21.20 Ork. konc.

Prireditve in zabave

Šentjakobčani! Napovedano proslavo za danes zvečer odpovedujemo zaradi tehničnih ovir. Opo-zarjamo vas pa na Miklavžev večer, ki se bo vršil za otroke v nedeljo 3. t. m. ob 16 in v terek 5. t. m. ob 18 ter na prireditve za odrasle v ne-deljo 3. t. m. in v terek 5. t. m. ob 20 v farni dvorani (Sv. Jakoba trg). Na sporedu je igra »Rebeljon v pekl« ter obdaritev. Vstopnina bo pri predstavah za otroke po din 3, 2 in 1, pri ostalih po din 5, 3 in 2. Naročila za darila in vstopnice se dobe 3. in 5. t. m. od 11 do 12 ter od 1—3. Ker je vstopnic le malo na razpolago, preskrbite si jih že v nedeljo dopoldne.

Prosvetno društvo Trnovo priredi vsakoletni Miklavžev večer v terek 5. decembra ob 18 za mladino, ob pol 21 za odrasle v društvenem domu, Karunova ulica 14. Naročila in darila se sprej-majo v nedeljo 3. decembra od 10 do 12 dop. in v terek od 10 dalje.

Predavanja

Zveza katoliških namestnikov v Ljubljani vabi vse čla-nice KA in vpeljane goste na predavanje, ki bo drevi ob 8 pri Uršulinkah. Predavala bo ga Velikolija: »Po-klie žene v družino«. Pridite točno in polnoštevilno. Odbor.

Naše dijaštvo

Clanski sestanek AK »Straža« bo v soboto, dne 2. decembra ob 17. Na sestanku predava g. mi-nister dr. Miha Krek. Udeležba strogo obvezna!

Akademiki — akademitarke! Udeležite se proslave narodnega zedinjenja, ki bo danes ob deseti na univerzi v zborniški dvorani. — AZ. Savičarke! V soboto, 2. dec. moramo imeti skup-no sv. mašo ob 7 jutraj v Alojzijevisku. Udeležba za vse članice strogo obvezna. Ostale akademičarke v Ljubljani vabljene. — Odbor.

Na rednem 25. občenem zboru Društva medic-ncev, dne 25. novembra 1939 je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Kovač Ludvik, I. podpredsednik Cvahite Saša, II. podpredsednik Musek Viktor, I. taj-nik Vrabčič Janko, II. tajnik Gomzi Franja, I. blagin-jak Bagar Mirko, II. blaginjak Delpin Herma, I. knjižničar Uršič Marjan, II. knjižničar Bertalančič Janez; gospo-dar Adamič Leon, odbornik I. Jeras Marija, odbor-nik II. Žitko Aleksander.

Lekarne

Nočno služb olajajo lekarne: v petek: mr. Ba-karčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78; v soboto: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kuralt, Gospodarska cesta 4, in mr. Bohinec del. Rim-ska cesta 81.

»Danes je ravno tri mesece, kar se mi je od-trgal gumb na suknjiču... Ali se ti ne zdi prav, da ta jubilej nekoliko proslavimo.«

Najnovejša poročila

Napad na Finsko

Hitro prodiranje Sovjetov v Finsko

Nočni obisk bombnikov nad finsko prestolnico

London, 30. nov. t. Reuter: Iz Helsinkij sporočajo, da so Sovjeti prekoračili mejo pri Kyr-sylae in Kaenaesken, potem so okupirali otok Seiskari, 40 milj (75 km) zahodno od Kronštata. Z morja so bombardirali pristanišče Terijoki in ga nato zavzeli. Pristanišče Terijoki je 18 km od meje. Vesti iz Stockholma pa potrjujejo, da so sovjetske čete zavzele tudi otok Hangö, imen. »Baltiški Gibraltar«. Finska vojaška obramba na meji Karelije se sovražniku hrabro upira.

London, 30. nov. t. Reuter: V Helsinkij je bil ob 21 zvečer dan prebivalstvu znak za obrambo pred zračnim napadom. Sovjetska letala, ki so krožila nad mestom, so bila sprejeta s hudim topniškim ognjem. Finske baterije so sestrelile eno sovjetsko letalo, katero se je v zraku vnelo.

Sovjeti napadajo...

Helsinki, 30. nov. AA. DNB: Finski tiskov. urad poroča, da so ruske čete zasedle polotok Pecamo ter da so ruska letala bombardirala Tericki in Vamels. Signal za zračni napad je bil dan v Turkuju in Helsinkiju.

Stockholm, 30. nov. AA. Reuter: Finske čete so se odločno uprle v kabeljanski ožini, kjer so bile napadene na suhem, z morja in iz zraka.

Stockholm, 30. nov. AA. Reuter: Zaradi našnjega napada sovjetskih letal na Enso se je pojavil požar v tamošnji bolnišnici. Danes je bil izvršen zračni napad na luko Abo.

Pravniki pa premlevajo šš nenapadalne pogodbe

London, 30. nov. AA. Reuter: Ministrstvo za informacije sporoča, da londonski pooblašeni krogi smatrajo, da sovjetska vlada ni upoštevala določb čl. 5 in 3 nenapadalnega pakta s Finsko iz l. 1932, ki ga je tudi nepravilno odpovedala. Čl. 5 omenjenega pakta predvideva pomirjalno postopanje z namenom, da se doseže miroljubna rešitev v primeru sporov. Čl. 8 predvideva, da se pakt ne more odpovedati, ako se to ne napove 6 mesecev prej. Ruski napad predvideva tudi kršitev Kellogovega pakta. Treba je omeniti, da je sovjetski veleposlanik v Londonu Majski osebno sodeloval pri sklenitvi sovjetsko-finskega nenapadalnega pakta.

Amerika skuša posredovati

Moskva, 30. nov. AA. Reuter: Odpravnik poslov ameriškega veleposlanstva v Moskvi Terston je obiskal ob 12.45 pomočnika sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Potjemkina ter mu dostavil ponudbo ameriške vlade, da posreduje v sporu s Finsko. Teston je ostal v razgovoru s Potjemkinom 10 minut. V Moskvi ni bilo še ničesar sporočeno o vpadu sovjetskih čet na Finsko.

Angleški pregledi ladij

London, 30. nov. AA. Reuter: Predstavnik ministrstva za gospodarsko vojno je danes izjavil, da se tudi v primeru, da bi nevalne države poskušale spremljati trgovinske ladje, ki izvažajo nemško blago, s svojimi vojnimi ladjami, Anglija ne bi spremenila svoje zakonite pravice pregledati tovore vseh ladij, ki prevažajo nemško blago.

Angleška ladja žrtev mine

London, 30. nov. t. Reuter: Angleška trg. ladja »Sheafcrest«, 2730 ton, je včeraj zadela ob mino blizu jugovzhodne obale in se takoj potopila. 29 članov posadke se je rešilo, več od njih je bilo radi hude eksplozije ranjenih in so bili poslani v bolnišnico.

Večerno poročilo z boljič

Pariz, 30. nov. AA. Havas: Nocojšnje poročilo vrhovnega poveljstva se glasi: Navadno udeleževanje patrol. Neka naša torpedovka je z uspehom napadla sovražno podmornico.

Švicarski tisk o sporazumu

Ženeva, 30. nov. AA. Švicarski tisk v svojih nocojšnjih izdajah posveča članke pomenu 1. decembra za Jugoslavijo. Tako objavlja »La Tribune de Geneve« članek svojega diplomat. urednika, ki pravi, da ima proslava 1. decembra letos po doseženem sporazumu med Srbi in Hrvati zelo velik pomen. Mlada jugoslovanska država, ki je rešila tako važno vprašanje svojega notranjega življenja, zasluži simpatije in spoštovanje vsega sveta tako vojskujočega se kakor nevalnega. Z rešitvijo srbsko-hrvatskega spora sta uresničena vsebina in pomen krške deklaracije. Potem ko je Jugoslavija preizkusila centralistični sistem in diktaturo, se vrača danes k demokraciji, kakršno pozna Švica. Zasluga za izvršeno spremembo gre v prvi vrsti knezu namestniku Pavlu in njegovemu mandatarju, predsedniku jugoslov. vlade Cvetkoviču na eni ter vodji hrvatskega naroda dr. Mačku na drugi strani. Ta sporazum kaže pot, po kateri morajo iti danes vsi pri reševanju spornih vprašanj, ki se morajo rešiti na miren način brez uporabe orožja. Glede zunanjih politike Jugoslavije pravi list, da stoji na stališču popolne nevalnosti in ohranitve svoje neodvisnosti v okviru neodvisnega Balkana. Mi želimo Jugoslaviji, da se ji do kraja posreči ta pot, ki si jo je izbrala.

Belgrajske novice

Belgrad, 30. nov. AA. Gradbenega ministra dr. M. Kreka sta davi obiskala v njegovem kabinetu minister za gozdove in rudnike dr. Kulenovič ter minister n. r. Rajaković. Dopoldne ga je obiskal tudi predsednik belgrajske občine dr. Djuričić.

Belgrad, 30. nov. AA. Z ukazom kr. namestništva sta na predlog prometnega ministrstva upokojena inž. Jožef Turban, višji svetnik 4-1, ter Egon Tancig, višji svetnik 4-1 žel. direkcije v Ljubljani.

Moskva, 30. nov. AA. Reuter: Ker je Molotov v svojem govoru 31. oktobra t. l. odklonil vmešavanje Združenih držav v sovjetsko-finski spor, nevtralniki krogi v Moskvi ne pričakujejo, da bi sovjetska vlada sprejela posredovalno ponudbo Združenih držav. V Moskvi ne priznajo tretji državi pravice intervencije. Sovjetski krogi naglašajo poleg tega, da Združene države v tem primeru sploh niso nevtralne. Edina koristna funkcija, ki bi jo po mnenju sovjetskih krogov lahko imel Roosevelt, bi bila v tem, da prepriča finsko vlado, da da ostavko v korist vlade, ki bi sprejela sovjetske minimalne zahteve. Vest o ameriški posredovalni ponudbi v Moskvi še ni bila objavljena.

Washington, 30. nov. AA. Reuter: Takoj ko se je Roosevelt vrnil iz Warnspringsa v Washington, se je sestel z zun. ministrom Hullom in razpravljal z njim o vprašanjih, v zvezi s Finsko. Noben dogodek od začetka vojne ni tako ganil ameriškega javnega mnenja kakor današnji napad na Finsko. Do pozno v noč so funkcionarji drž. uprave zanimali vsako misel, da bi Sovjetska Rusija nameravala izvršiti vojaško akcijo proti Finski, ker so upali, da bo ameriški posredovalni predlog sprejet. Uradni krogi so zaradi tega toliko bolj iznenadeni ter smatrajo, da napad na Finsko predstavlja neposredno žalitev za Združene države.

Washington, 30. nov. AA. Reuter: Po obvestilu iz Bele hiše je Roosevelt sprejel finskega poslanika Prokopa, nakaar bo sprejel zun. ministra Hulla. Finski poslanik Prokop je bil v teku vsega dneva v zvezi z zun. ministrom. Dejstvo, da je bil Prokop povabljen v Belo hišo, potrjuje osebno zanimanje Roosevelta za sedanjí položaj Finske.

Izpraznitev Helsinkija

Helsinki, 30. nov. AA. Reuter: Po nocojšnjih vesteh je za jutri odrejena prisilna izpraznitev Helsinkija.

Protisovjetske demonstracije na Nizozemskem

Amsterdam, 30. nov. AA. Havas: Na vsem Nizozemskem so bile prirejene protisovjetske demonstracije. Prebivalstvo je ogorčeno, ker so sovjetske čete napadle Finsko. Okna na poslojpu komunističnega lista »Folkeblad« so bila razbita.

Helsinki, 30. nov. AA. Reuter: Ob priliki letalskega napada na Vilpuri je bilo ubitih pet oseb.

Abo, 30. nov. AA. Reuter: Finskim potniškim letalom, ki vršijo promet med Stockholmom in Helsinkijem je prepovedano leteti dalje od Aboa zaradi zračnih napadov na Helsinkij. Potnikom je bilo rečeno, da se let prekinja zaradi atmosferskih razmer.

Izjava trgovinskega ministra

Belgrad, 30. novembra, m. Trgovinski minister dr. Ivo Andres je nocoj sprejel v kabinetu častnike ter jim dal o trgovinskih pogajanjih s Francijo naslednjo izjavo:

»Trgovinska pogajanja s Francijo so se pričela 27. novembra v Belgradu. Ta pogajanja imajo namen spopolniti trgovinski sporazum z dne 10. februarja 1939. Pri pogajanjih v Belgradu se bodo morali rešiti celi kompleks teh vprašanj in najti rešitev, ki bi mogla zadovoljevati francoske interese in ki bi istočasno odgovarjala našim sedanjim možnostim. Prepričani smo, da bo zaradi dobre volje, ki se kaže pri pogajanjih na obeh straneh, kmalu prišlo do zaželenih rešitev.«

»Pred dnevi je bila že druga seja odbora ministrov za gospodarska in socialna vprašanja. Na seji se je nadaljevala razprava o reviziji državne intervencije v gospodarstvu. Razume se, da smo pretresali žitno politiko najprej. Naša težnja je, da v vseh pač noh državne intervencije najdemo čim ugodnejšo rešitev za malega človeka. Po reorganizaciji Prizada, ki je bila izvedena pred nekaj dnevi, smo razpravljali tudi o metodah intervencije, ki se izvaja po tem izredno važnem državnem podjetju. V tem pogledu bomo v kratkem objavili celo vrsto ukrepov, ki se pripravljajo. Na drugi strani bomo na prihodnjih odborovih sejah pričeli razpravljati tudi o vprašanjih intervencije na živilskem trgu. Razpravljali smo tudi o drugih perečih vprašanjih ter smo sklenili, da se monopolizira prodaja petroleja na drobno. Določila se bo cena za petrolej, ki bo prekinila vse spekulacije proizvajalcev na račun kmeta.«

Nazadnje je trgovinski minister spregovoril nekaj besed o vprašanju surovin. Pred par dnevi je bila zaradi tega konferenca s predstavniki tekstilne industrije in druga konferenca s predstavniki kovinske industrije. V soboto, 2. decembra, bo konferenca s predstavniki organizacij, ki se pečajo s prodajo kože, 5. decembra pa konferenca o nafti in bencinu. Na podlagi sklepov teh konferenc bomo ukrali vse potrebno.

Rim, 30. nov. b. Iz dobro poučenih krogov se čuje, da bo italijanska filmska industrija poslala v balkanske države veliko število filmov z namenom protikomunistične propagande.

Hranilnica Dravske banovine

podr. Celje

nasproti pošte — Cankarjeva cesta

Domač pupilarno varen zavod izvršuje vse denarna posle. — Najbolj varna nalozba — jamstvo Dravske banovine. — Pojasnila brezplačno.

Maribor

Oglejte si največjo izbiro angleškega in češkega blaga v Češkem magazinu nasproti predstojništvu policije.

Volna - ročna dela

pri »LAMA«, Jurčičeva ul. 4. (prost ogled)

LJUBLJANA

I Za državni praznik se je vsa Ljubljana odela v državne zastave že na predvečer. Ob opoldanskem urah v četrtih že ni bilo skoraj več hiše v mestu, a katere ne bi vihrala zastava. Ko se je zmrčilo pa je zasijal ljubljanski Grad v siju reflektorjev, na pobočju pa je zažarel velik napis »Čuvajmo Jugoslavijo!«.

I Maša za turiste in izletnike bo v nedeljo v Vzhajmni zavarovalnici ob 6.20 zjutraj.

I Redko slovesnost za Ljubljano bodo v nedeljo, dne 3. dec. obhajali Bežigrjaci. Ta dan ob 11 bo namreč biagoslovil temeljni kamen za nov Prosvetni dom prevz. g. škof. dr. Gregorij Rožman. Bolra bosta ljubljanski župan g. dr. Adlešič in ga. Bregarjeva. Slavnostni govornik bo predsednik Prosvetne zveze in vseuč. prof. dr. Lukman. Slovesnost obela biti prav lepa, saj Ljubljančani v mestu redko dožive kaj slinčnega.

I Miklavževanje v Rokodelskem domu. Silno ljubljana je prireditelj Miklavževanja v Rokodelskem domu. Tudi letos, in sicer v nedeljo 3. decembra bo prišel Miklavž dvakrat v Rokodelski dom. Ob štirih popoldne bo obdaroval mladino, ob osmih zvečer pa tudi odrasle. Prvi njegov prihod bo v zvezi z igro »Miklavž prihaja«, drugi pa z veseligrjo »Oporoka Lukovskega graščaka«. Obe igri bomo videli v nedeljo prvič na Rokodelskem odru. Predprodaja vstopnic in sprejemanje daril za obe prireditvi bo v soboto do osmih zvečer in v nedeljo od devetih dopoldne dalje. Vsi udeleženci Miklavževanja v Rokodelskem domu imajo privediti še po mnogih letih v najboljšem opominu. Zato naj nihče ne zamudi v nedeljo Miklavža v Rokodelskem domu.

predstave, t. j. v torek ob 8 popoldne v dramsko gledališče, kjer jih sprejema vratar tudi že ves ponedeljek. Vstopnice so v predprodaji od sobote zjutraj pri dnevnih blaginji in operi.

I Františkanska prosveta. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos prišel v františkansko dvorano sv. Miklavž, da obdari pridne otroke. Letos bo še prav posebno darežljiv, ker pride dvakrat, in sicer v nedeljo ob 8 popoldne in v torek ob 7 zvečer. Otroke vabi predvsem v nedeljo popoldne, na starejše pa tudi v torek ne bo pozabil. Darovi se sprejemajo v petek, 1. dec. in v soboto, 2. dec. od 9—12 in od 2—6. Za drugi večer pa v ponedeljek od 10—12 in 2—6, ter v torek dopoldne in popoldne.

Sv. Miklavž je shranil

en del svojih lepih darov tudi pri narodni tverdi

Janko Jazbec, Miklošičeva c. 12.

Poglejte in izberite!

I Trnovčani! Sv. Miklavž pride v trnovski Prosvetni dom z vsem številnim spremstvom v torek, dne 5. decembra ob 18 za mladino, ob pol 21 za odrasle.

I Sijajen program v kinu Unionu! Prijatelji lepih filmov imajo danes dop. ob 10.30 zadnjo priliko videti film o velikem muziku Joh. Straussu. Film »Joh. Strauss — kralj valčka« je danes zad-

Drevi ob 8 na Taboru častnikarski koncert

Prodaja vstopnic danes od 10 do pol 1 v veži Kino Matice, popoldne od 6 naprej pa pri blagajni na Taboru

I Zbiralec in lastnik snastvenih in umetniških zbirk vabi mestni kulturni odsek, da svoje zbirke, ki jih imajo v Ljubljani, prijavijo zaradi priprav za njih zavarovanje proti morebitnim napadom iz zraka. Kdo ima torej kako zbirko za kulturno zgodovino pomembnih ali dragocenih predmetov, naj svojo zbirko natanko opiše ali katalogizira, navede svoj naslov in kraj, kjer je zbirka shranjena, ter vse to javi mestnemu kulturnemu odseku v Turjaški palači, Gosposka 15-1, pismono do 5. decembra.

I Vse nezaposlene delavce vabi mestno cestno nadzorstvo, da se o večjem snegu javijo na delo ob 4.45 zjutraj na dvorišču nekdanje šempetrske vojašnice v pisarni mestnega cestnega nadzorstva na Vrazovem trgu. Enako so vabljani tudi vozniki, ki so pripravljani odvažati sneg s cest in ulic v Ljubljano, naj se javijo z vozili ob 6.45 zjutraj pred navedeno pisarno na Vrazovem trgu.

I Mešanska šola na Viču bo na praznik dne 1. decembra in v nedeljo, 3. decembra ob pol 16 ponovila svojo akademijo. Spored akademije je zelo bogat in pester. Vabimo cenjeno občinstvo, da se te akademije posebno danes na državni praznik v čim večjem številu udeležijo. — Šola in učenci (ke).

I Starši, pripeljite svoje otroke na Miklavžev večer, ki ga bo pripravilo Krščansko žensko društvo »5. decembra v beli dvorani hotela Union. Večer bo prav priršen in ljubeč in bo nudil vašim otrokom obilo zlatega veselja. Miklavžev večer se začne ob pol 8 popoldne. Darila se sprejemajo 5. decembra od 11—2 popoldne v beli dvorani hotela Union.

Kvalitetna optika

Zajec

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

I V dramskem gledališču bo v torek popoldne ob 15 predstava Golieva mladinske igre »Sne-guljičica«. Predstavo bo obiskal tudi sv. Miklavž z vsem svojim številnim in prelepim spremstvom, nagovoril bo otroke in jim razdelil darila. Priporočamo, da prinesete darila vsaj do začetka

EMIL JANNINGS
Robert Koch

Predstave danes ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri. — Jutri ob 16., 19., 21.15 uri.

KINO UNION
Telefon 22-21

Prekrasen, pretresljiv film o herojski borbi mčža, ki je rešil človeštvo najhujše morilke — tuberkuloze! — Film svetovnega trumfa:

Dr. Robert Koch

Poleg E. Janningsa, Werner Kreut, Viktorija Batiško, Paul Otto in Theodor Leos

Priporočamo, da si vstopnice nabavite v predprodaji!

Halo! Danes ob 10.30 dop. nepreklicno zadnji krat.

Joh. Strauss - kralj valčka

(Znižane cene!)

Izdihnil je svojo plemenito dušo naš predragi, srčno ljubljani mož in brat, gospod

Otmár Pavlinič

višji carinski inšpektor v Ljubljani, odlikovan z redom sv. Save IV. stop.

po dolgi in trpljenja polni bolezni, dne 1. decembra 1939, ob 1.30 zjutraj.

Neutolažljiva žena Ivanka Pavlinič, brata dr. Pijo Pavlinič, univ. profesor v Zagrebu, in Milan Pavlinič, učitelj.

Nova navodila brezbožnikom

Voditelj sovjetskega brezbožništva se norčuje iz trpljenja narodov

Brali smo krožnico papeža Pija XII. Videh smo v njej, s kolikšno zaskrbljenostjo in ljubeznijo do trpečega človeštva govori sv. oče narodom in jih prav po očetovski svavi in opominja, naj vendar nekoliko bolj upoštevajo za vse enako veljavne božje postave, da se ne pokončajo v medsebojnem klanju.

Spodaj pa objavljamo navodila voditelja sovjetskega brezbožništva Jaroslavskega, kakor jih je objavil v posebnem članku njihovega glasila »Besbožnik« (z dne 28. oktobra 1939, št. 28). Primera ni popolna, vendar pa je v nekem oziru tudi Jaroslavski neke vrste »papež« v veri organizirane nevere oziroma protivera in v teh navodilih se drastično razodeva duh, ki vodi ta tabor. Tu se ponovno vidi, da je med katoličanstvom in komunizmom v resnici tak prepad, da ga ne more premostiti noben kompromis. Navodila Jaroslavskega so v resnici »brezbožna«. Takole uči:

»V začetku druge imperialistične svetovne vojne polaga vrhovni poglavar katoliške Cerkve, rimski papež, svoji duhovščini na srce, naj moli za mir. Ne moremo razumeti, kako si more papež, ki je duhovščino tako vzpodbujal, naj moli za preprečitev vojne, sedaj še misliti, da se mu bo posrečilo to vojno končati s tem, da bi vmes posegel neki umišljeni bog. Videti je, da je papež sam takega mnenja, da se njegov bog slabo razume na mednarodne odnose in da je smožen na tem polju zagrešiti tudi velike napake.«

Nato Jaroslavski govori o imperializmih zahodnih evropskih držav in o nalogah brezbožništva, ki da je naperjeno zgolj proti temu imperializmu. In nadaljuje:

»Z ozirom na ta namen je protiverska propaganda prej ko slej absolutna nujnost, ker bo boljševiška stranka glede verskega vprašanja tudi še naprej vodila svojo nespremenjeno politiko. Oslabljenje protiverske propagande bi bilo torej največja napaka. »Cerkvenic« so še vedno zelo močni. Samo v Moskvi se potroši na leto v verske namene 300—500.000 rubljev. Zato je treba danes zoper Cerkev, ki se je prilagodila razmeram v Sovjetski zvezi, boriti z drugimi sredstvi kot pa v začetku revolucije. Duhovščina se obnaša tako, kakor da je sovjetskemu režimu in komunizmu naklonjena. Ali nismo nedavno v »Besbožniku« brali odprto pismo nekega »vernika«, v katerem se trdi, da vera v nasprotju s prejšnjimi časi nič več ne podpira bogatih izkoriščevalcev in da bi mogla biti sovjetski državi še celo koristna, ker v SSSR takih izkoriščevalcev sploh ni več; vera da je potrebna za vzdrževanje ljudske morale; vera da uči heroizem in da cerkev more kolektivistični sistem le podpirati.« (»Brezbožnik«, ki s takimi kompromisnimi nazori hoče biti »verniki« in obenem dopisnik »Besbožnika«, Jaroslavskemu ni nič in se bo njegovo brezbožništvo borilo zoper njega; komunizem v resnici zahteva dušo, ne samo zunanji dejanj — op. ur.)

»Verniki« so danes izredno dovzetni — in to

je pri njih povsem nova poteza — da bi prilagodili vero razmeram v Sovjetski Rusiji. V resnici pa gre le za to, da bi verske organizacije še bolj okrepili. Istočasno pa je še več duhovnikov, ki vodijo sovražno propagando proti socializmu, t. j. proti ljudstvu. Boj zoper vero moramo zastaviti ne samo tam, kjer ljudstvo še čepi v verskih predsodkih, ampak tudi tam, kjer se jih je že osvobodilo. Komunistična vzgoja obsega vzgojo k prepričanemu brezbožstvu in tudi v bodočnosti mora iti protiverska propaganda vzporedno s komunistično vzgojo, ki človeku vrača zaupanje v samega

sebe in mu izbija iz glave napačne predstave, da bi njegovo življenje kaj določale ali vodile božanske sile.

Protiverska propaganda pa pomeni tudi boj za nov pogon produkcije, za izboljšanje materialnega in kulturnega življenja, za utrditev prijateljskih zvez med narodi. Treba je pokazati, kako vera narode razdvaja in jim polagoma vceplja fanatičen nacionalizem. Moramo se boriti za izpopolnitev naše državne obrambe. Razni navidezni svetci naj kar prosijo boga, da bi svetu dal mir. Mi pa zagotavljamo našemu ljudstvu mir po

naši oboroženi sili in pravilni notranji in zunanji politiki (ta mirovna sredstva sovjetske notranje politike so Solovjetski otoki, Sibirija in »blag svetih«, zunanja pa se najjasneje kažejo na litvanski meji — op. ur.). V Sovjetski zvezi se bomo borili proti vsem, ki se skušajo vtihotapiti na vodilna mesta stranke, da bi od tu mogli bolje zasledovati svoje cilje.

Tako Jaroslavski. V njegovih prostaških navodilih in ukazih vidimo, da v Sovjetski Rusiji, o kateri je propaganda že tolikokrat trdila, da je vseprek v komunistični stranki in njenih organizacijah, vsi komunisti niso pravi komunisti, ampak mora na vsak način ostati še nekaj nekomunistov, da ima sovjetsko preganjanje še kaj smisla. Preganjanja in »boja zoper nje« pa so deležni navidezni komunisti; kdo je takšen in kdo je drugačen — o tem pa odločajo pravi komunisti, ki je Jaroslavski in drugi odborniki stranke. Tako ta »zli duh pogube« melje in uničuje ne premano brez konca.

Pogled s poveljniškega mostička ene izmed francoskih vojniških ladij, ki nadzorujejo morskota.

Golobi - časopisni poročevalci

Največji japonski dnevnik ima 350 golobov-pismonoš

Japonci so zelo praktični ljudje. Golobi-pismonoše, ki se jih po ostalem svetu poslužuje kvečjemu vojska, na Finskem in v Kanadi nekoliko tudi drugi poklici, so na Japonskem že stari sodelavci človeka, ki mu pomagajo premagovati razdalje in ovire. To so najzanesljivejši in najhitrejši sili, ki se jih poslužuje tudi japonski tisk.

Največji japonski dnevnik »Tokio Asahi Shimbun«, ki ima največ letal za raznašanje svojega lista med daljne naročnike, ima tudi največ golobov, ki uredništvu prinašajo poročila, fotografije z vseh daljnih koncev japonskega delokroga. Raztegnjenost ozemlja je pokazala to potrebo in iznajdljivi Japonci so se poslužili najcenejšega in najbolj naravnega sredstva. Na vrhu palače uredništva v Tokiju so golobnjaki, kjer golobar Taro Matsuda redi in nadzoruje svoje krilate poročevalce, jih sprejema, ko upehani zafrtajo pred golobnjaki, in jih spet pošilja nazaj na njihova mesta, da so vedno pripravljeni za polet. Ko je tak golob star 7 mesecev, že more pod svojimi krili prenesti dobršen šop fotografiranih negativov v izmeri 9 krat 12 s poročili vred. Dosežejo starost do 20. leta, toda po 8. letu gredo v pokoj.

in Matsuda skrbi zanje, da mu golobji rod ne mine. Matsuda vodi o svojem oddelku celo kroniko, kjer je vsak golob popisan pod svojim imenom. Pri vsakem je vse natančno popisano, koliko je uporaben, kako je nadarjen in kakšne naloge je že častno opravil. Ta kronika pripoveduje, da je neki golob letel iz otoka Hahijo v Tokijo in je to 290 km dolgo pot opravil v 6 in pol urah. Drugi je letel z vrha svete gore Fudžijama v Tokijo na streho uredništva. Najdaljšo pot pa je opravil neki golob, ki je preletel 800 km dolgo razdaljo med mestom Maroram in Tokijem. Matsudova kronika je opremljena s slikami in z odrezki tistih poročil, ki so jih prinesli golobi iz daljnih krajev. To so »Asahi« golobje, ki so znani po vsem svetu kot najboljši golobje-pismonoše.

Zgled tega japonskega dnevnika je dal pobudo tudi nekemu amerišnemu dnevniku, da se je poslužil istega sredstva. Neki parnik je po Atlantskem oceanu vozil iz Evrope v Ameriko več odličnih osebnosti. Ko je parnik v Newyorku pristal, so že časopisni raznašalci po pristanišču raznašali dnevnik s slikami najodličnejših potnikov. Ko je bil parnik še na odprtem morju, kako uro pred prihodom v pristanišče, so časopisni poročevalci, ki so imeli golobe-pismonoše s seboj, fotografirali na ladji in svoje posnetke oddali kritim slom, ki so jih nato urno ponesli v uredništvo in čez eno uro je bil list že »zunaj«. Takrat še ni bilo brezžične fotografije, zato je ta hitrostni uspeh dnevnika, ki ga je dosegel posnemajo Japonce, vzbujal veliko pozornost in je bil dolgo vzor hitrega ameriškega tempa.

Na Japonskem je to že prastaro sredstvo, saj je na vsem Japonskem do 80.000 izvežanih golobov-pismonoš. Okrog 20.000 jih ima vojska, vsi ostali pa so v službi tiska, zdravnikov in ostalih poklicev, ki morajo opravljati svoje službe v daljnih krajih, od koder po nobenem drugem sredstvu ni mogoče stopiti v stik z glavnim mestom ali obljudenimi kraji. Telefonskih zvez med raztresenimi otoki ni, brezžično poročanje in fotografiranje tudi še ni tako razvito, pa tudi v vseh ozirih niti ni toliko zanesljivo kot golob-pismonoša. Novice, ki krožijo po etru iz kraja v kraj lahko ujame kdorkoli, golob-pismonoša pa, zlasti če je dobro izurjen, zlepa ne zaide na napačen naslov.

Japonski ribiči jih jemljejo s seboj do 150 kilometrov daleč na odprto morje. Ko zagledajo trop rib, po golobih to sporoče na celino, da njihovi vedo, kdaj se bodo vrnili in kakšen bo približno lov. Ker ribiške ladje niso opremljene z aparati za brezžično brzojavljenje, so golobi-pismonoše večkrat naravnost rešili sli, ki morejo hitro priti na celino. Če se pokvari motor, če drugače zadene moštvo ali mu grozi kakšna nesreča — v vseh teh primerih gre golob-pismonoša klicat pomoč.

Veliki plazovi in nalivi v Švici

Razdejanje, ki so ga v vasi Saxe povzročile nadhišami naplavine

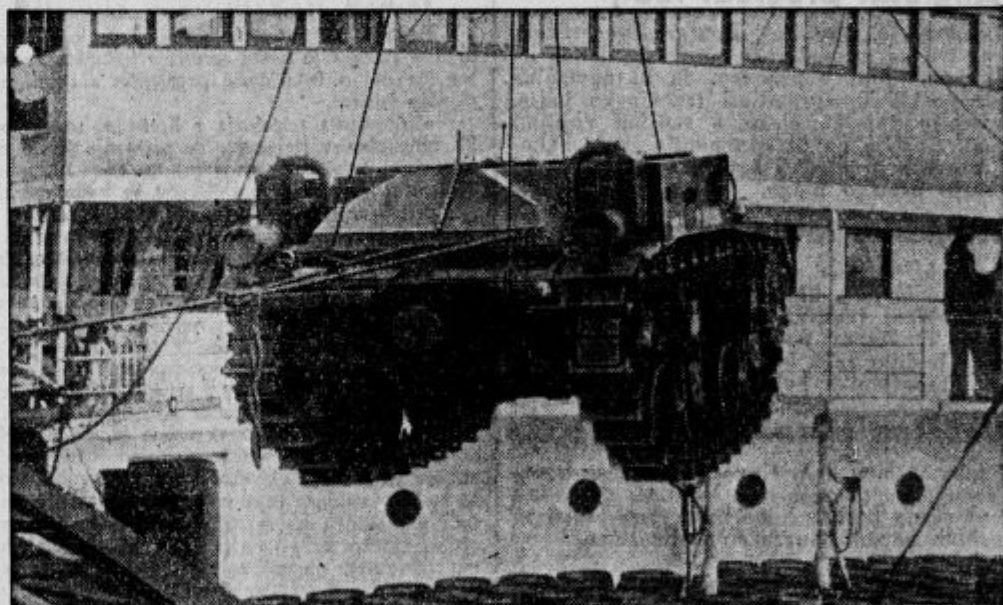
Južno vreme, ki je nastopilo po ostrem mrazu prejšnjega tedna, je v Švici povzročilo zelo velike nesreče, pri katerih so trpele cele vasi. V gorah se je začel tajati zgodnji jesenski sneg, prišlo je še deževje in čez noč so vsi hudourniki in gorski potoki silno narasli. Poleg tega je deževje ponekod razmehčalo zemljo, ki se je začela

drobiti in pomikati proti dolinam. Zlasti hudo je bilo v kantonu Wallis, kjer so te nenadne naplavine skoro popolnoma uničile vas Saxe. Vasičani so si komaj rešili golo življenje, živine pa je veliko poginilo pod kamenjem in naplavljenim blatom. Ponekod se je nakopičilo tega materiala do 15 m visoko. Njive so vse uničene, prav tako vinogradi. Hudo je bila prizadeta vas Mazembroz v istem kantonu.

Prej je skoro 36 ur nepretrgoma deževalo in z gora so se valili vedno močnejši hudourniki. Ko se je začel tajati še sneg, je nastalo po ozkih dolinah tako vršanje, da je prebivalce prebudilo iz spanja in so sredi noči morali bežati, kamor je kdo vedel in znal. Vodne mase so pretrgale električne in vodovodne naprave in zavladala je popolna tema, kar je nesrečo še povečalo. Cesta na prelazu Sv. Gotharda je bila takoj neprehodna. V kantonu Schwyz je veliko cest popolnoma uničenih, hudourniki so jih spremenili v svoje struje. Več dni in noči je bilo vse vojaštvo in gasilstvo v neprestani pripravljenosti. V vasi Walenstadt je voda segala hišam do prvega nadstropja. Po dolini Klöntal se je valilo toliko kamenja in blata, kot da so se premaknile gore. Vojaki in gasilci so z vso naglico kopili zasilne jezove, da bi ustavili divjanje strašnega naravnega elementa. V ponedeljek je sicer deževje prenehalo, toda vode se še niso vnesle. Več tisoč prebivalcev je ob vse, ob streho in dom in vso imovino.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve časi naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Admiral Byrd se z novo veliko odpravo odpravlja na Južni tečaj. S seboj bo imel tudi posebne tanke. Na sliki vidimo tak tank, ko ga nalagajo na ladjo »North Star«, ki bo ena izmed ekspedicijskih ladij.

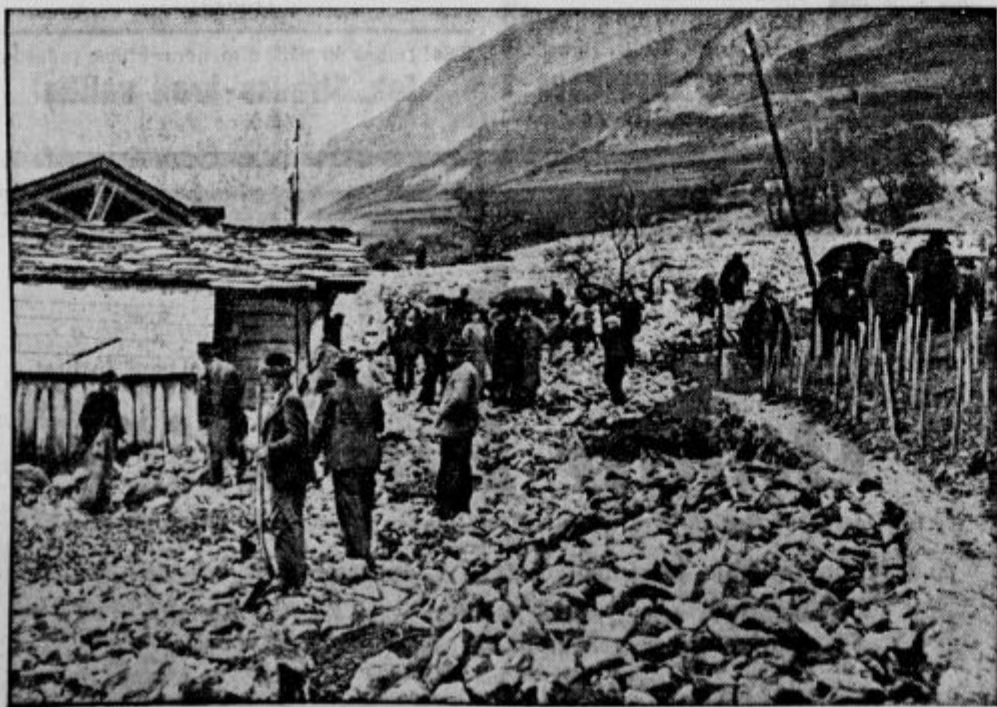
Umrli je budistični menih ki je hotel papeža izpreobrniti v budizem

V glavnem mestu indijske pokrajine Birma, Rangoonu, je te dni v budističnem samostanu »rumenih menihov« umrl star menih, ki se je proslavil — ali pa tudi osmešil — s tem, da je pred 18 leti hotel papeža izpreobrniti v budizem. Sicer ni nikdar prišel v Rim, da bi videl papeža, pa vendar je šel glas o njegovi nakani in velikih pripravah po vsej deželi.

Pred leti ga je prevzela ideja, da bi razširil budizem po vsem svetu. Ko se je delj časa ukvarjal s to mislijo, mu je dozorela v evojevraten načrt, ki ga je s pravo vztrajnostjo azijskih prerokov začel tudi izvajati. Sklenil je odpotovati najprej v Rim, da bi prišel pred papeža in njega najprej izpreobrniti v budizem. Vedel je namreč, kakšen vpliv ima papež v vesoljni katoliški skupnosti po vsem svetu in je eklepal, da bo budizem kmalu zmaga, čim bo imel med svojimi verniki tudi rimskega papeža. Z veliko gorečnostjo je začetkom leta 1921 začel zbirati svoje vernike k velikemu romanju v Rim. Več kot iz Azije do Rima bi bilo treba opraviti peš in pogled na veliko množico pobožnih budističnih romarjev, ki bi v Rim gotovo prišla vaa izčrpana in revna, bi vsekakor ganil dobrega papeža, da bi na zgledih videl poštvalnost in versko moč budizma in bi gotovo tudi papež sprejel to vero, ali pa bi se vsaj spustil z njim, voditeljem vsega romanja, v verski razgovor, in voditelj romanja bi že gledal, da bi ga vsaj v tem razgovoru prepričal. Tako je zbral 200 vernikov, ki so pred 18 leti odšli na dolgo pot

iz Rangoona. Odšli so brez biesaj, nihče ni vzel s seboj nobene hrane, nobenega kosa nadomestne obleke. Peli so budistične pesmi in začetek poti so jih spremljali številni časopisni poročevalci. Vsa skupina je bila preprčana, da se bo hranila in oblačila vso dolgo pot od milih darov, ki da jim jih bodo povsod radi dajali, v Aziji, kakor v Evropi. Toda težave potovanja so bile vse bolj trde kot pa so pričakovali, ljudstva so jih bolj skromno podpirala s hrano in obleko. Tako se je začelo krčiti prvotno število romarjev. Ko so prehodili komaj devetino poti, jih je bilo samo še 37. Pa tudi ti so slednjič zapustili razočaranega meniha, ki je v mesto Sandovay prišel že čisto sam. Tam je posekaval znova svojo srečo in je z velikimi nagovori vabil nove romarje, da bi ga spremljali na ostalem delu poti do Rima, toda naletel je na gluha ušesa. Smatrali so ga za nekolično na pameti prikrajšanega, slednjič so ga prijele angleške policijske oblasti, ki so ga oddale v budistični samostan v Rangoonu.

Po tem ponorečem poskusu, da bi papeža in z njim vso katoliško skupnost privedel v budizem, razočarani menih ni več zapustil samostana. Zivel je popolnoma neznan, šele sedaj po njegovi smrti se je zvedelo, kako mu je prav za prav ime in od kod je. Imenoval se je Carlo Cioffi, po rodu je bil Amerikanec, italijanske krvi, ki je na neki ameriški univerzi dosegel doktorat iz kemije, pozneje je začel v labirint budizma, kar ga je privedlo na tako zmedene ideje.

Vrtovi in njive pri vasi Saxe so vse že pokrite s kamenjem in nanešenim prodom

KULTURNI OBZORNIK

Slovenska slikanica: »Trdoglav in Marjetica«

Znano slovensko pravljico, ki jo je tako lepo populariziral za sedanjí čas priredil že pokojni Fran Milčinski, je zdaj našla svojega pravega ilustratorja v ge. ing. arhitektu Mariji Grafenauerjevi, ki jo je opremila kot slovensko slikanico izdano sedaj pri Novi založbi. Pravljica o povodnem možu Trdoglavu in mali Marjetici, ki so jo pustile same dojke in šle plesat v krčmo, pa jo je med tem časom zaslužil Trdoglav in prišel po osemnajstih letih ponjo ter jo odpeljal v svoj stekleni grad, nato pa — ko ga ni hotela za moža — v Pusti grad, iz katerega jo je rešil šele španski kraljevič, ki jo je vzel za ženo, ko je z božjim blagoslovom pregnal povodnega moža — ta pravljica je še sama na sebi prava slovenska pravljica snovi ter je zaslužila sposobnega in poetičnega ilustratorja. In prav ga. ing. Marija Grafenauer, ki doslej v širši javnosti še ni nastopala, je s svojim prvencem v otroški literaturi pokazala izredno lep ilustratorski talent ter je prineslo v slovensko otroško književnost

novega likovnega duha. To slikanico po nežnosti in pravilni priručnosti lahko štejemo med najlepše slovenske slikanice, v kolikor jih imamo, kajti doslej so z malimi izjemami (Barčica po morju plava — itd.) bile slikanice po večini tujeje izvora, le tekst je bil domač ali pa celo preveden. S to slikanico se začenjamo osvoboditi tudi na tem polju od tujeje uvoza ter začenjamo graditi to, kar imajo drugi tudi slovanski narodi že izgrajeno. Zadnja razstava bolgarske knjige v Ljubljani je pokazala ravno njihovo mladinsko literaturo na višku, ki ga mi še davno ne bomo dosegli. Prav ta slikanica obeta tudi na tem polju razvoj. Trdoglav in Marjetica vsebuje deset enostranskih večbarvnih slik, poleg tega pa še deset risb med tekstom, vsako stran pa obrobja venček marjetic. Tako je ilustratorka lepo rešila svojo nalogo ter dala mladini kakor tudi odraslim lepo slikanico in lepo slovensko knjigo, ki jo bo vsak rad vzel v roko in jo rad daroval za Miklavža ali božič. Knjiga velja 48 din.

Vrtčeva knjižnica:

Jezernikova: »Vesele uganke«

Slomškova družba je v III. zvezku »Vrtče knjižnice« izdala zbirko uganek, ki bo zelo dobrodošla naši mladini, a tudi odraslim bralcem. Dobre uganke so redko knjižno blago. Poleg nekaj Prešernovih, zbirke Zupančičevih, Stritarjevih in nekaj drugih nimamo v naši književnosti kaj prida več. Značilno je, da niso naši književniki gojili te svojevrstne poezije v večji meri. Zastavljanje in reševanje uganek zahteva precej modrosti. Saj je tu v malo besedah in v prispodobah povedano marsikaj, kar zahteva od človeka zbranega duha, da razvzolja zapletene vaze.

»Vesele uganke« Marije Jezernikove so gotovo med najboljimi v naši književnosti. Vsebujejo polno izvirnih domislekov, ki v izklesanih verzih in prav nazorno navajajo bralca k razmišljanju in ga večkrat hudomušno speljujejo na stranska pota. Vmes so tudi uganke z nepriljubljenim jedrom. Mladina bo imela pri reševanju mnogo prijetne zabave.

Uganke so po snovi prav lepo porazdeljene v primerne oddelke. Vsak oddelk ima lepo celostno ilustracijo Fr. Podrekarja in posebej še večina uganek primerne okraske, tako da je knjižica tudi v tem oziru prav prikladna.

Tisk je zelo raznovrsten in je mnogo lažjih uganek tiskanih z velikimi črkami, da jih bodo lahko prebirali tudi najmlajši.

Uganke so najboljše sredstvo za bistrenje razuma in razmišljanje ter so že iz tega vzroka zelo priporočljive berivo. Zbirko bodo lahko s pridom uporabljali tudi učitelji pri pouku. —lj.

Pred razstavo

umetn. kluba »Lada«

V nedeljo ob 11 dopoldne odpre Klub slovenskih likovnih umetnikov »Lada« prvo svojo večjo skupno razstavo. Prav za prav pa je to že druga društvena prireditve. Prva je veljala kolektivni umetn. razstavi najmlajših »Ladinih« članov, Bare Remčeve in Tineta Gorjupa.

To pot pa se predstavlja s svojimi izbranimi deli javnosti ekoro vsi v klubu zbrani slovenski likovni umetniki, od veterana-mojstra Ferda Vesela, epohetnika prve slovenske »Lade« pred vojno, ob tistem, svečanem spominu na prerano ugasli talent pokojnega Franceta Kosiřa, od večje kolekcije platstik našega kiparja Ivana Zajca, ki je slavil nedavno svojo sedemdesetletnico, od bogate zbirke intimnih pokrajin iz galerije belgrajskega, v ondnotnih umetniških in kulturnih krogih visoko cenjenega Borivoja Stevanovića, ki se je kot član belgrajske »Lade« ljubeznivo odzval našemu povabilu; od cele vrste poznanih in manj poznanih naših likovnikov tja do najmlajših, ki doživljajo svoj umetniški kret na tej razstavi, do slikarja Uršiča in kiparja Salezina.

»Lada«, ki si je v smislu predvojne programa takratne »Lade«, najstarejšega umetniškega društva v predvojni Srbiji, v Belgradu in pri nas na novo oživljena, pri bratih Hrvatih ter bratih Bolgarjih pa se pripravlja nadeta naloga, da v plemenitem tekmovanju in na skupnih kulturnih prireditvah združi napore vseh starih južnoslovenskih narodov, stopa sedaj v slovensko javnost. Zavedamo se, da je to sicer šele prvi korak, da je v vsem veliko dobre volje, če tudi morda še ni prav vse kleno — da pa pomeni vendarle — prav v teh časih zbežnosti vesel pozitivni pojav afirmacije kulturne povezanosti južnega Slovanstva, ki ne sme ostati osamljen. Prvo seme smo položili v rodno, plodno zemljo — treba pa bo še trikrat dela in trikrat znoja do žetve I. V.

Nekateri ukinjeni vlaki bodo spet vozili

Od sobote 2. decembra 1939 dalje bodo zopet vozili dnevno redno nekateri potniški vlaki, ki so bili ukinjeni z 28. oktobrom, in sicer:

Na progi Sevnica—Zidani most potniški vlak z odhodom iz Sevnice ob 8.25, ki ima zvezo iz Novoga mesta in Trebnje.

Na progi Zidani most—Ljubljana potniški vlak z odhodom iz Zidanega mosta ob 6.00 in prihodom v Ljubljano ob 7.24 ter v obratni smeri z odhodom iz Ljubljane ob 23.22 in prihodom na Zidani most ob 0.46. Iz Ljubljane bo vozil vlak že 1. decembra.

Na progi Ljubljana—Postojna potniški vlak z odhodom iz Ljubljane ob 23.23 in prihodom v Postojno ob 1.09 ter v obratni smeri z odhodom iz Postojne ob 7.25, iz Rakeke ob 8.00 ter prihodom v Ljubljano ob 9.10. Iz Ljubljane bo vozil vlak že 1. decembra.

Rogaški vlaki vozijo zopet do in od Celja. Jutranji vlak prihaja v Celje ob 6.27 ter odhaja iz Celja ob 7.17. Večerni vlak prihaja v Celje ob 19.20 ter odhaja iz Celja ob 19.50.

Na progi Ljubljana—Bohinjska Bistrica, odn. Rateče-Planica potniški vlak z odhodom iz Ljubljane ob 5.40, prihodom na Jesenice ob 7.43, v Boh. Bistrico ob 8.36, odn. v Rateče-Planico ob 8.39. V obratni smeri odhaja vlak iz Boh. Bistrice ob 19.00, iz Rateče-Planice ob 19.15, iz Jesenic ob 20.20 in prihaja v Ljubljano ob 22.10.

Na progi Ljubljana—Kamnik-mesto potniška vlaka z odhodom iz Ljubljane ob 21.20 in prihodom na Kamnik-mesto ob 22.14 ter v obratni smeri z odhodom iz Kamnika-mesto ob 20.00 in prihodom v Ljubljano ob 20.55. Ob nedeljah in praznikih vozi izletniški vlak z odhodom iz Kamnika,

mesto ob 21.20 ter prihodom v Ljubljano ob 22.23.

Na progi Ormož—Murska Sobotna potniški vlak z odhodom iz Ormoža ob 7.23 z zvezo iz Maribora in Ljubljane ter prihodom v Mursko Sobotno ob 8.55 in v obratni smeri z odhodom iz Murske Sobotne ob 10.32 ter prihodom v Ormož ob 12.09 z zvezo proti Mariboru in Ljubljani.

Na progi Ljutomer—Gornja Radgona potniški vlak z odhodom iz Ljutomera ob 8.15 in prihodom v Gor. Radgono ob 8.50 ter v obratni smeri vlak z odhodom iz Gor. Radgone ob 10.05 in prihodom v Ljutomer ob 10.46. Oba vlaka imata zvezo iz odnosno proti Mariboru in Ljubljani.

Na progi Maribor—Prevalje potniški vlak z odhodom iz Maribora ob 10.12 in prihodom v Prevalje ob 12.20 ter v obratni smeri z odhodom iz Prevalj ob 14.43 in prihodom v Maribor ob 16.47.

Na progi Slovenj Gradec—Dravograd-Meža potniški vlak z odhodom iz Slovenj Gradca ob 5.26 in prihodom v Dravograd-Mežo ob 5.50 ter v obratni smeri z odhodom iz Dravograda Meže ob 20.37 in prihodom v Slovenj Gradec ob 21.15.

Na progi Slovenske Konjice—Zreče mešani vlak z odhodom iz Slov. Konjic ob 12.03 in prihodom v Zreče ob 12.24 ter v obratni smeri z odhodom iz Zreč ob 16.30 in prihodom v Slov. Konjice ob 16.51.

Na progi Novo mesto—Straža-Toplice mešana vlaka z odhodom iz Novoga mesta ob 6.35 in 19.20 ter s povratkom v Novo mesto ob 7.22 in 20.06.

Na progi Zabok-Krapinske Toplice—Krapina potniški vlak z odhodom iz Zaboka-Kr. Toplice ob 9.19 in prihodom v Krapino ob 9.49 ter v obratni smeri z odhodom iz Krapine ob 13.41 in prihodom v Zabok-Kr. Toplice ob 14.10.

Naseljevanje Nemcev na Poljskem

Tallin, 30. nov. t. (Est Radio.) Tujašnji listi objavljajo članke o odseljevanju nemške manjšine v severne dele bivše poljske države, ter prinašajo tudi pisma, ki so jih tallinski Nemci pisali svojim znancom v Tallin, ko so prišli na kraje, kamor so bili po navodilih Nemčije naseljeni na novo.

Iz teh pisem izhaja, da gre naseljevanje Nemcev na bivšem poljskem ozemlju zelo hitro izpod rok. Estonske Nemce so večidel naselili na bivšem poljskem Pomorjanskem, t. j. v okolici Gdinje in v nekdanjem »hodniku« (koridorju). Nemške narodnosocialistične organizacije imajo nalog, da sprejemajo Nemce, ki se vseljujejo, in jim nakazujejo nova prebivališča. Prišli so v tisočih in enostavno zavzeli mesta, iz katerih so se morali Poljaki izseliti do 12. oktobra. Do tega dne namreč so morali Poljaki izprazniti svoja bivališča in oditi proti vzhodu. Kam? To jim niso povedali.

Neki Nemec, ki je prišel dne 4. novembra v Gdinjo, opisuje v svojem pismu prihod v novo bivališče. Krajevno nemško društvo mu je nakazalo stanovanje ene sobe s kuhinjo in priti-klinami. Ko je vstopil v stanovanje, se je začudil nad udobjem, ki ga je našel. Po stenah so bili razobešeni spomini na daljne vožnje, po tleh krasne dragocene preproge. Takoj se je videlo, da je prejšnji lastnik mnogo potoval in da je imel umetniške okuse. Po omarah je bilo polno porcelanaste posode in steklenine iz kristala. Mnogo tudi lepega, sveže opranega perila in dobre obleke. V shrambi mnogo raznovrstnih ribjih konzerv in kompotov, zelenjave. Tudi vse kuhinjske posode so bile na svojem mestu.

Drugi pišejo, da so v stanovanjih, ki so jim nakazana, našli celo steklene vaze, ki so bile

odprte in pripravljene, da se postavijo na mizo. Silno so se zveselili, ko so po vrtovih našli sveže zelenjave, ki je bila takoj uporabna, po kleteh pa veliko krompirja in zelja. Po mnogih kuhinjskih shrambah je bilo tudi dosti kave, kakava, čaja in celo mleka in smetane.

Neki zdravnik, ki se je izkrcal v Gdinji, je dobil nakazano lepo stanovanje s popolnoma urejenim zdravniškim kabinetom, kjer nobeno orodje ni manjkalo. Peljali so ga v stanovanje in mu rekli: »To je sedaj vse vaša last. Kar začnite delati.«

Takšnih pisem, ki govorijo o presenečenju nemških priseljencev, da so dobili v last popolnoma urejene, s pohištvo opremljena stanovanja s polnimi shrambami, je mnogo, ter izražajo svoje veselje, da se je vse tako lepo izteklo.

Estonski listi pa pristavljajo tem poročilom svoje pripombe, v katerih izražajo svoja čustva do teh dogodkov. Ali so novi nemški naseljenci kaj pogledali malo dalje, tako sprašujejo. Ali so se pri pogledu na krasne otroške igračke, ki so jih našli v novih stanovanjih, kaj pomislili na tiste poljske otroke, za katere so bile te igračke kupljene? Ali jih bodo ti otročki našli tudi tam, kamor bodo na novo naseljeni? Ali so novi priselci kaj pomislili na tiste Poljake, ki so morali do 12. oktobra hitro zapustiti svoje kraje, pa svoja stanovanja in pustiti za seboj svojo imovino, če bodo tudi oni našli drugod, kamor so se morali preseliti, krov, ki bo odgovarjal tistemu, ki so ga pustili.

V vojni velja postava, da je vojak, ki je nekaj vzel iz hiše, ki so jo stanovalci zapustili, na licu mesta takoj ustrelen, pristavljajo estonski listi, ki jih bodo na Estonskem spoštovali, kajti vsaka krivoločnost mora imeti svoje meje.

Mladina, čuj krik iz tujine!

Brez Miklavža in brez »božička« bodo tisoč naše izseljenke mladine po državah, ki so v vojni. Zastonj bodo čakali na nju, morda lačni in strgani.

Slovenska mladina, ali ne bi hotela letos za izseljenki teden sprejeti ti naše to sladko dolžnost, da ji boš ti Miklavž? Ali bi ne mogel vsak razred vseh naših šol, ljudskih, meščanskih in srednjih zbrati vsaj po en zavoj daril zanje? To bi bilo: sadje, klobase (mesene), moka, kava, slačice, morda kake nogavice, rokavice, kaj jopič i. dr.? Kako malo truda bi to stalo vsaki razred in kako malo žrtve! In vendar koliko veselja za te reveže!

Družba sv. Rafaela se pogaja z našimi oblastmi in z oblastmi teh držav, da bi se vse to poslalo izvozno in uvozno carine prosto.

Iz Pale pri Sarajevu piše ondnotni župnik g. Kristič, da ima v svoji župniji po tamkajšnjih gorskih vaseh več sto naših opešanih gozdar-skih delavcev, starcev, ki so bili odpuščeni radi

starosti z dela, pa so brez sredstev in zelo stradajo. Milo prosi za božič kakih darov v živilih in stari obleki. Zvečine so to moški. Tudi tukaj, glej mladina, svoje veliko poslanstvo ljubezni za letošnji izseljenki teden! Tudi glede teh revežev se obrnite na Rafaelovo družbo po navodila.

Mladina, pokaži se prihodnji teden v vseh svoji lepoti množčne narodne zavesti in stori svojo dolžnost! Tako lahka je in tako lahko izvedljiva.

Imena vseh razredov in šol, ki bodo storili to, na videz tako malenkostno, v resnici pa ogromno nacionalno delo, bomo v Izseljenkem Vestniku objavili.

Slovenska mladina, sedaj imaš pa ti besedo!

Pokaži, koliko je v tebi narodne zavesti, koliko ljubezni do svojega naroda in do trpečih bratov!

ŠPORT

Današnji nogomet v Ljubljani

SK LJUBLJANA obvešča članstvo in simpatizere, da priredi danes na praznik domači nogometni program s Hermesom. Nastopili bodo ljubljani in ligino moštvo. Tekme se bodo odigrale ko trening tekme z začetkom ob 13.30 in 14.30.

Vrhovna slovenska športna organizacija na vidiku

Slovenska nogometna zveza je na svoji zadnji seji sklenila, da pristopi h reorganizaciji vrhovne slovenske športne zveze. V to svrhu bo čim preje sklican sestanek, ki naj bi vse potrebno pripravil za ustanovitve te zveze. O potrebi ustanovitve vrhovne slovenske športne zveze smo že precej pisali v našem listu in bi bilo o nujnosti odveč govoriti. Sedaj je treba takoj pristopiti h delu, h složenemu in smotnemu delu in uspehi se bodo prav gotovo kmalu poznali v slovenskem športu.

Maki pojde v Ameriko

Taisto Maeki je finski tekač, ki poseduje sam pet svetovnih rekordov in kateremu je predvsem uspelo preteči 10 km dolgo progo pod slavnimi 30 minutami. Maeki, ki je prišel iz vrst delavskega športa, še ni bil leta 1936 toliko sposoben, da bi lahko zastopal Finsko na olimpijskih igrah v Berlinu. Vsi pa so bili prepričani, da bo postavil na olimpijskih igrah leta 1940 celega moza na mesto. Pred svojim zadnjim nastopom si je zopet pokvaril koleno, katero je hotel ozdraviti. Potem pa je prišla mobilizacija na Finskem in Maeki je med prvimi šel k obrambnim četam na mejo.

Sedaj se bo podal v Ameriko na povabilo tamkajšnjih športnih zvez. Z njim pojde samo Paavoo Nurni, ki je bil pred kakimi desetimi leti večkrat v Združenih državah ameriških. Nurni govori dobro angleško in bo služil Maekiju kot tolmač in svetovalci. To je na videz samo športna zadeva, je pa v resnici mnogo več.

Amerika ocenjuje športne uspehe kot narodne uspehe. Športno zrel narod je v ameriških očeh tudi gospodarsko in politično nekaj vreden. Finska je imela Nurmija in Nurni je bil za Finsko velik poslanik. To se je izkazalo in potrdilo pri posojilih, ki jih je dala Amerika Finski. Amerika je tudi prav mislila o Finski, ki je bila edina država, ki je do zadnje pare vrnila ameriško posojilo iz za časa svetovne vojne. To je zelo ugodno vplivalo na Ameriko.

Sedaj so povabili Američani fenomenalnega tekača Taisto Maekija, da bo v Ameriki absolvirval nekaj tekov v zaprtih prostorih. In Finska, ki je še pred kratkim prepovedala startati Maekiju v evropskih državah, je takoj ugodila povabilu ter je svojega vojakta Taisto Maekija odpustila iz vojaške službe. Maeki naj bi svojo blestaro na vojni preko morja ozdravil, tamkaj pa tekel in po možnosti značjal; drugače nima opraviti. To je izredno velika propaganda za Finsko ne glede na to, da je Finska kot ena prvih evropskih držav sklenila sodelovati na svetovni razstavi, ki bo prihodnje leto zopet odprta v New Yorku.

Smuk na vidiku — kam pojdemo?

Zimska sezija je pred durmi. Sever in severovzhodnik brijeta okrog oglov ter opozarjata, da se je pričel v planinah ples snežink. V višinah nad 1000 m je zapadel sneg ki bo tvoril podlago nadaljnjih snežnih plasti, po katerih bodo blekovi to drese smuči. Tudi v dolinah pričakujemo snega, saj so prve snežinke že prišle kot izvidnice ogromne bele armade. Smučke je treba opraviti iz podstrešja in shramb pregledati streмена in deske, ter jih primerno namazati, da bodo tako uporabne, ko bo

pršč pokrili že strnjeno snežno podlago. Ze sedaj je treba misliti, kam bi bilo najprimernejše usmeriti prvo pot na smučeh. V Bohinjskem kotu je vedno prvi in zadnji sneg. Komna bo najprikladnejša za razvedrilo na smučeh v praznikih, katerih kar mrgoli letos v decembru. Od postaje v Boh. Bistrici vozi avtoizvošček do »Zlatoroga«, od koder je na Komno še tri ure. Nosati bodo na razpolago pri »Zlatorogu«. Prostrana smučišča so znana ter najbolj obiskana od naših planincev-smučarjev.

Kranjska gora je priključen zimsko športni kraj, ima primerna smučišča in mnogo prilike za lepe izlete v svoji okolici. Po dolini Pignice vodi pot na Vrščic po slozni, v zmernih ključih speljani cesti mimo ruske kapelice pod stene Mojstrove in Prisojnika. Smučarji imajo v tem predelu obilo lepih smučišč in priliko za zimsko alpinistiko.

Kamniške planine so že pobeljene. Krvavede Krizko in Jezersko planino ter smučišči proti Velikemu Zvonu na Kompetelu in Koren je ne le ena najrazglednejših točk, marveč tudi smučarju najhvalejnejši cilj. Letos bo SPD imel na Kravcu stalno smučsko šolo, da bodo prišli na svoj račun tudi začetniki. Velika Planina je prostrana planota, ki nudi, pokrita z debelo snežno plastjo, najširšji razmah in najlepšo priliko smučskemu abecedariju, da se seznanji z osnovnimi pojmi smučarskih okretov.

Slovensko planinsko društvo je postavilo zim-

eke markacije na glavnih dogodkih k planinskim smučiščem, primerno uredilo svoje postojanke za poeet pozimi ter skrbelo za cenena dovozna sredstva. Kdor želi podrobnejših informacij, naj se zgleda v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-L.

Tek smučarjev čez drn in strn

Tek čez drn in strn, ki ga priredi smučarska sekcija SK Reke bo v nedeljo, dne 3. decembra 1939, ob 10.30 s startom in ciljem na strelišču pod Rožnikom. Proga je razdeljena v dve skupini in sicer seniorji 6 km, juniorji 3 km. Prva dva v vsaki skupini prejmeta lične diplome. Pravico nastopa imajo vsi člani raznih klubov neglede nato, če so verificirani ali ne. Prijave se bodo sprejemale do 10.15 na Strelišču.

JEGLIKOV AKADEMSKI DOM BO SPOME-NIK POKOJNEMU SLOVENSKEMU VLADIKL VSI ZAVEDNI SLOVENC, DARUJTE OB TRET-JI OBLETNICI NJEGOVE SMRTI V TA NAMEN.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Akademski športni klub (ASK), 6. redna seja Akademskoga športnega kluba je danes 1. dec. ob 18 v Akademskem domu. Za člana upravnega odbora in narodnika sekcij je udeležba strogo obvezna.

Članstvu Moto-Hermesa. Za dan 10. decembra t. l. je bil članstvu javljen občni zbor našega kluba. Ker so pa naknadno nastopile take okoliščine, ki preprečujejo na imenovan dan izvršbo obnega zбора, s poročilom svojem članstvu, da se 10. decembra občni zbor ne vrši. Novi datum obnove zбора objavimo potom dnevnega časopisa kasneje. — Moto-Hermes.

Album planinskih slik. Iz naših gora, katerega je založilo Osrednje društvo SPD v Ljubljani, je krasno darilo planincev za Miklavža ali za Božič. Cena je izredno ugodna, ter znaša za en album le 30 din. Hitite z naročili v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4, I. nadst.

Predavanje SPD. Drugo predavanje v letošnji predavalni seziji priredi Slovensko planinsko društvo, osrednje društvo v Ljubljani v torek, dne 12. decembra 1939. G. ravnatelj Knavar Pavel bo obravnaval zanimivo in planincev še dokaj neznanu snov: Planinci in zvezde. Predavanje bodo spremljali številni diapozitivi, ki jih bo dalo društvo izdelati posebej za to predavanje, da planince seznanijo z zvezdami in jih obudujejo v svetlih in tihih nočeh vstopa v planine. Predavanje bo 12. decembra ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Na predavanje opozarjamo planince že sedaj, da si prihranijo večer za to zanimivo prireditve.

Položaj v Pragi

Paris, 30. novembra. t. »Tempe« objavlja poročilo iz češko-moravskega protektorata, kjer navaja nekaj novih podatkov o praških dogodkih in posledicah, ki so iz njih nastale. Med dijaki, odnosno voditelji dijaških društev, ki so bili po demonstracijah dne 15. novembra ustreljeni, so sledeči: 1. Iry Matoušek, sin bivšega češkega trgovskega ministra, 2. Vlastimil Klíma, ki je bil v vodstvu nove, od nemškega protektorata podpirane stranke narodnega edinstva, nadalje: 3. Adamec, 4. Cerny, 5. Aweyvert, 6. Polak, 7. Skorkovský, 8. Satrianek, 9. Klecka. Vseučiliški profesor na medicinski fakulteti Jyrasek pa je bil prijatelj in zaprt zaradi tega, ker ni hotel podpisati nekakega spričevala v zvezi s smrtjo dijaka Opletala, ki je umrl dne 28. oktobra, ob priliki praznovanja češkega narodnega praznika. Kje se profesor Jyrasek danes nahaja, ni znano. Po francoskem časopisu se širijo tudi poročila o

tem, da so bili številni duhovniki kaznovani. Toda na merodajnih mestih teh poročil ne potrjujejo. Tako najbrž odgovarja resnici, da bi bil imel praški kardinal Kašpar okoli 14 dni neprimernosti, med tem ko je usoda bivšega voditelja ljudske stranke megr. Staseka ni znana. Vest o prebivanju Strahovskega opata Zavorala v koncentracijskem taborišču v Buchenwaldu v Nemčiji ni potrjena. Pač pa je prišlo na Moravskem do obsežnejših hišnih preiskav pri velikem številu duhovščine, od katerih so nekateri dobili pokoro prialnega bivališča.

Nikakor pa ni potrjena novica, ki se je tudi širila po francoskem časopisu, da so nemške oblasti po cerkvah pobrale zlatino in razne dragulje pod prevezo, da morajo Čehi vrniti Sudetskimi Nemcem vso škodo, ki so jo pretrpeli zadnjih 20 let. Prav tako menda tudi ne bo res, da bi se bila tajna policija naselila po samostanih in jih upravljala.

Po slovenski domovini

Robanovega Rafka zadnja pot

Ko so ponesrečene- nega Rafka pripeljali domov, so ga položili na oder. Prijatelji in znanci so ga obsuli s cvetjem in planinskimi zelenjem. Na prsih mu je blestela svetinja Marijine družbe. Ves dan so se poslavljali od njega sofarani in ob njem molili. Posebno v soboto zvečer je prišlo mnogo fantov s pobožnostjo v srcu in s solzo v očesu pozdravit svojega mrtvega tovariša. Robanova družinska soba, kjer je ležal, je izgledala kakor kapelica.

V nedeljo zjutraj je Rafko nastopil svojo zadnjo pot, spremljan od velike množice. Njegovega pogreba se je udeležila domala vsa fara in še od drugod so prihiti, da za molitvijo in udeležbo počastijo njegov spomin. Na čelu sprevoda je vihrala Marijina zastava in za njo je šla dolga vrsta Marijine mladine. Sledili so številni venci, ki so jih nosili fantje-družbeniki, nato g. župnik, ki je pogreb vodil, pevec, ki so ubrano prepevali psalm »Usmili se me«. Sledila je bela krsta, najbrž težko breme njegovim prijateljem, ki so ga nosili. Za njo globoko užalosteni njegovi domači in za temi ogromna množica prijateljev Robanove družine, vsi s prižganimi svečami v rokah.

Ob grobu je domači g. župnik v prelepih besedah orisal značaj pokojnega Rafka, ki je bil s svojo veselo naravo in zglednim življenjem v veselje vsem, še posebej nebeski Materi, katere zvest otrok je bil. Nato je opisal njegovo ljubezen do domačega kraja in domačih planin, saj jim je dal vse, na zadnje tudi svoje življenje. Po govoru so pevec zapeli njegovo pesem »Pesem mornarjev«. V zadnji pozdrav se je nad odprti grob nagnila v črn pajčolan odeta zastava Marijine družbe.

Rafko! Spremili smo Te na Tvoj zadnji dom, z žalostjo in bolečino v duši, da smo izgubili Tebe, ki si bil tako dobrega srca in svetlega značaja. Saj se nam zdi skoro nemogoče, da si nas zapustil in še vedno pričakujemo Tvoje- ga nasmejanega obraza.

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Jesenice

Drevi ob 8 zvečer se ponovi »Plavž«, drama iz naše narodne preteklosti, ki jo je napisal domačin g. Kliner. Krestna predstava, ki je bila v nedeljo, je privabila toliko Jesenčanov, da je bila obsežna dvorana premajhna, da bi mogla vse sprejeti. Opozarjamo, da si pravočasno rezervirate vstopnice v trgovini Krekov dom.

Kino igra danes samo ob 3 popoldne. Predvaja se družinska drama »Matja«, v soboto ob 4 popoldne matineja »Monika«, zvečer ob 8 »Matja«.

Kranj

Proslava zedinjenja. Prosvetno društvo priredi skupno s FO in DK proslavo na dan zedinjenja ob 8 zvečer v Ljudskem domu. Vabljeni člani in prijatelji!

Nosite »HINKO« klobuke!

Novi okrajni glavar prevzel posle. Te dni je nastopil svoje novo službeno mesto v Kranju dosedanji ptujski glavar dr. Janko Vidic in prevzel posle.

Državni uslužbenci iz Kranja, ki jim je korist države in javnosti nad vse, naj stopijo v etik z upravo jeseniške carinarnice ali glavnega oddelka finančne kontrole.

Št. Vid nad Ljubljano

Blaž Potočnikova čitalnica uprizaro v nedeljo, 3. t. m. in v torek, 5. t. m. priljubljeno Gerziničovo opereto »Miklavž prihaja«. Delo je skrbno zrežirano, zasedba igralcev-solistov je prvovrstna; novo izvršena scenografija bo tej pravljici opereti nedvomno pripomogla do učinka. Prireditev zasluži obiska, in jo zato priporočamo.

Vrhnika

Gluhonemi nastopijo na Vrhniki dne 8. decembra t. l. in sicer z dvema igrokazoma, v katerih pokažejo uspeh vzgoje v zavodih. Predstava obeta biti zanimiva, ker si je težko zamisliti na odru gluhomnega igralca z živim govorom. Doiznost nam je, da jih s svojim obiskom podpremo v njihovi borbi. — Predprodaja vstopnic se začne te dni. — Ne odklonite!

Reteče pri Škofji Loki

V prosvetnem domu je zadnje čase zelo živahno. Za december se nam obeta cela vrsta prireditve. 5. decembra ob 8 zvečer priredijo fantje svoj tradicionalni Miklavžev večer. Na praznik Brezmadne popoldne ob 3 ima Dekliški krožek svojo akademijo. Poleg deklaracij in simboličnih vaj pripravijo tudi lepo igro »Zena s srcem«. — 17. decembra vprižori šolska mladina božično igro »Peterčkove poslednje sanje«. 31. decembra popoldne ob 3 pa ima tudi Prosvetno društvo svojo prireditev in sicer vprižori Vomerbarjevo božično dramo »Vrnitev«.

Litija

Gluhonemi nastopijo v Litiji dne 10. decembra t. l. v Predljudskem domu na Stablah. Ta gledališka uprizoritev bo za Litijane vsekako nekaj svojstvenega, saj bodo gluhonemi nastopili z živim govorom. Dokažimo s svojim obiskom razumevanje za njih stremenje h kulturnemu dvigu. Predprodaja vstopnic se začne te dni. Z odkupom pokažite svojo človekoljubnost!

Radeče pri Zidanem mostu

V nedeljo, 3. decembra vsi na veliko tombolo, ki bo ob pol 3 popoldne v dvorani novega prosvetnega doma. Za 2 din lahko dobite kuhinjsko opremo, možo ali žensko kolo itd.

Ptuj

Izredni občni zbor ptujkega fantovskega okrožja bo v nedeljo, 3. decembra ob 9 predpoludne v društveni dvorani minoritskega samostana in ne 8. decembra, kakor je bilo pomotoma javljeno. Ob tej priliki bo tudi okrožni svet. Udeležba za vse FO ptujkega okrožja na izrednem občnem zboru in okrožnem svetu obvezna!

Miklavžev večer priredita ptujski FO in DK v torek, 5. decembra ob 19 v dvorani Dijaškega doma poleg gimnazije. Darila se sprejemajo do torka do 16. ure v minoritskem samostanu. — Naše male pa obdari sv. Miklavž v društveni dvorani minoritskega samostana in sicer: v ponedeljek, 4. decembra ob 13 mladce, naraščaj in križarje, v torek, 5. t. m. tudi ob 13 pa mladke, gojenke in Marijin vrtec. Darila za naše male se sprejemajo v nedeljo do 16 v minoritskem samostanu.

Poroka. V sredo sta se poročila v minoritski cerkvi gđ. Kuhar Marija, gostilničarka in posestniška oči iz Brstja v Ptuj, in g. Kosec Franc, železničar iz Ptuja. Mlademu paru želim obilo sreče in božjega blagoslova!

Royal-kino, Ptuj. Danes pripovedka iz prekrasnih bavarskih Alp, divna pesem tovarištev. Vse to je zajeto v Ganghoferjevi umetni »Nevilite v maju« (Hansi Knotek, Viktor Staal).

Knjižnica Prosvetnega društva je lepo preurejena. Nabavila si je tudi več novih krasnih knjig, ki bodo gotovo zanimalo širšo javnost. Knjižnica je odprta vsako soboto od 16 do 18 in vsako nedeljo od 9 do 11. Nahaja se v minoritskem samostanu, dohod s trga.

Dravograd

Umrl je v Dravogradu g. Jakob Jerovšek, brat poznanejšega šolskega svetnika in profesorja dr. Jerovška v Mariboru, doma iz Konjice. Dosegel je visoko starost 83 let. Naj v miru počiva! Moški cerkveni pevski zbor bo prvič nastopil pri slovesni maši na državni praznik 1. dec. Po sv. maši, ki bo ob 9, priredi akademski odsek CMD proslavo državnega praznika v ljudski šoli.

Brežice

Kino. Opozarjamo na prekrasen glasbeni film po Puccinijevi operi »Car Boema«, katerega bo predvajal Narodni kino v soboto in nedeljo 2. in 3. t. m. V glavni vlogi nastopita Jan Kiepar in Marta Eggerth.

Samarijanski tečaj, katerega priredi Rdeči križ v Brežicah, se prične v ponedeljek, 4. t. m. ob 20 v zdravstvenem domu, kjer se še lahko prijavijo novi udeleženci.

Sevnica

Kat. prosvetno društvo »Slomšek« v Sevnici priredi v nedeljo, 3. dec. ob 3 v Slomškovem domu igro Sv. Miklavž in divji mož. Po igri pride sv. Miklavž z darili. Darila je oddati do nedelje 3. dec. ob 12 v kaplaniji. Vljudno vabljeni!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Veliko škodo je naredil po strehah vihar, ko je divjal v noči na torek, ko je celo privezano opeko metal z njih. Tudi streho na cerkvi in šoli je močno poškodoval.

Prelowitz banovinske ceste na znanem ostrem ovinku sredi naše vasi se bliža ureditvi. Prelowitz cesta bo dosti krajša (508 m); zemeljska dela so pred kratkim končali.

Predavanja o zgodovini domače fare, ki ga je pri Prosvetnem društvu imel g. župnik, se je udeležilo veliko ljudi Na Marijin praznik, 8. decembra ob treh, pa bo »Dekliška akademija« s Petančičevo igro o dekletu v tujini »Zena s srcem«.

Ljutomer

V torek, dne 28. novembra smo pokopali blago mater Ano Anuš. Domačini so jo klicali »Anušovko«. Pokojna je bila že v 90. letu. Od kar so jo ljudje poznali, je bila vedno znana po svoji gostoljubnosti in veselosti do zadnjega. Posebno veselje je imela takrat, kadar so jo obiskali domači duhovniki, kjer so imeli dobro zatočišče in prijetno družbo. To je bilo običajno ob takozvanih »velikonočnih navikih«. Pred enim tednom pa je legla in ni več vstala. G. kanonik Josip Weixl, dekan v Krizevcih, je ob asistenci še štirih duhovnikov vodil pogreb tor se je ob odprtem grobu tudi poslovil od nje. Domači pevski zbor pa ji je še v slovo zapel pri cerkvi in na pokopališču dve ganljivi žalostinki. Malo je takih ljudi, kakor je bila pokojna. Vsi jo bomo ohranili v blagem spominu. Naj v miru počiva!

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; žentovanski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Gospodična organistka

ki prevzame tudi peko hostij, cerkveno perilo in snajenje cerkve, učenke za klavir in na delo za pletilni stroj - išče primerno službo. Naslov se izve v upravi »Slovenca«.

Sodarski mojster

z vsem orodjem in obrtnim listom želi vstopiti v stalno službo pri vinski trgovini ali v kako tovarno. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Sodar« 18.670. (a)

Gospodična

z večletno pisarniško in hotelsko prakso, želi popoldanske zaposlitve v Ljubljani. Ponudbe pod »Zmožna« na upravo »Slovenca«.

Dekle

z mešč. šolo in trg. tečajem, večje vseh pisarniških del, išče kakršnokoli zaposlitve v pisarni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4000. (a)

Pohištvo

Vsakovrstno pohištvo

dobavlja še vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trdka

OPRAVA

Celovška cesta 50. Sprejemajo se naročila.

Službodob

Mizarskega mojstra

in mehanika išče Aero, Kolodvorska 18. (b)

Dekle z dežele

čedno, pošteno, pridno, staro 18 let, sprejemem v gostilno. Nastop 1. januarja. Naslov pove upr. »Slovenca« pod 18.642. b

Posvetstva

Lepa hiša

enonadstropna, naprodaj. Polze se: Pržan št. 2. St. Vid nad Ljubljano. (p)

Parcela

ob Celovski cesti, desno, pred remizo, prodam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Ugodno« št. 18733.

Manjšo hišo z vrtom

kupim v šiški ali za Bežigradom. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Brez posredovalca« št. 18.675. (p)

Parcelo ali staro poslopje

kupim. Prevzamem tudi hipoteko ali takoj plačam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Nova zgradba 1940« 18.706. (p)

Pouk

Strojepisni pouk

večerni tečaj. Vpisovanje dnevno. Pričetek 5. decembra. - Christofor za vod, Domobranska 15.

ODLIČEN-ELEGANTEN kakor vedno je

MINERVA RADIO APARAT

svetovna dunajska znamka.

Dobavlja

„RADIOVAL“, Ljubljana

Telefon 83-63

Dalmatinova ulica 13, poleg hotela Strukelj

Elektromonterja

sprejme Lozar, Trstenjakova ulica 1, vls-a-vis kavarnice Majcen. (b)

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj Franjo Dlač, krojač, Sv. Jedert, Laško.

Kuharica

perfektna, obenem dobra gospodinja, se sprejme k 6 članski rodbini odraslih oseb. Predstaviti se na Sv. Petra cesti 29/III. (b)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Majhno posvetstvo

v okolici Ljubljane prodam. Polze se Celovška c. 180, poleg remize.

Nova enonadstropna vila

komfortna, ugodno na prodaj. Vrhovci 50, pod gozdom, Vič, Ljubljana.

Lepa sončna parcela

ugodno naprodaj. Dopise v upravo »Slovenca« pod »Lepa parcela« št. 18732.

Dvostanovanjsko hišo

ali parcelo kupim v mestu Ljubljana ali na periferiji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Čedno« 18.647. (p)

Kdor ima v Ljubljani

svojo posest pred sodno dražbo, naj takoj javi svoj naslov, da se mu še reši prodaja in prevzame njegov dolg ali se posestvo odkupi izven sodne dražbe. Točen naslov s popisom posestev in vrednosti poslati na upravo »Slovenca« pod »Pomoč v pravem času« 18.705. (p)

Auto-motor

Motor DKW 200 ccm

skoraj nov, ugodno prodam. Obirska ulica št. 4, Ljubljana VII.

Glasba

Gramofonske plošče šlagerje, plesne, narodne harmoniko in petjem same. Dno 30%. — Stare vzamem v račun.

Elektron PASAŽA NEBOJČINIK

Denar

Hranilne knjižice

30% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD MARIBOR

Aleksandrova cesta 40.

KJE JE KAJ?

Izborno letošnje vsesplošno priznana bizeljsko rdeče vino in riling, kakor tudi na edino pravičen tržaški način pripravljene morske ribe in polenovka, poleg drugih epikurejskih dobrot, dobite v gostilni

Ražem na Žabjeku

Zahvala

Zahvaljujem se g. dr. Pompetu, primariju otolskega oddelka drž. bolnišnice, ki mi je s smrtno nevarno operacijo rešil življenje. — Enako tudi hvala g. asistentu dr. Dereanu, ter vsem častitim sestram. — Hvaležna

Justina Koželj.

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(169) Kaj pa dolgi Jan in Filip? Ta dva je obmejni stražnik privedel k vrhovnemu poveljniku. Kakšno čudno govorico imata, si je mislil, ko je Filip pripovedoval o iskanju Samba in o potovanju po reki. »Tukan je brez dvoma že na poti za pomoč,« je dodal Jan, a poveljnik ga ni skoraj nič razumel in ga je le neverjetno pogledal.

(170) Potem se je pa poveljnik odločil, da naj fanta odvedejo v kaj hotel in naj hotelirji sporočijo, da naj ju sprejme v službo. »Nekje morata živeti,« je dejal stražnikom, »a mi ju pa tudi ne moremo imeti večno na hrbtu.«

Prodano

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana.

Ia jabolka
vinske in kanadske - po
ugodni ceni naproday v
trgovini Stular, Tyrseva
cesta 37 b.

Perzijske preproge
nekoliko lepih komadov
ima ugodno naproday
tvrdka Fr. Malgaj, Kolo-
dvorska 30.

Prodano

radio aparat »Ingelen«,
modern s priključkom na
gramofon, rabljen šivalni
stroj, veliko lepo prepro-
go, pisalno mizo, knjižno
omaro (staronemški slog)
razno pohištvo itd. itd.
ABC, Ljubljana, Medve-
dova cesta 8, poleg kolo-
dvoja v Šiški. (1)

Smuči in sanke

najugodnejše kupite pri
Banjaj, Ljubljana, Miklo-
šičeva 20.

Štedilnik (mizni)

(Tischherd) v najboljšem
stanju proda ABC, Ljub-
ljana, Medvedova ul. 8,
poleg kolodvoja v Šiški.

„VELEBIT“

otroške vozički
ZAGREB, Mica št. 55
Najnovjši, do sedaj nevi-
deni modeli za 1939 v spec-
jalni in največji trgovini
otroških vozičkov. Prodaia
za gotovino. Prevos in omot
se ne računa. — Cenik s ali-
kami brezplačno. — Izrežite
oglas: zaradi naslova.

Singer, Pfaff,

Adler, Dürkopp, Westa
in še več drugih popol-
noma novih šivalnih stro-
jev prav poceni naproday
pri »Promete« - nasproti
križanske cerkve. (1)

KAPPEL

pisalni stroj je božični
sen! — Tudi na obroke
pri

Kleindienst & Posch

Maribor
Aleksandrova cesta 44.

Praktična darila

za Miklavža in Božič,
primerna tudi za vsako
priliko: Perilo, kravate,
nogavice, torbice, igrače,
toaletne potrebščine, co-
pate, snežke, dežniki itd.,
vse v veliki izbiri in
nizkih cenah pri tvrdki

F. M. Schmitt

Ljubljana

Otroške vozičke

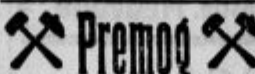
najugodnejše kupite pri
Banjaj, Ljubljana, Miklo-
šičeva 20.

Moške srajce

hlače, kravate, nogavice,
rokavice se vedno naj-
ceneje pri I. TOMŠIČ -
Sv. Petra cesta 38. (1)

Pozor!

Pred nakupom novega
šivalnega stroja si oglej-
te našo veliko izbiro
»Phoenix« strojev, naj-
novejši sistem, nizke ce-
ne. Stare stroje vzamemo
v račun. Nova trgovina,
Tyrseva c. 36, nasproti
Gospodarske zveze. (1)

Premoq

koks, drva nudi
I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5

telefon 20-59

Postrežba brezplačna

Mizarji!

Okovje za pohištvo
in vse vrste orodje
izberete pri
»Jeklo« - Stari trg

Kupimo

Vsakovrstno zlato
srebro in briljante ku-
puje vsako količino po
najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciškaška ulica 8.

Kupim filter

od 15—30 litrov. Naslov
v vseh poslovaln. »Slov.«
pod št. 18.687. (k)

Peč, štedilnik

in vsako staro železje,
kovine in gume kupuje
»Metall«, Gospodarska
c. 16, tel. 32-88. (k)

Srebro, drage kamne

in vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah
Jos. Eberle, Ljubljana
Tyrseva 2

(palata hotela »Slon«)

Bukovo gorivo

drva in kladje, sveža in
suha, kupujem vsako ko-
ličino. Ponudbe na Ex-
porter I. Meštrovič, Za-
greb, Jelačićev trg 15.

Cunje

krojaške odrezke, star
papir, tekstilne odpadke
ter ovčjo volno, govejo
dlako (arovec) — kupi
vsako množino Arbeiter,
Maribor, Dravska 16.

Ali

ste že
naročeni
na

Slovenca

?

Vsak

naročnik
zavarovan

Radio

Radio aparati

od najcenejših pa do naj-
boljših, po izredno ugod-
nih plačilnih pogojih!

»Tehnik« J. Banjal

Ljubljana
Miklošičeva cesta 20.

»Mende« Super Radio

model 195 W, za razvaje-
nega poslušalca, 4 kovin-
ske cevi, od teh 2 dvojni,
3 valovne dolžine, dvojna
avtomatska regulacija fa-
dinga — cena 3150 din.
Zastopstvo: Radiotehnik
Fr. Setina, Ljubljana —
Domobranska 27, telefon
32-64. (1)

Radio-aparati

Miternva, Eumig, Saba so
najlepše darila za Mi-
klavža in Božič. Dobite
pri

Kleindienst & Posch

Maribor
Aleksandrova cesta 44.

Stanovanja

ISCEJO:

Stanovanje

enosobno s kabinetom ali
dvosobno - išče mlad za-
konski par v šentjakob-
skem ali trnovskem okra-
ju. Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 18731.

ODDAJO:

Stanovanje

lepo, zdravo, elektrika in
vodevod v hiši — odda
Frangelj, Hoče, žaga.

2 dvosobni stanovanja

s kopalnico in ostalimi
prilikami, v novi hiši,
oddam. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 18.652. č

Stanovanje

2 sob, kuhinje, predsobe
in pritlikin oddam 1. ja-
nuarja 1940. Polzve se:
Tyrseva 86. (č)

Dvosobno stanovanje

kabinet, komfortno, od-
dam takoj ali pozneje. —
Beogradska 18, pri beži-
grajski gimnaziji.

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo

s posebnim vvhodom in
soporoabo kopalnice, v
novi hiši, oddam. Hirska
ulica 12-11, desno. (s)

Lepo sobo

s posebnim vvhodom, od-
dam solidnemu gospodu v
sredini mesta. Vprašati v
upravi »Slov.« pod 18707.

Razno

Gumbnice, gumb, plise,
monogrami, entel. ažur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciškaška ulica

Vezenje perila, krasna
predtiskana žen. roč. dela

Naročajte in širite

»Slovenca« !

PREGRADITEV DIESEL-MOTORJEV

na pogon z upojnim plinom
(Sauggas). Kurjenje z lesom
ali lesenim ogljem. Garan-
tirano sigurno delo stroja.
Prihranek do 80% pogon-
skih stroškov. Cene umer-
jene, kratki dobavni rok.
Zahtevajte ponudbe.

Daruvarska ljevaonica željeza i tvornica strojeva - Daruvar

Zahtevajte povsod naš list!

Samoprodajo Angleškega blaga

za Slovenijo iz tovarne S. Collier & Co. Ltd.
Trowbridge ina

M. IEVAK-LEVANTE, Ljubljana, Miklošičeva cesta 34

Dotrpela je naša ljubljena mama, stara mama, sestra, teta
in tašča, gospa

APOLONIJA PESTOTNIK roj. Jevnikar

upokojenka tobačne tovarne

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 2. decembra 1939
ob 4 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa
(Vidovdanska cesta št. 9) na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana — Kranj, dne 30. novembra 1939

Zalujoči otroci in ostalo sorodstvo

Uprava občine Spodnja Polskava

sporoča žalostno vest, da je gospod

Kotnik Matija

posestnik in večletni župan

v četrtlet, dne 29. novembra 1939 v 77. letu starosti umrl.
Pogreb pokojnika bo v soboto, dne 2. dec. 1939 ob 10 dop.

Zaslužnemu pokojniku bomo ohranili
časten spomin!

Dotrpel je moj ljubi mož, oziroma oče, gospod

KRIŽAN FERDO

notar v pokoju

K večnemu počitku ga bomo položili v soboto, 2. decembra 1939
ob 3 popoldne na franciškaško pokopališče v Pobrežju. Sv. maša
zadušnica bo darovana v ponedeljek, 4. decembra 1939 ob pol 9
zjutraj v franciškaški župni cerkvi

V Mariboru, dne 30. novembra 1939

Zalujoča žena Angela roj. Pavlič, hčerka Milka in ostalo sorodstvo

Dotrpel je po dolgi in mukopolni bolezni naš ljubljani soprog,
skrbni in predobri oče, brat in tast, gospod

MIHAEL BITENC

mestni trošarinski nadpaznik v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 2. decembra 1939
ob 2 pop, iz hiše žalosti, Černetova 19, na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, dne 30. novembra 1939

Globoko zalujoči:

Lucija, soproga; Albina por. Čater, Mihaela, hčerki;
Joško Čater, zet, in ostalo sorodstvo

Restavracija Grand Hotela UNION v Ljubljani

V soboto zvečer, 2. decembra

Koncert salonskega orkestra

V torek, 5. decembra

Miklavžev večer z godbo

Darila sprejemamo in rezerviramo mize vsak dan v restavraciji

Naše dnevne specialitete:

Ponedeljek: goveje, torek: srbske, sredo: telečje, četrtak: domače kolone, petek: ribe, morske in sladkovodne, sobota: divjačina, nedelja: perutnina

Restavratel **Matija Karba**

Vse vrste igračk

za Miklavža pri trdki

Anton Škof, Pred Škofjo 16

Ugoden nakup božičnih daril

poceni manufaktura

pri Trpinu, Maribor, Vetrinjska 15

Agilne trgovske potnike

išče renomirano in dobro vpeljano industrijsko podjetje pohištvene stroje v Sloveniji, za prodajo po vsej državi. Samo mlajše moči z večletno prakso, ki so dobro uvedene ter posedujejo prvovrstne reference in so sposobne večje garancije, pridejo v poštev. Znanje jezikov potrebno, nastop čimprej. Ponudbe s potrebnimi dokumenti poslati v upravo »Slovenca« pod »Izjurne« 18.564.

KRANJ

Vse za šolo

ljudsko, meščansko, srednje itd. ter vse pisarniške potrebščine in devotionalije dobite v podružnici

Jugoslovanske knjigarne v Kranju

(Majdičeva hiša — sodnija)

šivalni stroj sešije vse za Vas in za Vašo deco. Prepotreben je torej v Vašem gospodinjstvu.

Na ugodna mesečna odplačila!

Veletrgovina

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7

Čevljarji in sedlarji pozor!

Velika zaloga še prej kupljenega usnja, dobite še po isti ceni kot pred 3 meseci.

Franc Jenko, trgovina usnja in čevljar, potrebščin, Medvode

Podružnica „SLOVENCA“
je na Miklošičevi cesti št. 5

POZLATAR IN CERKVENI RESTAVRATOR

ALOJZ ZORATTI

V M A R I B O R U

Priporoča se za vsa v njegovo stroko spadajoča dela Z odličnim spoštovanjem ALOJZ ZORATTI, pozlatar

se je preselil

iz Tyrševe ulice na Koroško cesto 19.

Štirje aparati letnika 1940 zopet dokazujejo, da je

znamka svetovnega slovesa

1. RADIONE 740 SUPER

Osemelektronski veliki razkošni super Radione 740 ima predstopnjo, 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko z dvojno občutljivostjo, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje, zaporo zoper kratkovalovne motnje. Tipa 740 W za izmenični tok rabi le 50 wattov.

Cena Din 5600.—

Tipa 740 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 70 wattov.

Cena Din 5800.—

2. RADIONE 540 SUPER

Petelektronski razkošni super Radione 540 ima 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu. Tipa 540 W za izmenični tok rabi le 40 wattov.

Cena Din 4200.—

Tipa 540 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 58 wattov.

Cena Din 4400.—

3. RADIONE 440 B SUPER

Štirielektronski baterijski super Radione 440 B ima: 7 krogov, 3 valovna območja, 2 voltne štedljive elektronke, regulator za selektivnost in barvo glasu, odklopljivo razsvetljavo skale.

Poraba toka (brez razsvetljave): 2 Volt, 0,42 A, 135 Volt, 13 ma.

Cena Din 3700.—

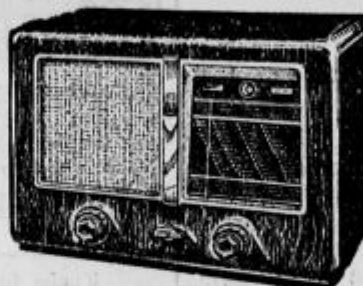
4. RADIONE R 2 SUPER

Sestelektronski avto- in potni super Radione R 2 ima: predstopnjo, 7 krogov, 3 valovne dolžine; delan je za 6- ali 12-voltni akumulator in za vse napetosti izmeničnega toka; ima regulator za barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje in zaporo zoper kratkovalovne motnje ter kovinsko kaseto.

Poraba toka je neverjetno majhna, in sicer: za izmenični tok le 24 wattov, za 6-voltni akumulator le 3,5 A.

Cena Din 4800.—

„Radio“ d. z. v Ljubljani, Miklošičeva c. 7 Telefon 31-90

Damske zimske plašče

športne od Din 290.— dalje
modne, v vseh barvah in velikostih . . . od Din 390.— dalje
dekliške od Din 190.— dalje

nudi

F. I. GORIČAR**LJUBLJANA, Sv. Petra c. 29**

Izdelujemo tudi po naročilu, ter imamo na zalogi lepo izbiri blaga za plaščel

Miklavževa darila

IVAN KRAVOS

Maribor

Aleksandrova c. 13

Fige — dalmatinske

za žganjekuho po 3 din dobavljam vsako množino, kupujem tižol, rdeč po 5 din, kok mandalom in fižolico po najvišjih cenah (vse franko Sušak).

Franc Prelesnik

veletrgovina zemaljskih proizvodov

Sušak, Ružičeva ulica 1

Perilo, pižame, kravate

najceneje v veliki izbiri pri

K. TKALEC, Maribor

Gospodska ulica 32. Se priporoča!

Razirna krema LA TOJA

Edinstvena na svetu!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

CHEMOTECNA družba z o. z., LJUBLJANA, Kestni trg 10

Lov z letalom

1. Čuden žaromet

S strukovo palico v roki in vrhovim košom na hrbtu je Jock Freeland (Džok Frilend), po poboju Piksovih čer, poraslimi z vresjem, tekkel proti cesti. Ni mislil, da je že tako pozno, in predobro je vedel, kaj bo rekla teta Sara in kakšen obraz bo naredila, če zamudi tudi eno samo minuto. Stisnila bo ustnice ter ga hladno in očitajoče pogledala skozi zlato obrobljene naočnike.

»Jock, že spet si zamudil!« mu bo rekla. »Nikoli ne pomisliš, kakšne sitnosti napravljáš Ani in meni! Strašno si sebičen. Kakor vsa današnja mladina! Ko sem bila jaz mlada, smo bili drugačni.«

»Ne verjamem, da bi bila ona sploh kdaj mlada,« si je mislil. V tem hipu je zaslišal votel ropot bencinskega motorja. Obstal je kakor ukopan, kajti zagledal je avto, ki se je vzpenjal po cesti iz doline.

To je bilo nekaj izrednega, kajti avtomobili te ceste navadno niso uporabljali, zlasti veliki ne, in ta je bil zelo velik in natovorjen s štirimi možmi in celo grmado prtljage. Čudna prtljaga res: štirje veliki zaboji in dolge lesene skatle, pokrite z vrečevino. Vstrel Jocka se je avto ustavil.

»Hej, ti fant!« je zakričal voznik z debelim glasom. »Ali v tej smeri pridemo v Taverton?«

Jock stopi naprej. »Pridete že, a pot je grda, vsa razrita in polna klancev.«

Šofer se zasmeje. Postava mu ni bila nič manj mogočna kakor glas. Gotovo tehtal pet in devetdeset kil, si misli Jock in še to so največje mišice. Lase je imel rdeče, oči pa svetlo modre in Jocku se je zdelo, da mora biti strahovito silen in močan. Ta možak torej pravi:

»Klanci me ne skrbijo. Moj avto pleza ko maček, čeprav ni več nov, kolesa imamo pa tudi dobra. Kako se pa cesta vije?«

»Kar naravnost nad robom močvirja.«

Velikan odpre zemljevid. »Je to?« vpraša in pokaže s svojim velikim kazalcem.

»Da, pelje mimo kositrnega rudnika v Larovih čerch.«

»Od rudnika je zarisana pot do glavne ceste. Ali bom mogel z avtom po nji?«

»Mogli bi že,« reče Jock oklevaje, »a pot je le slab kolovoz, ki ga že leta in leta niso uporabljali.«

Velikan se obrne k mračnemu možu poleg sebe.

»Jaz bi dejal, poskusimo.«

»Kakor hočeš, Red (Rdečkar),« odvrne tovariš.

Red pa se spet obrne k Jocku: »Hvala lepa, fant! Na sejem gremo v Taverton. Morda se jutri vidimo.«

Jock zmaje z glavo: »Najbrž ne bo mogel tja.«

»Pa vendarle na svidenje!« reče Red živahno, stakne prvo prestavo in počne.

»Prtljaga teh ljudi je čudna,« si misli Jock in gleda za velikim avtom, kako bobni navkreber. Nato pa spet steče naprej in še pravočasno prihitijo do Lisičje luknje, ne da bi bil večerje zamudil.

Pri obedu je bilo kaj puščobno. Teta Sara je samo pogledala, ali ima Jock roke umite in lase počesane, potem se ji je pa le redko kdaj ljubilo govoriti. Jock je bil vesel, da je bila stvar v kraju in se je mogel spet izmuzniti. Hotel je še nocoj očetu, ki je kot pilot služil v Mezopotamiji, napisal pismo, kakor vsak teden, zato je stopil gor v svojo sobo.

Temnilo se je, noč je bila mirna in zelo topla. Skozi odprto okno je prijetno dišalo vresje. Po krasnem mraku je letel kljunač in se otožno oglašal.

»Ljubi očka!« je začel Jock in prenehal, da se zbere. Nenadoma pa je proti nebu šinil snop luči. Bilo je onstran Larovih čer. Jock je spustil peresnik in se ves zavzet zagledal v luč.

»Žaromet sredi močvare!« je vzkliznil. »Kaj za božjo voljo naj to pomeni?« Zarki so tapptali, nato pa se umirili. Bilo je kakor da pojema, vendar je lahko še vedno videl njih žar. Planil je pokoncu in se oprezno splazil v pritičje. Teta Sara je bila v izbi in imela vrata zaprta kakor vedno, Ana je pa ropotala v kuhinji s posodo.

Sovražnika torej ni bilo na spregled, zato je pograbil čepico in se previdno zmuznil skozi večna vrata. V naslednji minuti je bil že skozi vrata v ograji koncev vrta in sopihal po strmeh pobočju navkreber.

Larove čer štrlijo šest sto trideset metrov visoko nad morje, zato je bil Jock pregret in zasopel, ko je dospel na vrh dolgega grebena. Odtod je luč čisto jasno razločil. Prihajala je od neke iz bližine starega kositrnovega rudnika, kako miljo daleč. In luči je bilo več.

»Oho, to so pa luči za pristanek letal,« si takoj reče Jock, kajti bil je letalčev sin, ki mu take stvari niso bile tuje. Saj je že pogosto letal skupaj z očetom. »Gotovo pričakujejo letala.«

Umolknil je in se skušal domisliti, kakšna je zemlja tam naokoli. »Da, tudi nekaj ravnega sveta je tam, ki bi moglo letalo na njem pristati. Vendar bi pa bilo nevarno. In kaj za božjo jih sili, da si izbirajo pristan sredi močvare?« Tedaj pa mu je blisnila skozi možgane nova misel. Tihotapci! Vedel je, da dandanes marsikaj stihotapijo po zraku. Kar gomazelo je po njem, tako je bil razburjen. »Stvar si mora ogledati, naj me stane, kar hoče!« In že se je pognal naprej.

Predirjal je komaj polovico razdalje in že je začel brniti letala. Bilo je preveč temno, da bi ga mogel videti, vendar pa je po zvoku

spoznal, da prihaja od vzhoda. Še nekaj trenutkov in brnenje je utihnilo. Pilot je motor izklopil in jel pristajati. Jock je ugledal letalo, ko se je spuščalo na osvetljeno ploskev. Tudi njegov pristanek je še videl, nato pa so luči ugasnile.

Jock je začel teči, a tla so bila nevarna, pokrita s skalami in gostim vresjem, zato je dvakrat prav grdo telebnil. In še je moral teči dobrih pet minut, da je prišel na ravna tla. Tu pa je moral stopati počasi, ako ni maral, da ga opazijo, zato je pokleknil ter se po rokah in koljenih neslišno plazil skozi vresje.

Bilo se je že povsem znočilo, a čeprav ni bilo lune, so pa zvezde dajale toliko svetlobe, da je mogel spoznati obrise dobrega letala s kabino, ki je stalo na ravnini. Jock se je ustavil in prisluhnil in razločno slišal, kako se oddaljuje neki avto po starem kolovozu proti glavni cesti.

Stopil je na noge in celo ugledal avtove luči. Rohnel je in se poskakovalo počasi poganjal naprej. Voz je moral biti velik in Jock se je takoj nehoti spomnil na avto, ki ga je srečal pred dvema urama.

»Tukajle pa nekaj ni v redu,« zagode Jock. »Pa naj bo karkoli, letalo si moram ogledati.« Počasi je stopal dalje in prišel je skoraj do letala, ko se naenkrat spotakne ob neko stvar, ki je ležala zleknjena v vresju. Bilo je človeško telo.

2. Meripitski smaragdi

Jock je brž poiskal škatico vžgalic in s tresočimi se prsti eno uprasnil. Posvetilo se je in zagledal na tleh moža, ki je ležal na obrazu in imel roke in noge čvrsto zvezane. Tudi cmok iz kosa blaga mu je tičal v ustih. Na sebi je imel usnat sukajči in letalsko čelado in Jock je takoj spoznal, da ima pred seboj pilota. Potegnil je iz žepa nož in z ostrim rezilom naglo prerezal vezi. Nato je izpulil še cmok.

LJUBLJANA

1 Za državni praznik se je vsa Ljubljana odela v državne zastave že na predvečer. Ob opoldanskem urah v četrtih že ni bilo skoraj več hiše v mestu, s katere ne bi vihrala zastava. Ko se je zmrčilo pa je zasijal ljubljanski Grad v silu reflektorjev, na poboju pa je zažarel velik napis »Čuvajmo Jugoslavijo!«.

1 Maša za turiste in izletnike bo v nedeljo v Vazjemni zavarovalnici ob 6.20 zjutraj.

1 Redko slovesnost za Ljubljano bodo v nedeljo, dne 3. dec. obhajali Bežigradci. Ta dan ob 11 bo namreč blagoslovil temeljni kamen za nov Prosvetni dom prevz. g. škof. dr. Gregorij Rožman. Botra bosta ljubljanski župan g. dr. Adlešič in ga. Bregarjeva. Slavnostni govornik bo predsednik Prosvetne zveze in vseuč. prof. dr. Lukman. Slovesnost obeta biti prav lepa, saj Ljubljančani v mestu redko doživijo kaj takega.

1 Miklavževanje v Rokodelskem domu. Silno priljubljena je prireditel Miklavževanja v Rokodelskem domu. Tudi letos, in sicer v nedeljo 3. decembra bo prišel Miklavž dvakrat v Rokodelski dom. Ob štirih popoldne bo obdaroval mladino, ob osmih zvečer pa tudi odrasle. Prvi njegov prihod bo v zvezi z igro »Miklavž prihaja«, drugi pa z veseligrto »Oporoka Lukovskega graščaka«. Obe igri bomo videli v nedeljo prvič na Rokodelskem odru. Predprodaja vstopnic in sprejemanje daril za obe prireditvi bo v soboto do osmih zvečer in v nedeljo od devetih popoldne dalje. Vsi udeleženci Miklavževanja v Rokodelskem domu imajo prireditve še po mnogih letih v najboljšem spominu. Zato naj nihče ne zamudi v nedeljo Miklavža v Rokodelskem domu.

sv. Miklavž, da obdari pridne otroke. Letos bo še prav posebno darežljiv, ker pride dvakrat, in sicer v nedeljo ob 3 popoldne in v torek ob 7 zvečer. Otroke yabi predvsem v nedeljo popoldne, na starejše pa tudi v torek ne bo pozabil. Darovi se sprejemajo v petek, 1. dec. in v soboto, 2. dec. od 9—12 in od 2—6. Za drugi večer pa v ponedeljek od 10—12 in 2—6, ter v torek popoldne in popoldne.

1 Šentjakobčani! Prečitajte objavo pod »Prireditve«!

Sv. Miklavž je shranil

en del svojih lepih darov tudi pri narodni tverdi

Janko Jazbec, Miklošičeva c. 12.

Poglejte in izberite!

1 Trnovčanil Sv. Miklavž pride v trnovski Prosvetni dom z vsem številnim spremstvom v torek, dne 5. decembra ob 18 za mladino, ob pol 21 za odrasle.

1 Sijajen program v kinu Union! Prijatelji lepih filmov imajo danes dop. ob 10.30 zadnjo priliko videti film o velikem muziku Joh. Straussu. Film »Joh. Strauss — kralj valčka« je danes zadnjičkrat na sporedu in se pri dopoldanski predstavi predvaja po znižanih cenah. Pri popoldanskih predstavah pa je na sporedu film, ki je doživel pri včerajšnji svečani premieri tudi v

1 Nov prosvetni dom v Ljubljani. Bežigradska prosvetna postaja nov dom. Blagoslovitev ogejnega kamna bo v nedeljo ob 11. Blagoslovitev izvrši prevz. škof dr. Rožman. Botra bosta mestni župan dr. J. Adlešič in ga. Bregarjeva. Slavnostni govor bo imel vseuč. prof. dr. Lukman. Vse prijatelje katoliške prosvete vlijudo vabimo na to, v Ljubljani redko slovesnost.

1 Miklavž pride v bežigradske osnovno šolo v torek 4. decembra. Povabilo ga je bežigradske prosvetno društvo. Naročila za darila sprejema župnijska pisarna od 2. decembra dalje.

1 Razveselite tudi letos za Miklavža. Vaše matiče s lepimi igračkami in primernimi darili, ki jih nudi v veliki izbiri in po zmernih cenah domača trgovina Ivan Samce, Mestni trg 21.

Celjske novice

c Okrajni podnačelnik g. Adolf Reya je bil včeraj razrešen službe okrajnega podnačelnika v Celju in je premeščen v istem svojstvu na okrajno načelstvo v Radovljico. V času svojega 6 in pol letnega službovanja v Celju si je g. Reya pridobil mnogo prijateljev, ki ga bodo težko pogrešali, saj je bil v svoji službi in izven nje vester in značajen mož ter je mnogim koristil s svojimi dobrimi nasveti in tudi dejanji. V Celje je prišel 1. 1933 kot politično upravni pripravnik iz Ljubljanskega pri Mostarju v Hercegovini, kjer je služboval leto dni. Uradništvo okrajnega načelstva je g. Reya ljubilo in spoštovalo ter je našlo v njem zgled korektnega in dobrega uradnika, ki dela z ljudstvom za ljudstvo. G. Reya je deloval tudi pri raznih društvihi, tako n. pr. pri »Soči«, kjer je imel funkcijo podpredsednika, in drugod. Tri leta je poučeval na obrtno nadaljevalni šoli, na številnih gasilskih tečajih pa je imel razna predavanja. Gasilci so mu izročili za vneto sodelovanje več diplom. G. Reya je večkrat zastopal tudi policijskega predstojnika. Letos 31. julija je dobil dekret za okrajnega podnačelnika v Celju, sedaj pa že odhaja od nas. Ob slovesu želimo g. Reyu in njegovi g. soprog, ki je poučevala nekaj časa na deški drž. meščanski šoli v Celju, mnogo sreče in napredovanja na novem službenem mestu!

c Koncert 1. decembra. Ponovno opozarjamo na koncert, ki bo drvi ob 8 v Mestnem gledališču. Spored, ki obsega zgolj slovenske pesmi, bodo izvajala vsa celjska pevstva društva, vojaška godba ter mladinski pevski zbor in godalni kvartet Glasbene Matice v Celju. Ker bo nudi koncert lep umetniški užitek in ker bo v proslavo našega največjega državnega praznika, smo uverjeni, da bo gledališče polno. Predprodaja vstopnic eno uro pred koncertom pri blagajni v mestnem gledališču.

c Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in celjski okraj bo v torek 5. decembra popoldne v posvečevalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

Hranilnica Dravske banovine

podr. Celje

nasproti pošte — Cankarjeva cesta
Domač pupilarno varen zavod izvršuje vse denarne posle. — Najbolj varna nalozba — jamstvo Dravske banovine. — Pojasnila brezplačno.

c Rudnik v Socki namerava za nekaj mesecev ustaviti obrat. S tem bodo seveda zelo prizadeti delavci, ki bi čez zimo najbolj potrebovali za službo.

c »Sultanova hči in dobri vrtnar« uprizori v nedeljo 3. decembra ob 4 popoldne Katoliško prosvetno društvo v dvorani Ljudske posojilnice. Pred igrjo zapoje članice Poselske zveze nekaj pesmi.

c Mestna knjižnica bo danes zaradi državnega praznika zaprta.

c Celjski šahovski klub je pod vodstvom gosp. Pesica odigral svoj brzoturnir za prvenstvo v mesecu novembru. Prvo mesto si je priporil g. inž. Sajovic z 10 in pol točke od 12 možnih. Sledijo prof. Tavčer 10 in Kocmur Tine 8 točk.

c Iz policijske službe. Iz Ljubljane se je vrnil s kr. banske uprave g. Velkavrh Ivan in nastopil mesto komisarja pri predstojništvu mestne policije v Celju. Dosedanji komisar g. Šuler Anton se vrne v Ljubljano.

c Ljudsko vseučilišče ima jutri, v ponedeljek, predavanje o »Delu in stroju«. Predaval bo gosp. dr. Milan Vidmar.

c V celjski bolnišnici je umrla 40 letna žena posestnika Krameršek Neža. Naj rajnka v miru počiva!

c Umrljivost v Celju. V mesecu novembru je umrlo v Celju 35 ljudi, med temi 11 v mestu in 24 v bolnišnici.

c Tujski promet v Celju. V preteklem mesecu je obiskalo Celje 918 tujcev, med temi 838 Jugoslovianov in 84 inozemcev. Meseca oktobra je obiskalo Celje 1080 ljudi, lani meseca novembra pa 1078, torej precej več kot lani.

večer, na katerega že sedaj opozarja svoje prijatelje. Darila za obdarovanje se v naprej sprejemajo pri Prosvetni zvezi na Aleksandrovi c. 6.

m Moški zbor »Dravec« iz Maribora priredi v nedeljo, dne 3. decembra, ob 15 koncert narodnih pesmi v Spodnji Poljskavi.

m Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico ima v nedeljo 8. decembra ob šestih zjutraj v stolni in mestni župnijski cerkvi sv. mašo s skupnim sv. obhajilom. Maševal bo prevz. g. škof dr. I. J. Tomažič. Popoldne ob petih bo blagoslov z darovanjem. Člani in članice k pobožnostim iskreno vabljani!

m Mariborske žene zahtevajo volilno pravico. Pred dnevi so se sešale zastopnice mariborskih ženskih organizacij, na katerem so se domenile, da bodo v kratkem sklicale v Mariboru veliko zborovanje, na katerem bodo manifestirale za žensko aktivno in pasivno volilno pravico. Ponoven posvet o zborovanju bodo imele v soboto, 2. decembra, zvečer ob osmih v prostorih Jadranske straže v Gregorčičevi ulici. Akcija za žensko volilno pravico postaja torej po vsej državi zelo živahna.

m Prihodnja dramska novost v mariborskem gledališču bo drama »Via mala«, katero je spisal švicarski pisatelj John Knittel z isto vsebino, ki je znana iz krasnega istoimenskega romana, prevedenega tudi v slovenščino.

m Osebná sprememba pri ekspozituri Del. zbornice v Mariboru. Dosedanji vodja ekspoziture g. A. Čeh je nastopil svoj dopust, po katerega preteku bo vpoklojen. Za novega vodjo je imenovan star strokovničar, dosedanji nameščenec MP v Mariboru, g. Franjo Mastinšek.

Oglejte si največjo izbiro angleškega in češkega blaga
v Češkem magazinu
nasproti predstojništvu policije.

m Pobrežje. Prosvetno društvo priredi s sodelovanjem dekljskega krožka in fantovskih odsekov danes popoldne ob štirih v Slomškovem domu akademijo s pestrim sporedom. Pobrežjani pridite! Vabljeni tudi meščani!

m Najemniki, pozor! V nedeljo, 3. decembra, ob devetih popoldne se vrši v prostorih restavracije »Novi sveti« v Jurčičevi ulici ustanovni občni zbor »Stavbene zadrugce. Najemniki pridite!

m Zdravniško dežurno službo za savarovanje OUZD ima danes zdravnik dr. Ivan Turin. Linhartova ulica 12, v nedeljo pa dr. Wankmüller, Františkanska ulica 8-111.

m Pogajanja za nabavo tekstilnih surovin iz Italije brezuspešna. V Maribor so se vrnili nekateri tujakih tekstilni industrijalci, ki so se udeležili v Milanu kot člani naše delegacije pogajanj z Italijo glede dobave surovin za tekstilno industrijo. Kakor smo izvedeli, so bila ta pogajanja brezuspešna, ker so nastopili Italijani z nesprejemljivimi pogoji.

m Zagrebški grosisti bodo pokupili vse blago. Že nekaj časa je Maribor poln kupcev, ki jih pošiljajo sem zagrebški veletrgovci manufakturnega blaga. Ti kupci hodijo od trgovine do trgovine ter hočejo pokupiti vse angleško in češko blago. Pokupili so ga v Mariboru že velike zaloge ter ga poslali v Zagreb. Prav tako se je nedavno zgodilo v Mariboru s poprom in cimelom ter drugimi dišavami. Prišli so kupci iz Zagreba, katere so poslali veletrgovci ter so pokupili v vseh trgovinah, kar so dobili. Kupovali so po kilogramih in še v manjših količinah, da niso vzbudili pozornosti. S temi nakupi se hoče veletrgovina v Zagrebu založiti z blagom, katerega bo potem na pomlad prodajala z ogromnimi dobički morda spet nazaj mariborskim trgovcem, katerim sedaj prazni skladišča. Mnogi trgovci so ta manevar sprejeli, ter tem kupcem blago ne dajo. Naši trgovci niso brezvestni, zadovoljijo se z rednim dobičkom ter hočejo obdržati svoje stalne odjemalce, za katere morajo imeti blago v rezervi.

m Krznarstvo P. Semkova, Tyrševa ulica 7. Vam nudi ceneno kužuhovno in krznarske izdelke.

m Izvoz konjskega mesa v Belgijo. V mariborski klavnicí še nikoli niso klali toliko konj, kakor sedaj. Prekupil so pokupili na deželi mnogo konj, katere koljejo, meso pa se izvaža v Belgijo. Belgijci so namreč znani kot posebni ljubitelji konjskega mesa in ker so sedaj zaradi vojne odrezani od običajnih dobavljavcev za to meso, ga uvažajo na veliko iz Jugoslavije.

Gledališče

Petek, 1. decembra, ob 15: »Celjski grofje«. Brezplačna predstava za mestne reveže. — Ob 20: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Globoko znane cene.

Sobota, 2. decembra ob 20: »Lepa Vida«. Premiera.

Drevi ob 8 na Taboru častnikarski koncert

Prodaja vstopnic danes od 10 do pol 1 v veži Kino Matice, popoldne od 6 naprej pa pri blagajni na Taboru

1 Zbiralec in lastnik snastvenih in umetniških zbirk vabi mestni kulturni odsek, da svoje zbirke, ki jih imajo v Ljubljani, prijavijo zaradi priprav za njih zavarovanje proti morebitnim napadom iz zraka. Kdo ima torej kako zbirko za kulturno zgodovino pomembnih ali dragocennih predmetov, naj svojo zbirko natanko opiše ali katalogizira, navede svoj naslov in kraj, kjer je zbirka shranjena, ter vse to javi mestnemu kulturnemu odseku v Turjaški palači, Gosposka 15-I, pisмено do 5. decembra.

1 Vse nezaposlene delavce vabi mestno cestno nadzorstvo, da se o večjem snegu javijo na delo ob 4.45 zjutraj na dvorišču nekdanje šempetrske vojašnice v pisarni mestnega cestnega nadzorstva na Vrazovem trgu. Enako so vabljeni tudi vozniki, ki so pripravljeni odvažati sneg s cest in ulic v Ljubljano, naj se javijo z vozili ob 6.45 zjutraj pred navedeno pisarno na Vrazovem trgu.

1 Meščanska šola na Viču bo na praznik dne 1. decembra in v nedeljo, 3. decembra ob pol 16 ponovila svojo akademijo. Spored akademije je zelo bogat in pester. Vabimo cenjeno občinstvo, da se te akademije posebno danes na državni praznik v čim večjem številu udeležijo. Šola in učenci (ko).

1 Starši, pripeljite svoje otroke na Miklavžev večer, ki ga bo pripravilo Krščansko žensko društvo 5. decembra v beli dvorani hotela Union. Večer bo prav prisen in ljubeč in bo nudi vašim otrokom obilo zlatega veselja. Miklavžev večer se začne ob pol 5 popoldne. Darila se sprejemajo 5. decembra od 11—2 popoldne v beli dvorani hotela Union.

Kvalitetna optika

Ljubljana PASAŽA NEBOTIČNIKA

Lajec

1 V dramskem gledališču bo v torek popoldne ob 15 predstava Gollieve mladinske igre »Sne-guljičac«. Predstavo bo obiskal tudi sv. Miklavž z vsem svojim številnim in prelepim spremstvom, nagovoril bo otroke in jim razdelil darila. Priporočamo, da prinesete darila vsaj do začetka predstave, t. j. v torek ob 3 popoldne v dramsko gledališče, kjer jih sprejema vratar tudi že ves ponedeljek. Vstopnice so v predprodaji od sobote zjutraj pri dnevnih blagajni v operi.

1 Redni občni zbor Narodne galerije bo v četrtrek, 14. decembra ob petih v Narodni galeriji.

1 Ljubljanska bolnišnica je sprejela do 30. novembra t. l. 2850 bolnikov več kakor pa lanske leto v tem času.

1 Vljudno opozarjamo, da se bo od danes naprej prodajalo izmed najboljšega najboljšo čajno maslo v državi pod znamko »Belice« iz državnega posestva. V Ljubljani pri: Prvi hišji, prod. mlečnih izdelkov, Alojz Kovacič, Ljubljana, tržnica.

1 V Narodnem muzeju ostanejo zbirke za brezplačen nedeljski poset odprte le še prihodnje nedeljo, 3. decembra od 10—12 popoldne. O ponovni otvoritvi v prihodnji spomladi se izda posebno obvestilo. S to prekinitvijo nedeljskega poseta zimskih mesecev pa niso prizadeti brezplačni skupinski ogledi šol in korporacij ter plačani poseti ob delavnikih.

1 Františkanska prosveta. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos prišel v františkansko dvorano

Ljubljani velik triumf — to je prekrasni in vsebinsko pretresljivi film »Dr. Robert Koch«. Ta film je upravičena apoteoza moža-zdravnika-znanstvenika, ki je z odkritjem bacila tuberkuloze rešil človeštvo ene najhujših morilk človeške družbe. V filmu nastopajo same znane veličine nemškega filma, kakor Emil Jannings, Werner Kraus, Theodor Loos, Paul Otto itd. Film zasluži največjo pozornost Ljubljane.

1 Dobra in poštena katoliška družina z enim otrokom, ki živi zaradi boleznj zakoncev v velikí beedi, prosi usmiljena srca, da ji prisrsko iz v obloko ali s skromnimi življenjskimi potrebščinami na pomoč. Naslov pove tajištvu »Slovenca«. (Tel. 40-01 do 40-05).

MARIBOR

Veliko socialno delo Marijanišča

Maribor, 30. novembra. Malo ljudi je v Mariboru, ki bi vedeli za »Marijanišče«. Večina ne ve, da je to važna dobrodelna organizacija, ki ima v svoji upravi ustanovo pokojne blage mariborske gospe Ane Friedl ter vzdržuje v njeni nekdanji hiši v Gregorčičevi ulici posebno zavetišče za brezposelne služkinje. Znano pa je Marijanišče pri mariborskih gospodinjah, ki rade sprejemajo služkinje, katere jim ta ustanova priporoča. »Marijanišče« je imelo te dni občni zbor, na katerem so bili zborovalcem objavljeni zelo zanimivi podatki o socialnem delu društva v preteklem letu. Iz poročil, ki so jih društveni funkcionarji iznesli, posnemamo sledeče značilnosti:

V teku lanskega leta se je zateklo v Marijanišče 425 služkinj, ki so začasno izgubile službo ali pa so prišle v mesto iskat zaposlitve. Vsem tem je nudilo Marijanišče vso oskrbo in prenočišče proti res malenkostni odškodnini 3 din na dan, onim pa, ki niti tega zneska niso zmogle, pa je šlo na roko z brezplačnimi prenočišči. Dekleta, ki so plačala omenjeni prispevek, so imela vsega skupaj 2125 prenočišč. Več sto pre-

nočišč je bilo brezplačnih. Poleg oskrbe in strehe pa je Marijanišče za svoje varovanke tudi drugače skrbelo. Posebno važna je za dekleta posredovalnica za službe, ki je popolnoma brezplačna ter dosega najlepše uspehe. Mnoge mariborske gospodinje se zatekajo po nove služkinje samo k Marijanišču, ker vedo, da bodo zadovoljne z dekleti, katere jim ta ustanova priporoči. Lansko leto je Marijanišče preskrbelo 210 služkinjam službo.

Vse to veliko socialno delo pa Marijanišče ne bi moglo vršiti, če ne bi imelo toliko plemenitih dobrotnikov, ki mu s svojimi prispevki omogočajo delovanje. Med temi je eden od prvih predsednik senata dr. Anton Korošec. Zelo podpira Marijanišče tudi mestna občina, ki je nedavno spet za 20 let podaljšala z društvom pogodbo glede upravljanja Friedlove ustanove. Veliki dobrotniki Marijanišča pa so tudi številni mariborski trgovci. Za novo poslovno dobo pa si je zadalo društvo še lepše naloge. Dela se na tem, da se organizirajo posebni strokovni tečaji za služkinje, v katerih se bodo dekleta izobraževala za kuharice, sobarice in za slične službe, v katerih dobe boljše plačo, kakor jo imajo navadne služkinje.

Slovenjebistriški požigalec slaboumen piroman

Na vesti ima več sto požigov v raznih krajih

Ogromno pozornost je vzbudila povsod, najbolj pa v slovenjebistriški okolici in na Dravskem polju naša novica, da se je posrečilo aretirati slovenjebistriški orožnikom nevarnega požigalca, hlapca Avgusta Koražija. Poročali smo že, da je Koražija priznal najprej osem požigov, katere je izvršil v okolici in v mestu Slovenska Bistrica. Med temi so bili nekateri večji požari, ki so povzročili ogromno škodo. Te požige je tako natančno opisal, da je gotovo, da ne pride v poštev nihče drugi kot storilec. Poleg tega je podal svoja priznanja povsem prostovoljno, izvil mu jih pa je z izredno spretnim zaslišanjem poveljniki slovenjebistriške orožniške postaje. Orožniki so bili mnenja, da je Koražija zagrešil tudi druge nejasnjene požige v okolici Pragerskega, Cirkovcev in Laporja. Včeraj so ga vodili po ondnotnih krajih in Koražija je res začel priznavati. Sedaj je jasno, da je on storilec v večini teh slučajev in da je hotel požigat daleč ven iz Slovenske Bistrice. Mož je menda največji požigalec, kar jih je bilo kedaj v naših krajih. Na vesti ima najbrž

nekaj sto takšnih zločinov. Kjerkoli je bival nekaj mesecev, povsod so imeli nepojasnjene požare. Kakor je priznal, je svoj prvi požig izvršil, ko je bil star 12 let. Potem ga je prevzela prava strast za požiganje. Za vsako malenkostno žalitev se je maščeval s tem, da je podtaknil dotičnemu ogenj. Delal ni rad, služil je najdalje po nekaj mesecev pri posameznem gospodarju, potem pa je šel drugam. Potikal se je tako iz kraja v kraj, povsod pa je zapuščal za seboj žalostna pogorišča. Mož napravlja vtis nekoliko slaboumnega človeka, ki se menda ni v svoji požigalski strasti zavedal, kaj počneja. Nadaljnja razkritja v tej preiskavi pričakuje vsi z veliko nestrpnostjo.

Volna - ročna dela

pri »LAMA«, Jurčičeva ul. 4. (prost ogled)

m Umrla sta v Mariboru včeraj dva plemenita moža. V 58. letu starosti je umrl višji državni kontrolor v pokolu, g. Jernej Schmauts. Blagega pokojnika bodo položili k večnemu počitku jutri v soboto ob pol 16 na magdalensko pokopališče. — Smrt je pokosila upokojenega notarja g. Ferda Križana, ki ga bodo pokopali jutri ob 15 na františkanski božji njivi na Pobrežju. Svetila blagima rajnikoma večna luč, preostali naše globoko sožalje!

m Dva transporta sezonskih delavcev iz Nemčije sta prispela v sredo in včeraj zvečer. V prvem transportu je bilo 896 oseb, v drugem pa 360, večinoma samih Prerurcevec, nekaj tudi Medžimurcev. Tudi ti došli so bili deležni na mariborskem kolodvoru pogostitve, dobili so znižano voznino do domačega kraja ter so zamenjali svoj denar po zelo ugodnem kursu.

m Dekliški krožek františkanske župnije. V nedeljo ob pol 8 duhovna obnova v kapeli sv. Františka pri oo. františkanih, ob pol 11 pa redni sestanek s sprejemom in proslavo Brezmadežne v Domu na Slomškovem trgu št. 12.

m Ljudski oder v Mariboru priredi v torek, dne 5. decembra, ob osmi uri zabaven Miklavžev

EMIL JANNINGS
Robert Koch

Predstave danes ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri. — Jutri ob 16., 19., 21.15 uri.

KINO UNION
Telefon 22-21

Prekrasen, pretresljiv film o herojski borbi moža, ki je rešil človeštvo najhujše morilke — tuberkuloze! — Film svetovnega trumfa:

Dr. Robert Koch

Poleg E. Janningsa, Werner Kraus, Viktorija Batistko, Paul Otto in Theodor Loos

Priporočamo, da si vstopnice nabavite v predprodaji!

Nalol Danes ob 10.30 dop. nepreklicno zadnjičkrat.

Joh. Strauss - kralj valčka
(Znižane cene!)

Nova navodila brezbožnikom

Voditelj sovjetskega brezbožništva se norčuje iz trpljenja narodov

Brali smo krožnico papeža Pija XII. Videli smo v njej, s kolikšno zaskrbljenostjo in ljubeznijo do trpečega človeštva govori sv. oče narodom in jih prav po očetovski svari in opominja, naj vendar nekoliko bolj upoštevajo za vse enako veljavne božje postave, da se ne pokončajo v medsebojnem klanju.

Spodaj pa objavljamo navodila voditelja sovjetskega brezbožništva Jaroslavskega, kakor jih je objavil v posebnem članku njegovega glasila »Besbožnik« (z dne 28. oktobra 1939, št. 28). Primera ni popolna, vendar pa je v nekem oziru tudi Jaroslavski neke vrste »papež« v veri organizirane nevere oziroma protivera in v teh navodilih se drastično razodeva duh, ki vodi ta tabor. Tu se ponovno vidi, da je med katoličanstvom in komunizmom v resnici tak prepad, da ga ne more premostiti noben kompromis. Navodila Jaroslavskega so v resnici »brezbožna«. Takole uči:

»V začetku druge imperialistne svetovne vojne polaga vrhovni poglavar katoliške Cerkve, rimski papež, svoji duhovščini na srce, naj moli za mir. Ne moremo razumeti, kako si more papež, ki je duhovščino tako vzpodbujal, naj moli za preprečitev vojne, sedaj se misli, da se mu bo posrečilo to vojno končati s tem, da bi vmes posegel neki umišljeni bog. Videti je, da je papež sam takega mnenja, da se njegov bog slabo razume na mednarodne odnose in da je zmožen na tem polju zagrešiti tudi velike napake.«

Nato Jaroslavski govori o imperializmi zahodnih evropskih držav in o nalogah brezbožništva, ki da je naperjeno zgolj proti temu imperializmu. In nadaljuje:

»Z ozirom na ta namen je protivera propaganda prejšnjega absolutna nujnost, ker bo boljševiška stranka glede verskega vprašanja tudi še naprej vodila svojo nespremenjeno politiko. Oslabljenje protivera propagande bi bilo torej največja napaka. »Cerkvenic« so še vedno zelo močni. Samo v Moskvi se potroši na leto v verske namene 300—500.000 rubljev. Zato je treba danes zoper Cerkev, ki se je prilagodila razmeram v Sovjetski zvezi, boriti s drugimi sredstvi kot pa v začetku revolucije. Duhovščina se obnaša tako, kakor da je sovjetskemu režimu in komunizmu naklonjena. Ali nismo nedavno v »Besbožniku« brali odprto pismo nekega »vernika«, v katerem se trdi, da vera v nasprotju s prejšnjimi časi nič več ne podpira bogatih izkoriščevalcev in da bi mogla biti sovjetski državi še celo koristna, ker v SSSR takih izkoriščevalcev sploh ni več; vera da je potrebna za vzdrževanje ljudske morale; vera da uči heroizem in da cerkev more kolektivistični sistem le podpirati.« (»Brezbožnik«, ki s takimi kompromisnimi nazori hoče biti »vernik« in obenem dopisnik »Besbožnika«, Jaroslavskemu ni nič in se bo njegovo brezbožništvo borilo zoper njega; komunizem v resnici zahteva dušo, ne samo zunanji dejanj — op. ur.)

»Verniki so danes izredno dovzetni — in to

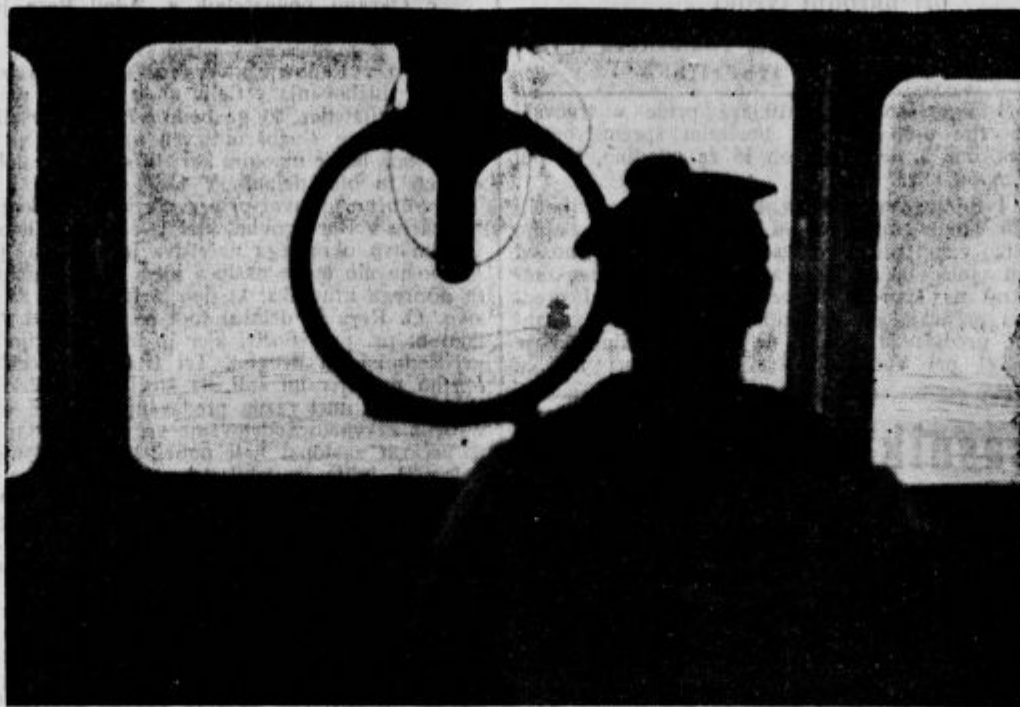
je pri njih povsem nova poteza — da bi prilagodili vero razmeram v Sovjetski Rusiji. V resnici pa gre le za to, da bi verske organizacije še bolj okrepili. Istočasno pa je še več duhovnikov, ki vodijo sovražno propagando proti socializmu, t. j. proti ljudstvu. Boj zoper vero moramo zastaviti ne samo tam, kjer ljudstvo še čepi v verskih predsodkih, ampak tudi tam, kjer se jih je že osvobodilo. Komunistična vzgoja obsega vzgojo k prepričanemu brezbožstvu in tudi v bodočnosti mora iti protivera propaganda vzporedno s komunistično vzgojo, ki človeku vrača zaupanje v samega

sebe in mu izbija iz glave napačne predstave, da bi njegovo življenje kaj določale ali vodile božanske sile.

Protivera propaganda pa pomeni tudi boj za nov pogon produkcije, za izboljšanje materialnega in kulturnega življenja, za utrditev prijateljskih zvez med narodi. Treba je pokazati, kako vera narode razdvaja in jim polagoma vceplja fanatičen nacionalizem. Moramo se boriti za izpopolnitev naše državne obrambe. Razni navidezni svetci naj kar prosijo boga, da bi svetu dal mir. Mi pa zagotavljamo našemu ljudstvu mir po

naši oboroženi sili in pravilni notranji in zunanji politiki (ta mirovna sredstva sovjetske notranje politike so Solovjetski otoki, Sibirija in »blag svet«, zunanja pa se najjasneje kažejo na litvanski meji — op. ur.). V Sovjetski zvezi se bomo borili proti vsem, ki se skušajo vtihočiti na vodilna mesta stranke, da bi od tu mogli bolje zasledovati svoje cilje.«

Tako Jaroslavski. V njegovih prostaških navodilih in ukazih vidimo, da v Sovjetski Rusiji, o kateri je propaganda že tolikokrat trdila, da je vseprek v komunistični stranki in njenih organizacijah, vsi komunisti niso pravi komunisti, ampak mora na vsak način ostati še nekaj nekomunistov, da ima sovjetsko preganjanje še kaj smisla. Preganjanja in »boja zoper nje« pa so deležni navidezni komunisti; kdo je takšen in kdo je drugačen — o tem pa odločajo pravi komunisti kot je Jaroslavski in drugi odborniki stranke. Tako ta »zli duh pogube« melje in uničuje ne-
prestano brez konca.

Pogled s poveljniškega mostička ene izmed francoskih vojniških ladij, ki nadzorujejo morskota.

Golobi - časopisni poročevalci

Največji japonski dnevnik ima 350 golobov-pismonoš

Japonci so zelo praktični ljudje. Golobi-pismonoše, ki se jih po ostalem svetu poslužuje kvečjemu vojska, na Finskem in v Kanadi nekoliko tudi drugi poklici, so na Japonskem že stari sodelavci človeka, ki mu pomagajo premagovati razdalje in ovire. To so najzanesljivejši in najhitrejši sili, ki se jih poslužuje tudi japonski tisk.

Največji japonski dnevnik »Tokio Asahi Shimbun«, ki ima največ letal za raznašanje svojega lista med daljne naročnike, ima tudi največ golobov, ki uredništvu prinašajo poročila, fotografije z vseh daljnih koncev japonskega delokroga. Raztegnjenost ozemlja je pokazala to potrebo in iznajdljivi Japonci so se poslužili najcenejšega in najbolj naravnega sredstva. Na vrhu palače uredništva v Tokiju so golobnjaki, kjer golobar Taro Matsuda redi in nadzoruje svoje krilate poročevalce, jih sprejema, ko upehani zafrtajo pred golobnjaki, in jih spet pošilja nazaj na njihova mesta, da so vedno pripravljeni za polet. Ko je tak golob star 7 mesecev, že more pod svojimi krili prenesti dober šop fotografskih negativov v izmeri 9 krat 12 s poročili vred. Dosežejo starost do 20. leta, toda po 8. letu gredo »v pokoj«

in Matsuda skrbi zanje, da mu golobji rod ne mine. Matsuda vodi o svojem oddelku celo kroniko, kjer je vsak golob popisan pod svojim imenom. Pri vsakem je vse natančno popisano, koliko je uporabljen, kako je nadarjen in kakšne naloge je že častno opravil. Ta kronika pripoveduje, da je neki golob letel iz otoka Hahijo v Tokijo in je to 290 km dolgo pot opravil v 6 in pol urah. Drugi je letel z vrha svete gore Fudžijama v Tokijo na streho uredništva. Najdaljšo pot pa je opravil neki golob, ki je preletel 800 km dolgo razdaljo med mestom Maroram in Tokijem. Matsudova kronika je opremljena s slikami in z odrezki tistih poročil, ki so jih prinesli golobi iz daljnih krajev. To so »Asahi« golobje, ki so znani po vsem svetu kot najboljši golobje-pismonoše.

Zgled tega japonskega dnevnika je dal pobudo tudi nekemu ameriškem dnevniku, da se je poslužil istega sredstva. Neki parnik je po Atlantskem oceanu vozil iz Evrope v Ameriko več odličnih osebnosti. Ko je parnik v New Yorku pristal, so že časopisni raznašalci po pristanišču raznašali dnevnik s slikami najodličnejših potnikov. Ko je bil parnik še na odprtem morju, kako uro pred prihodom v pristanišče, so časopisni poročevalci, ki so imeli golobe-pismonoše s seboj, fotografirali na ladji in svoje posnetke oddali krlatim slom, ki so jih nato urno ponesli v uredništvo in čez eno uro je bil list že »zunaj«. Takrat še ni bilo brezžične fotografije, zato je ta hitrostni uspeh dnevnika, ki ga je dosegel posnemaje Japonce, vzbujal veliko pozornost in je bil dolgo vzor hitrega ameriškega tiska.

Na Japonskem je to že prastaro sredstvo, saj je na vsem Japonskem do 80.000 izvežanih golobov-pismonoš. Okrog 20.000 jih ima vojska, vsi ostali pa so v službi tiska, zdravnikov in ostalih poklicev, ki morajo opravljati svoje službe v daljnih krajih, od koder po nobenem drugem sredstvu ni mogoče stopiti v stik z glavnim mestom ali obljubljenimi kraji. Telefonskih zvez med raztresenimi otoki ni, brezžično poročanje in fotografiranje tudi še ni tako razvito, pa tudi v vseh ozirih niti ni toliko zanesljivo kot golob-pismonoša. Novice, ki krožijo po etru iz kraja v kraj lahko ujame kdorkoli, golob-pismonoša pa, zlasti če je dobro izurjen, zlepa ne zaide na napačen naslov.

Japonski ribiči jih jemljejo s seboj do 150 kilometrov daleč na odprto morje. Ko zagledajo trop rib, po golobih to sporoče na celino, da njihovi vedo, kdaj se bodo vrnili in kakšen bo približni lov. Ker ribiške ladje niso opremljene s aparati za brezžično brzojavljenje, so golobi-pismonoše večkrat naravnost rešili ali, ki morejo hitro priti na celino. Če se pokvari motor, če drugače zadene moštvo ali mu grozi kaka nesreča — v vseh teh primerih gre golob-pismonoša klicat pomoč.

Veliki plazovi in nalive v Sviči

Razdejanje, ki so ga v vasi Saxe povzročile nalive nad hišami naplavine

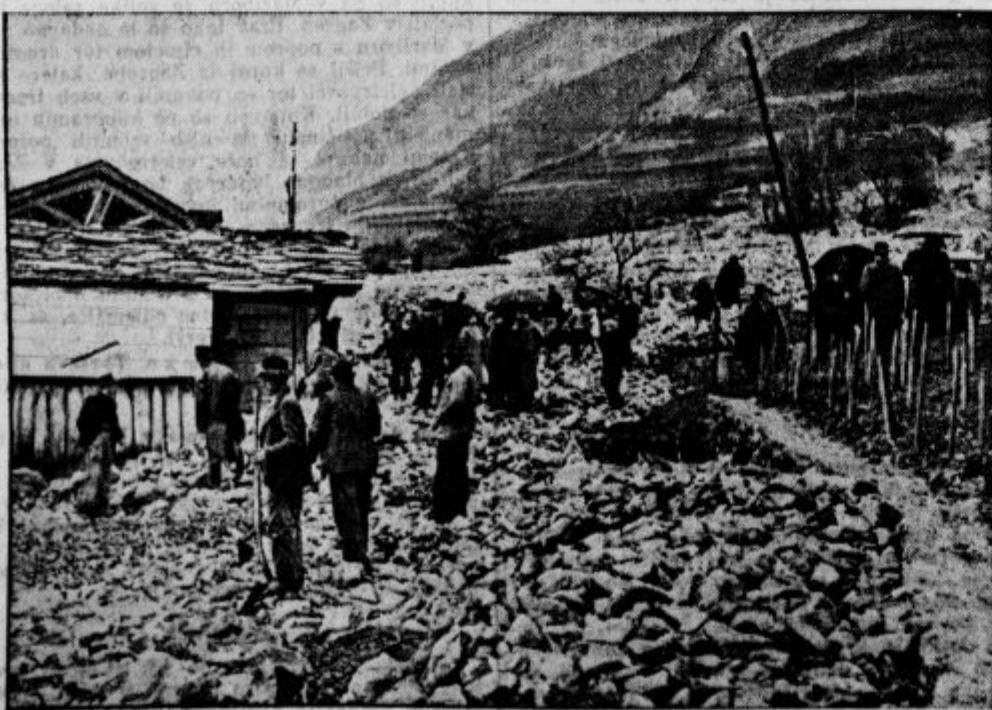
Južno vreme, ki je nastopilo po ostrem mrazu prejšnjega tedna, je v Sviči povzročilo zelo velike nesreče, pri katerih so trpele cele vasi. V gorah se je začel tajati zgodnji jesenski sneg, prišlo je še deževje in čez noč so vsi hudourniki in gorski potoki silno narasli. Poleg tega je deževje povzročilo razmeščanje zemlje, ki se je začela

drobiti in pomikati proti dolinam. Zlasti hudo je bilo v kantonu Wallis, kjer so te nenadne naplavinne skoro popolnoma uničile vas Saxe. Vaščani so si komaj rešili golo življenje, živine pa je veliko poginilo pod kamenjem in naplavljenim blatom. Ponekod se je nakopičilo tega materiala do 15 m visoko. Njive so vse uničene, prav tako vinogradi. Hudo je bila prizadeta vas Mazenbroz v istem kantonu.

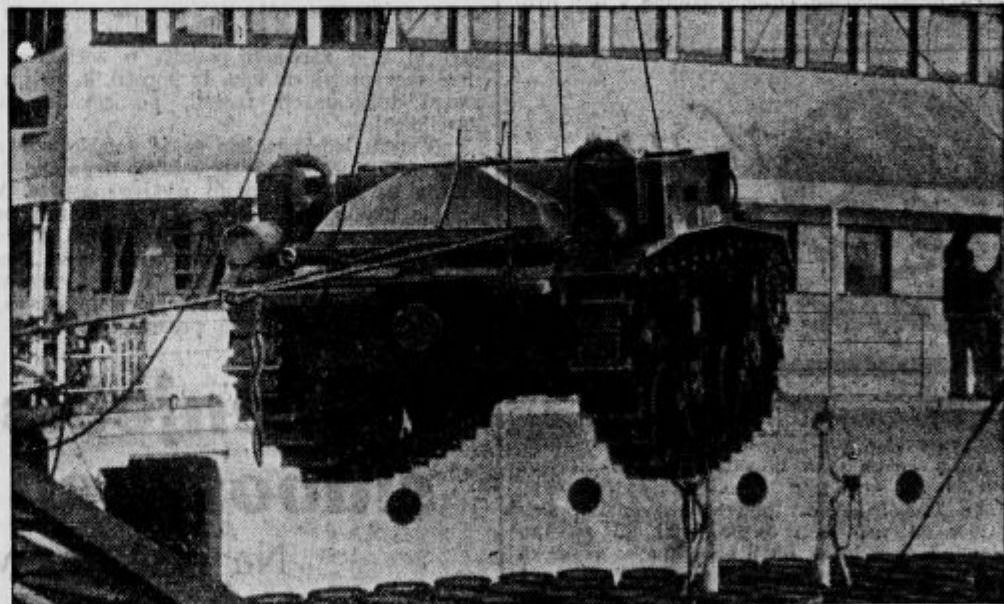
Prej je okoli 36 ur nepretrgoma deževalo in z gora so se valili vedno močnejši hudourniki. Ko se je začel tajati še sneg, je nastalo po ozkih dolinah tako vršanje, da je prebivalce prebudilo iz spanja in so sredi noči morali bežati, kamor je kdo vedel in znal. Vodne mase so pretrgale električne in vodovodne naprave in zavladala je popolna tema, kar je nesrečo še povečalo. Cesta na prelazu Sv. Gotharda je bila takoj neprehodna. V kantonu Schwyz je veliko cest popolnoma uničenih, hudourniki so jih spremenili v svoje struje. Več dni in noči je bilo vse vojaštvo in gasilstvo v neprestani pripravljenosti. V vasi Walenstadt je voda segala hišam do prvega nadstropja. Po dolini Klöntal se je valilo toliko kamenja in blata, kot da so se premaknile gore. Vojaki in gasilci so z vso naglico kopili zasile jezove, da bi ustavili divjanje strašnega naravnega elementa. V ponedeljek je sicer deževje prenehalo, toda vode se še niso vnesle. Več tisoč prebivalcev je ob vse, ob streho in dom in vso imovino.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve časi naravnih »Franz-Josefov« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. rež. S. br. 30474/35.

Vrtovi in njive pri vasi Saxe so vse čes pokrite s kamenjem in nanešenim prodom

Admiral Byrd se z novo veliko odpravo odpravlja na Južni tečaj. S seboj bo imel tudi posebne tanke. Na sliki vidimo tak tank, ko ga nalagajo na ladjo »North Star«, ki bo ena izmed ekspedicijskih ladij.

Umrli je budistični menih ki je hotel papeža izpreobrniti v budizem

V glavnem mestu indijske pokrajine Birma, Rangoonu, je te dni v budističnem samostanu »rumenih menihov« umrl star menih, ki se je proslavil — ali pa tudi osmešil — s tem, da je pred 18 leti hotel papeža izpreobrniti v budizem. Sicer ni nikdar prišel v Rim, da bi videl papeža, pa vendar je šel glas o njegovi nakani in velikih pripravah po vsej deželi.

Pred leti ga je prevzela ideja, da bi razširil budizem po vsem svetu. Ko se je delj časa ukvarjal s to mislijo, mu je dozorela v svojevretni načrt, ki ga je s pravo vztrajnostjo azijskih prerokov začel tudi izvajati. Sklenil je odpotovati najprej v Rim, da bi prišel pred papeža in njega najprej izpreobrniti v budizem. Vedel je namreč, kakšen vpliv ima papež v vesoljni katoliški skupnosti po vsem svetu in je sklepal, da bo budizem kmalu zmagal, čim bo imel med svojimi verniki tudi rimskega papeža. Z veliko gorečnostjo je začetkom leta 1921 začel zbirati svoje vernike k velikemu romanju v Rim. Vso pot iz Azije do Rima bi bilo treba opraviti peš in pogled na veliko množico pobožnih budističnih romarjev, ki bi v Rim gotovo prišla vsa izčrpana in revna, bi vsekakor gnil dobrega papeža, da bi na zgledih videl postrivilnost in versko moč budizma in bi gotovo tudi papež sprejel to vero, ali pa bi se vsaj spustil z njim, voditeljem vsega romanja, v veriški razgovor, in voditelj romanja bi že gledal, da bi ga vsaj v tem razgovoru prepričal. Tako je zbral 200 vernikov, ki so pred 18 leti odšli na dolgo pot

iz Rangoonu. Odšli so brez bisag, nihče ni vzel s seboj nobene hrane, nobenega kosa nadomestne obleke. Peli so budistične pesmi in začetek poti so jih spremljali številni časopisni poročevalci. Vsa skupina je bila prepričana, da se bo hranila in oblačila vso dolgo pot od milih darov, ki da jim jih bodo povsod radi dajali, v Aziji, kakor v Evropi. Toda težave potovanja so bile vse bolj trde kot pa so pričakovali, ljudstva so jih bolj ekornomo podpirala s hrano in obleko. Tako se je začelo krčiti prvotno število romarjev. Ko so prehodili komaj devetino poti, jih je bilo samo še 37. Pa tudi ti so slednji zapustili razočaranega meniha, ki je v mesto Sandovay prišel že čisto sam. Tam je poskušal znova svojo srečo in je z velikimi nagovori vabil nove romarje, da bi ga spremljali na ostalem delu poti do Rima, toda nalezlo je na gluha ušesa. Smatrali so ga za nekoliko na pameti prikrajšanega, slednjič so ga prijele angleške policijske oblasti, ki so ga oddale v budistični samostan v Rangoonu.

Po tem ponesrečenem poskusu, da bi papeža in z njim vso katoliško skupnost privedel v budizem, razočarani menih ni več zapustil samostana. Živel je popolnoma neznan, žele sedaj po njegovi smrti se je zvedelo, kako mu je prav za prav ime in odkod je. Imenoval se je Carlo Cioffi, po rodu je bil Amerikanec, italijanske krvi, ki je na neki ameriški univerzi dosegel doktorat iz kemije, pozneje je začel v labirint budizma, kar ga je privedlo na tako zmedene ideje.